Andy Mulligan

Çöplük

2012 CARNEGIE
MADALYASI
Finalisti



tudem

akirakitap

Andy Mulligan



ÇÖPLÜK

© 2013, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A.Ş.
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 2010, Andy Mulligan
kapak görseli © Richard Collingridge

İlk baskı 2010 yılında İngiltere'de *Trash* adı ile bir Penguin Random House UK markası olan David Fickling Books tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Jane Turnbull Literary Agency ile anlaşmalı olarak AnatoliaLit Ajans aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: Andy Mulligan
TÜRKÇELEŞTİREN: Arif Cem Ünver
EDİTÖR: Tuğçe Akyüz
DÜZELTİ: Ümit Mutlu
GRAFİK UYGULAMA: Nayime Serbest

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. Km. Başkent OSB 22. Cadde No:6 Malıköy/Ankara
Tel: 0 312 284 18 14

Birinci Baskı: Nisan 2014
On Yedinci Baskı: Ocak 2019 (5000 adet)
(İlk on altı baskı toplam 76.000 adet)

ISBN: 978-9944-69-853-5
Yayınevi sertifika no: 11945
Matbaa sertifika no: 16031

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

www.tudem.com

Andy Mulligan



tudem

Andy Mulligan

Güney Londra'da büyüdü ve Oxford Üniversitesi'nde eğitim gördü. On yıl boyunca tiyatro yönetmenliğiyle uğraştıktan sonra, Asya'ya yaptığı yolculukların ardından öğretmen olmaya karar verdi. İngiltere, Hindistan, Brezilya ile Filipinler'de İngilizce ve drama öğretmenliği yaptı. *Yaşam Tehlikelidir* ve *Okula Dönüş* dizisiyle 2011 Guardian Çocuk Edebiyatı Ödülü'nü kazandı. *Çöplük* romanıyla 2012 Carnegie Madalyası finalisti oldu. Roman 25 dile çevrildi ve sinemaya uyarlandı.

BİRİNCİ BÖLÜM

1

Adım Raphael Fernández. Ben bir çöplükte yaşıyorum.

Bazen bana, "Çöpleri karıştırırken ne bulacağın belli olmaz!" diyorlar. "Bugün şanslı gününde olabilirsin." Ben de onlara, "Dostum, sanırım ne bulacağımı biliyorum," diye karşılık veriyorum. Diğer çocukların da ne bulduğunu biliyorum çünkü burada çalışmaya başladığımdan bu yana, yani tam on bir yıldır, bulduğumuz şey değişmedi. Tek kelimeyle *stuppa*. Anlamı, özür dileyerek söylüyorum, "insan dışkısı". Kimsenin canını sıkmak istemem, amacım bu değil, ama yaşadığımız bu tatlı şehirde zor bulunan çok şey var. Musluktan akan su ve tuvalet bunlardan sadece ikisi. Doğal olarak insanlar sıkışınca bulduğu yere yapıveriyor tuvaletini. Hemen herkes kutularda yaşıyor, ta yukarılara kadar uzayan üst üste binmiş kutularda. Bu yüzden de, tuvaletini yapacak kişi bunu bir kâğıda yapıyor ve kâğıdı katlayıp çöpe atıyor. Bu çöp torbaları daha sonra bir araya geliyor. Şehrin her yerinde çöp torbaları önce el arabalarına, oradan da kamyon, hatta trenlere yükleniyor; bu şehrin ne kadar çöp ürettiğini görseniz gözlerinize inanamazsınız. Dağlar kadar çöp oluşuyor ve hepsinin yolculuğu her gün bizim burada sonlanıyor. Kamyon ve trenler hiç

durmuyorlar; biz de öyle. Hiç ara vermeden çöplere tırman dur, çöpleri ayır dur.

Buraya Behala derler, burası bir atık diyarı. Üç yıl önce Dumanlı Dağ'daydık, ama Dumanlı Dağ öylesine berbat bir yer oldu ki orayı kapatıp bizi yolun ilerisine taşıdılar. Behala'da çöp yığınları üst üste binip ta tepelere yükseliyor; Himalayalar yanında halt etmiş; tırman tırman bitmiyor. Çoğu çalışan da öyle yapıyor... Tırmanıyor, tırmanıyor, sonra da aşağıya, çöpten vadilere iniyor. Dağlar rıhtımdan başlayıp ta sazlıklara kadar, üzeri dumanlı bir çöp deryası gibi alabildiğine uzanıyor. Ben çöp toplayıcı çocuklardan biriyim; bu şehrin artık ihtiyaç duymadığı şeyleri karıştırıp duruyorum.

Biri bana, "Ama ilginç şeyler de buluyorsundur mutlaka?" diye sormuştu bir keresinde. "Arada sırada da olsa bir şeyler çıkmıyor mu?"

Bazen ziyaretçilerimiz oluyor... Bu soruları soranlar onlar. Çoğu, burada yıllar önce açılmış, güçbela ayakta kalan Misyoner Okulu'nu ziyarete gelen yabancılar. Ben de her defasında onlara gülümseyip, "Arada sırada efendim, arada sırada," diye cevap veriyorum.

Aslında demek istediğim şu: *Hayır, hiçbir zaman... Çünkü stuppa'dan başka şey bulduğumuz yok.*

Bazen yanımdaki Gardo'ya dönüp, "Ne buldun orada?" diye soruyorum.

O da bana, "Sence ne buldum?" diyor.

Tabii ki biliyorum. Güzelce sarılıp sarmalanmış o ilginç paket mi? Sürpriz! İçinden *stuppa* çıkıyor. Gardo ellerini tişörtüne silip, satabileceğimiz bir şeyler bulma umuduyla çöpleri karıştırmaya devam ediyor. Tüm gün, havanın güneşli

ya da yağmurlu olduğuna aldırmadan, tepeleri aşıp işimizi yapıyoruz.

Gelip görmek ister misiniz? Şunu bilmelisiniz ki, Behala'ya daha yaklaşmadan kokusunu alırsınız. Yaklaşık iki yüz futbol sahası büyüklüğünde vardır, ya da bin basketbol sahası, bilemiyorum; bana sonsuzmuş gibi görünüyor. Bu sonsuz çöplüğün ne kadarının *stuppa* olduğunu da bilmiyorum, ama kötü geçen günlerde büyük kısmı pislikten ibaretmiş gibi geliyor. Bir de hayatınızı ona batıp çıkarak, onu soluyarak, onun yanı başında uyuyarak geçirmek yok mu... Kim bilir, belki bir gün "ilginç bir şey" çıkıverir.

Derken bir gün... gerçekten de çıkıverdi.

Yardım almadan hareket edebilmeye ve yerden bir şeyler toplayabilmeye başladığımdan bu yana çöp ayıklıyorum. Yani tahminen üç yaşından beri.

Size çöplerin içinde ne aradığımızı anlatayım.

Plastik arıyoruz, çünkü plastik kiloyla satılıp hızla paraya dönüştürülebiliyor. En iyisi beyaz plastik ve onlar ayrı toplanıyor. Mavi plastikleri de başka yerde topluyoruz.

Kâğıt da önemli; eğer beyaz ve temizse... Daha doğrusu, biz onları temizleyip kurutabiliyorsak. Bir de her tür karton.

Teneke kutular ve metal olan her şey. Cam, eğer şişeyse. Bez ve kumaş, yani tişört, pantolon ya da çuval bezi türünden şeyler. Burada çalışan çocuklar olarak giysilerimizin yarısını çöpten bulmuşuzdur, ama bulduğumuz kumaşların çoğunu bir yerde toplayıp tartıyor ve satıyoruz. Beni görmelisiniz, şıklıkta üstüme yok. Paçaları kesilmiş bir kot pantolon, güneş dayanılmaz olduğunda kıvırıp başıma taktığım büyük beden

bir tişört var üzerimde. Ayakkabı giymiyorum: Bir, çünkü ayakkabım yok; iki, bu işi yaparken ayak tabanlarınızla da yeri yoklayabilmeniz gerek. Misyoner Okulu bir zamanlar hepimize lastik bot almak için büyük çaba sarf etmişti ama bizimkilerin çoğu sattı onları. Çöp yumuşaktır, bizim tabanlarımızsa ağaç kabuğu gibi sert.

Her tür lastik bulmak da iyidir. Daha geçen hafta, hiç beklenmedik bir anda bir damper dolusu kullanılmış araba lastiği getirdiler buraya. Tabii ki birkaç dakika içinde kapışıldı; büyükler erken davrandılar ve bizi lastiklerin yanına bile yaklaştırmadılar. Fena durumda olmayan bir lastiği yarım dolara satmak mümkün; kullanılamayacak durumdaki lastikler de evinizin çatısını yerinde tutuyor.

Hazır yiyecek artıkları da geliyor buraya; başlı başına bir kazanç kapısı. Gardo'yla çalıştığımız bölgeye gelmiyor gerçi, Behala'nın uç tarafına yollanıyor. Orada yaklaşık yüz kadar çocuk pipetleri, kâğıt bardakları ve tavuk kemiklerini ayırıyor. Gelen her parti çöpün altı üstüne getiriliyor, ayıklananlar temizlenip çuvallara konduktan sonra tartılıp satılıyor. Ardından çuvallar kamyonlara yüklenip şehre geri götürülüyor ve bu işlem tekrarlanıp duruyor. Ben iyi bir günde yaklaşık iki yüz peso yapıyorum. Kötü günde de elli falan. Yani sizin anlayacağınız, günü gününe yaşıyor ve hasta olmamaya çalışıyorsunuz burada. Hayatınız, çöpleri karıştırmak için kullandığınız kancaya bağlı.

"Bir şey mi buldun Gardo?"

"Stuppa. Ya sen?"

Kâğıt paketi ters çeviriyorum. "Stuppa."

Şunu söylemeden geçemeyeceğim: Ben kısa şortlu bir çöp

toplayıcısıyım. Çoğu zaman Gardo ile birlikte çalışıyoruz ve ikimiz hızlı hareket edebiliyoruz. Ufaklıkların ve yaşlıların bazıları ellerindeki kancaları her gördükleri şeye batırıyorlar, sanki her şey tek tek ters çevrilmek zorundaymış gibi. Ben *stuppa* arasından kâğıt ve plastikleri hızla çekip alabildiğim için idare ediyorum. Gardo benim ortağım ve beraber çalışıyoruz. O bana göz kulak oluyor.

2

Nereden başlasak?

Dünyamın tepetaklak olduğu o talihli ve talihsiz günden mi? Bir perşembe günüydü. Gardo ve ben çöp tepelerinde, çöp paletlerinden birinin yakınında çalışıyorduk. Bu paletler on iki tekerlekli kocaman şeyler; basamakları olmayan yürüyen merdivene benziyorlar. Çöpleri alıyor, neredeyse gözle görülmeyecek kadar yükseğe taşıyıp oraya bırakıyorlar. Bu işlemi yeni gelen partilere uyguluyorlar ve bu tehlikeli bölgede çalışmak aslında yasak. Paletin üst kısmından bir yağmur gibi yağan çöpün altında durduğunuz için bekçiler sizi uzaklaştırmaya çalışıyor. Ama çöpleri ilk karıştıran olmak istiyorsanız, tepeye çıkmaya değer. Çöp getiren kamyonlardan birinin kasasına da girebilirsiniz girmesine, ama bu çok tehlikeli; çocuklardan biri bu yüzden kolunu kaybetti. Kamyonlar çöpleri boşaltıyor, buldozerler onları palete yüklüyor ve sonra hepsi, dağın tepesinde beklediğiniz yere doğru geliyor.

Biz orada, deniz manzaralı çöp dağlarından birindeyiz.

Gardo benimle yaşıt, ikimiz de on dördümüzdeyiz. Sopa gibi zayıf bir vücudu, uzun kolları var. Söylenenlere göre benden sadece yedi saat önce, aynı örtünün üzerinde doğmuş.

Kardeşim değil ama olsaydı şaşırmazdım, çünkü benim ne düşündüğümü, ne hissettiğimi –hatta ne söylemek üzere olduğumu bile– bilir. Benden sadece saat farkıyla büyük olsa da arada sırada abilik tasladığı, emir verdiği olur. Ben de çoğu zaman buna göz yumarım. İnsanlar onun çok ciddi görünümlü olduğunu, gülmeyi bilmediğini söyler ve o da buna, "Bana gülünecek bir şey göster," diye cevap verir. Bazen acımasız biri olduğu doğru, ama benden daha fazla dayak yediği için belki de hızlı büyümüştür. Bildiğim bir şey varsa o da Gardo'nun hep benim tarafımda olmasını istediğim. Konu ne olursa olsun.

O perşembe birlikte çalışıyorduk ve yakınlarımıza çöp torbaları düşüp duruyordu. Bazıları çoktan yırtılmış, bazılarıysa sağlam durumdaydı. İşte o "spesiyal"i de o sırada buldum. Spesiyal, zenginlerin yaşadığı bölgeden gelen açılmamış çöp torbası anlamına geliyor ve bunlardan bulmak için gözünüzü dört açıp beklemelisiniz. O torbanın içinden çıkanları hâlâ hatırlıyorum. İçinde son bir sigara kalmış sigara paketi, yahniye katılabilecek kadar taze bir kabak, bir sürü ezilmiş teneke kutu, büyük ihtimalle işe yaramayacak bir tükenmezkalem (zaten bolca tükenmezkalem buluyoruz) ve doğrudan çuvalıma atabileceğim kuru kâğıtlar. Dahası da var: Bozuk yiyecekler, kırık bir ayna ve hiç işe yaramayacak bir sürü ıvır zıvır. Ama sonra... Biliyorum, burada ilginç şeyler bulmadığımızı söylemiştim ama... işte kırk yılda bir...

Birden avuçlarıma düşüverdi: Üstü kahve telvesiyle kaplı, fermuarı çekilmiş, deri bir el çantası. Fermuarı açınca içinde bir cüzdan ve yanında katlanmış bir harita buldum; haritanın içindeyse bir anahtar. Gardo hemen yanıma geldi ve o

tepede, birlikte yere çömeldik. Cüzdanın şişkin olduğunu görmek parmaklarımın titremesine yol açmıştı. İçinde tam bin yüz peso vardı ve inanın bu gerçekten de iyi para. Bir bütün tavuğun yüz seksen, bir kutu biranın on beş, oyun salonunda bir saatin ise yirmi beş peso olduğunu düşünürsek...

Kahkahalarla gülmeye başladım ve içimden dua ettim. Gardo da bu sırada bana sevinç yumrukları atıyordu ve utanarak söylemeliyim ki neredeyse dans edecektik. Bin yüz pesonun beş yüzünü Gardo'ya verdim. Bu bence adil bir bölüşmeydi çünkü sonuçta çantayı bulan bendim. Bana da altı yüz kalmıştı. Cüzdanı karıştırmaya devam ettik: Birkaç eski kâğıt parçası, vesikalık fotoğraflar ve bir kimlik kartı. Kimlik kartı eski ve yıpranmıştı ama sahibinin fotoğrafı açıkça görülüyordu. Fotoğraftaki adam doğrudan bize, yani kameraya, flaş patladığında oluşan o tedirgin gözlerle bakıyordu. İsim: José Angelico. Yaş: Otuz üç. Mesleği: Kâhya. Evli değil ve Yeşil Tepeler diye bir bölgede yaşıyor. Zengin biri olmadığı belli, ne yazık ki. Ama zaten ne yapacaktık ki? Onu şehirde bulup, "Bay Angelico, size kaybettiğiniz eşyanızı geri vermek istiyoruz efendim," mi diyecektik?

Okul üniforması giymiş küçük bir kızın iki fotoğrafı da vardı. Kaç yaşında olduğunu söylemek epey zordu ama tahminim yedi ya da sekizdi. Koyu renkli uzun saçları, güzel gözleri vardı. Yüzü tıpkı Gardo'nunki gibi ciddiydi... Belli ki fotoğraf çekilirken gülümsemesi söylenmemişti.

Sonra gözümüz anahtara kaydı. Ucunda sarı plastikten bir anahtarlık vardı ve anahtarlığın her iki yüzünde bir sayı yazılıydı: 101.

Haritaysa şehrin haritasıydı.

Her şeyi yeniden çantaya koydum ve çantayı da tişörtümün içine soktum. Sonra da çalışmaya devam ettik. Böyle durumlarda fazla dikkat çekmemek gerekir, yoksa bulduğunu kaybedersin. Ama içimizdeki heyecan dinmek bilmiyordu; sonradan heyecanımızda ne kadar haklı olduğumuzu anlayacaktık çünkü o çanta her şeyi değiştirecekti. İleride bir gün şöyle düşünecektim: *Hepimizin bir anahtara ihtiyacı var.*

Doğru anahtar ile bir kapıyı ardına dek açabilirsiniz. O kapıyı size başkasının açmasını beklerseniz daha çok beklersiniz.

3

Hâlâ ben, Raphael!

Akşam olanları da anlattıktan sonra sözü Gardo'ya bırakacağım.

O gün hava kardıktan hemen sonra, gündüz bulduğum şeyin çok ama çok önemli olduğu ortaya çıktı. Nasıl mı? Polis gelip onu geri almak istedi de ondan.

Behala'da pek polis görülmez çünkü bir gecekondu mahallesinde kendi sorunlarınızı kendiniz halledersiniz. Çalınacak fazla bir şey yoktur, olsa da birbirimizden nadiren bir şey çalarız. En son, birkaç ay önce bir cinayet işlendiğinde gelmişti polis. Yaşlı bir adam eşini öldürmüş, kadının boğazını kesmiş, kanlar duvarlardan alt kattaki gecekonduya sızmıştı. Polis geldiğinde adam çoktan kaçmıştı ve yakalanıp yakalanmadığını hiçbir zaman öğrenemedik. Seçimler sırasında da, belediye başkanı olmak isteyen adamla birlikte dört polis arabası gelmişti. Arabaların tepe ışıkları dönüp duruyor, telsizlerden cızırtılı anonslar duyuluyordu; gösterişe bayılırdı bizim şehrin polisi. Bunun dışında, yapacak daha önemli işleri olsa gerek ki, onları hiç görmemiştik.

Bu defa beş kişilerdi. Yaşlıca olanı önemli biriymiş gibiydi.

Üst düzey bir yetkiliydi sanırım, çünkü diğerlerinden daha büyük, daha şişmandı. Aldığı darbelerden yamulmuş burnu ile daha çok bir boksörü andırıyordu. Kafasında hiç saç yoktu ve bakışları acımasızdı.

Güneş batmıştı. Yemek için yakılmış ateşin üzerinde teyzem pilav yapıyordu; para buluşumun şerefine o yüz seksen pesoluk tavuktan yiyecektik o akşam. Alanda yaklaşık otuz kişiydik. Tabii ki tek tavuğu bu kadar insan paylaşmayacaktı; tavuk sadece ailemiz içindi. Akşamları sıcak olduğundan insanlar dışarıda geziniyor, buldukları yere çömüp sohbet ediyorlardı; kalabalığın nedeni buydu.

Hatırladığım kadarıyla, o sırada Gardo'nun elinde bir top vardı ve derme çatma potanın altında takılıyorduk. Alana kocaman, siyah renkli bir dörtçekerin yaklaştığını gören herkes o sırada her ne yapıyorsa yarım bıraktı. Aracın farlarından yayılan güçlü ışık karşısında hareketsiz kalıp adamların inişini izledik.

Boksöre benzeyen polis önce, yaşadığımız bölgenin sorumlusu sayılabilecek Thomas ile konuştu; sonra da dönüp hepimize seslendi.

"Bir arkadaşımızın sorunu için geldik," dedi. Sesi bir megafondan geliyormuşçasına güçlüydü. "Oldukça büyük bir sorun ve bu konuda bize yardımcı olabileceğinizi umuyoruz. Kendisi önemli bir şey kaybetti. Bulana iyi bir para ödülü verilecek. Hatta bununla da kalmayıp Behala'daki her aileye bin peso dağıtacağız, anlıyor musunuz? İşte bu kadar önemli. Onu benim elime teslim edecek kişiyse tam on bin peso alacak."

"Ne kaybettiniz?" diye sordu kalabalıktan biri.

Polis, "Bir çanta," deyince aniden ürperdim; ama bunu çaktırmamayı başardım. Dönüp arkasındaki adamdan bir şey

alıp havaya kaldırdı: Siyah bir el çantasıydı bu. "Büyük ihtimalle buna benziyor," dedi. "Biraz daha büyük ya da küçük olabilir, ama bu tür bir şey. İçinde, bir olayı aydınlatmamıza yarayacak bilgiler olduğunu düşünüyoruz."

"Ne zaman kaybettiniz?" diye sordu bir başkası.

"Dün gece," dedi polis. "Yanlışlıkla çöpe atılmış. McKinley Tepesi yakınlarında bir yerde. Bu sabah da çöp kamyonu gelip o civardaki tüm çöpleri toplamış. Yani çanta ya şu anda burada ya da yarın gelecek." Gözleriyle bizi süzdü; biz de onu...

"Aranızda çanta bulan var mı?"

Gardo'nun bakışlarının üzerimde sabitlendiğini hissedebiliyordum.

O an neredeyse elimi kaldıracaktım. Konuşmama ramak kalmıştı çünkü on bin peso gerçekten iyi para. Her aileye de bin peso! Teklifleri buydu. Sözlerini tuttuklarını düşünebiliyor musunuz? Mahallenin en sevilen çocuğu olurdum. Ama ağzımı açmamayı tercih ettim çünkü bir yandan hızla kafamı çalıştırdım ve çantayı sabah bulmuş gibi yapıp o zaman teslim edebileceğimi fark ettim. Şunu açıklığa kavuşturmak istiyorum: Daha önce başım polisle hiç derde girmemişti, yani sorun onlardan hoşlanmamam ya da onlara yardım etmek istememem değildi. Ama buralarda kimse kimseye fazla güvenmez. Çantayı alıp, alaycı kahkahalar eşliğinde ciplerine binip gitselerdi ne olacaktı? Onları nasıl durduracaktım? Düşünmek için zamana ihtiyacım vardı ve bu yüzden orada çıt çıkarmadan durmaya devam ettim. Belki biraz da içimden pazarlık yapıyordum. Bize dağıtmak için bu kadar paraları varsa bir ihtimal rakamı yükseltebilirler ve parayı peşin verebilirlerdi. Ayağımıza gelmelerini sağlayacak kadar değerli bir

çantaysa bu, belki de on bin değil yirmi bin vermeye de razı olurlardı, kim bilir?

"Raphael bir şeyler buldu memur bey," dedi teyzem. Sonra da başıyla beni işaret etti.

Tüm polisler gözlerini bana çevirdi.

"Ne buldun?" dedi şefleri.

"Çanta değildi efendim," dedim.

"Ne buldun?"

"Bir... ayakkabı."

Kalabalıktan biri güldü.

"Ne tür bir ayakkabı? Tek miydi çift mi? Ne zaman buldun?"

"Tek efendim, bir kadın ayakkabısı. İsterseniz getireyim, evde duruyor."

"Ayakkabıyla ne yapacağız biz, ha? Bizimle oyun mu oynuyorsun sen?"

Kızgınlıkla teyzeme baktı polis. Teyzem de önce önündeki tencereye, sonra bana, sonra da yeniden tencereye çevirdi gözlerini.

"Bir şey bulduğunu söylemişti efendim," dedi. "Bulduğu şeyin ne olduğunu sormamıştım. Ben sadece size yardımcı olmaya çalışıyordum efendim."

Polislerin şefi sesini iyice yükseltti. "Beni dinleyin. Sabah buraya geri geleceğiz. Çalışmak isteyen herkese iş teklif ediyoruz. Bir gün, bir hafta... Ne kadar sürerse. O çantayı bulmamız gerekiyor ve bize yardım edenler para kazanacak."

Diğer polislerden biri, oldukça genç bir adam, bana doğru yürüdü. O sırada Gardo da yanımda duruyordu. Polis elini uzatıp çenemi tuttu ve başımı kaldırdı. Gözlerine baktım; korkumu belli etmemek için elimden gelen her şeyi yapıyordum.

Polis bana gülümseyerek bakıyordu ama beni rahatlatan bu değil, Gardo'yu yanı başımda hissetmemdi. Elimden geldiğince gülümsedim.

"Adın ne senin?" diye sordu genç polis.

Ona adımı söyledim.

"Kardeşin var mı? Bu abin mi?"

"O benim en iyi arkadaşım Gardo, efendim."

"Nerede yaşıyorsun evlat?"

Gülümsemeye devam ederek ona cevap verdim. Önce evimizin yerini, sonra da benim yüzümü hafızasına kaydettiği belli oluyordu. Küçük bir çocukmuşum gibi başımı okşayarak, "Yarın bize yardım edecek misin Raphael?" diye sordu. "Kaç yaşındasın sen?"

"On dört, efendim." Daha küçük gösterdiğimi biliyordum.

"Baban nerede?"

"Babam yok, efendim."

"Az önce konuşan kadın annen miydi?"

"Teyzem."

"İş istiyor musun Raphael? Bize yardım edecek misin?"

"Tabii ki ederim," dedim. "Ne kadar vereceksiniz? İsterseniz sonsuza dek çalışırım!" Heyecanlı, zararsız, sevimli bir çöp toplayıcı çocuk gibi görünmek için gülümsememi daha da yayıp gözlerimi iyice açtım.

"Yüz," dedi polis. "Günlük yüz peso vereceğiz, ama o çantayı bulursan..."

"Ben de yardım etmek istiyorum," dedi Gardo, sekiz yaşında bir çocuk gibi görünmek için tüm dişlerini gösterip sırıtarak. "Çantada ne var efendim? Çok para mı?"

"Birkaç kâğıt parçası. Maddi değeri yok ama bizim için..."

"Ne tür bir olay?" diye sözünü kestim. "Çantanın içindekiler size nasıl yardımcı olacak? Bir cinayet mi işlendi?"

Polis bana bir kez daha gülümsedi. Sonra Gardo'ya da baktı. "Aslında çantanın işimize yarayacağını bile sanmıyorum," dedi. "Ama her ipucunu değerlendirmek zorundayız." Gözlerini yeniden bana çevirip sert bir bakış atarken, Gardo'nun eli omuzumdaydı. Polis, "Yarın görüşürüz," diyerek arkasına dönüp diğerlerinin yanına gitti.

Sonra hep birlikte cipe binip yola koyuldular. Bizler de onlardan korkmadığımızı göstermek için arabaya iyice yaklaştık ve bir süre arabanın yanında koşup el salladık. Şunu bilmelisiniz; Behala'da bizimki gibi bir sürü mahalle var. Halatla bağlanmış bambu kamışlarından gecekonduların, çöp yığınları üzerinde kat kat yükseldiği yerler bunlar; küçük dağ köyleri gibi. Engebeli yolda ilerleyen cipin bir aşağı bir yukarı savrulan far ışıklarını izlerken biliyorduk ki, herkesle konuşmak isterlerse aynı konuşmayı on defa daha yapmaları gerekecekti.

Bir süre sonra teyzem yanıma gelip, "Neden yalan söyledin, Raphael Fernández?" diye sordu.

"Bir cüzdan buldum," dedim. "İçinde bulduğum parayı da sana verdim. Bir şey bulduğumu neden söyledin onlara?"

Yanıma iyice yaklaşıp fısıldayarak konuştu: "Dedikleri çantayı buldun, değil mi? Doğruyu söyle hadi."

"Hayır," dedim. "Sadece para buldum."

"Neden ayakkabı dedin onlara? Niye doğruyu söylemedin?"

Omuz silkip içinde bulunduğum durumdan kurnazlıkla sıyrılmaya çalıştım. "Cüzdanı geri isterler diye korktum teyze," dedim.

"Cüzdan nerede öyleyse?"

"Hemen gidip getireyim! O kadar insan arasında, herkes bana bakarken konuşmak istemedim sadece. Zaten..."

"Cüzdanı bir çanta içinde mi buldun peki? Sakın bana yalan söyleme Raphael."

"Hayır!" dedim. "Hayır!"

Bana sert bir bakış daha fırlattıktan sonra başını iki yana salladı. "Başımızı belaya sokacaksın sen. Kimin cüzdanıymış? İçinde sahibinin ismi vardır mutlaka, eğer onu bul..."

"Ben sadece parayı aldım," dedim. "O lanetli cüzdanı da hemen atacağım."

"Hayır, onu polise vereceksin."

"Neden? Aradıkları o değil ki? Ben çanta falan bulmadım."

"Bana bak Raphael," dedi. "Eğer polis bir şeyi bulmak için etrafa para saçıyorsa, o şeyden uzak durman gerek. Bu konuda çok ciddiyim. Aradıkları gibi bir şey bulduysan onu geri ver. Hem de hiç vakit kaybetmeden."

Gardo o akşam bizimle yemek yedi. Sık sık bizimle yerdi, ben de gidip onunla ve amcasıyla yerdim. Bazı geceler o bizde kalıyor, bazen de ben yatıya onlara gidiyordum. Gecenin bir yarısı uyanıp nerede olduğumu ve kiminle yattığımı bilemediğim zamanlar oluyordu. Her neyse, o akşam yemeğimizi bitirdiğimiz sırada o siyah renkli büyük araba geri geldi ve çöplüğün sınırlarından çıkıp gözden kayboldu.

Birlikte aracın uzaklaşmasını izledik.

Teyzemin bana söylediklerine inanamıyordum. Babam yüzünden daha önce polisle sorun yaşadığını biliyordum ve sanırım, henüz ortada hiçbir şey yokken bile, bir şeylerin ters gideceğini sezmiş olmalıydı. Bu defa sorunu daha başında, kökten halletmek istemişti. Ben yine de onun bu konuda ha-

talı davrandığını düşünüyorum. Ayrılmamı kolaylaştıran şeylerden biri de bu oldu zaten.

Peşimden gelen Gardo ile birlikte bizim eve çıktık. Diğer evlere kıyasla yüksek bir yerde yaşıyorduk. Derme çatma bir yapının dördüncü katında, çadır bezi ve naylon kullanılarak sıkıca tutturulmuş yük taşıma paletlerinden yapılma, iki göz bir evdi burası. Üç portatif merdivenle varılıyordu. Girişte teyzem ve üvey kız kardeşimin uyuduğu oda vardı. Diğer oda sadece bir çarşaf büyüklüğündeydi ve burada kuzenlerimle birlikte ben yatıyordum, tabii bazen de Gardo. İçeri girdiğimizde kuzenlerim horul horul uyuyordu. Etraftan komşuların konuşma ve kahkahaları, radyo sesleri duyuluyordu.

Kuzenlerimden birini itip eşyalarımın durduğu duvar kenarında iki kişilik yer açtım. Eşyalarım, yan yatırdığım eski bir kasa içinde duruyordu. Yedek bir şortum, iki tane tişörtüm ve bir çift terliğim vardı kasada. Tabii bir de, buradaki tüm çocuklar gibi benim de sakladığım küçük hazineler: Bıçağı kırık olmasına rağmen işe yarayan bir çakı, üzerinde Meryem Ana'nın resmi olan bir bardak, çalışmayan bir saat, kuzenlerimin oynamaya bayıldığı plastik bir ördek yavrusu ve bir de kot pantolon. Olay yaratan çanta bu kot pantolona sarılıydı ve pantolonu açıp onu ortaya çıkarmak bile tehlikeliymiş gibi geliyordu.

Gardo elindeki mumla çömelip beni izlemeye koyuldu. İkimiz de eğilmiş, aynı yere bakıyorduk şimdi. Başımı kaldırdığımda, Gardo'nun alt dudağını ısırdığını gördüm. Gözlerinin beyazı, bir çift yumurta gibi belirgindi.

"Bunu buradan götürmemiz gerek," dedi. "Burada tutamazsın."

"Sanırım haklısın," dedim. "Nereye koyacağız?"

Cevap vermedi Gardo. Düşünüyordu.

Cüzdandaki kimliği çıkarıp adamın fotoğrafına baktım. José Angelico, üzgün gözlerle bana bakıyordu. Kızının yüz ifadesiyse daha ciddiydi.

"Sence ne yaptı bu adam?" diye sordum.

"İyi bir şey yapmadığı kesin," dedi Gardo. "Polisler döndüklerinde seninle bir daha konuşmak isteyecekler... O adamın sana nasıl baktığını gördün mü?"

Başımı salladım.

"Başını nasıl okşadı ama? Seni mimledi bence."

"Biliyorum," dedim. "Hatta seni de mimlemiş olabilirler." Güldüm. "Belki de bizle arkadaş olmak istiyordur, ha?"

"Hiç komik değil," dedi Gardo. "Gidip Sıçan'ı görmemiz gerek."

"Neden Sıçan?"

"Çünkü polisin bakmayacağı tek yer onun orası."

"İyi ama çantayı saklamayı kabul edecek mi sence? Sıçan aptal bir çocuk değil."

"Ona bir onluk verirsen sorun çıkmaz. Ama yine de sorun çıkarırsa kafasını kır." Gardo kimliği alıp cüzdana soktu. "Polisler o deliğe girmez. Sıçan'ı göreceklerini bile sanmıyorum."

Bunun iyi bir plan olduğunu biliyordum; o an aklımıza gelen tek plan olduğunu da. Daha fazla düşünecek vaktimiz yoktu çünkü çantayı bir an önce evden çıkarmalıydık.

"Şimdi mi?" diye sordum.

Gardo başını salladı.

"Onu tehdit etme ama," dedim. "Benim hatırım geçer."

4

Hâlâ Raphael.

Çok üzgünüm, sözü Gardo'ya bırakacağını demiştim ama biraz Sıçan'dan bahsetmeliyim.

Sıçan benden üç dört yaş küçük bir oğlan. Gerçek adı Jun-Jun. Ama kimse bu ismi kullanmıyor çünkü o yıllardır sıçanlarla yaşadığı için zamanla sıçana benzedi. Behala'da kimsesi olmayan tek kişi oydu. Bu olaylar olduğu sırada onun geçmişi hakkında pek fazla şey bilmiyordum açıkçası. Behala'da babası olmayan bir sürü çocuk vardı. Benim gibi, hem annesi hem babası olmayan çocuk sayısı da az değildi. Ama anne babanız olmasa bile, bir teyze ya da amca, bir abi ya da abla, hiç olmadı kuzenleriniz size yardım eli uzatırdı ve bu sayede mutlaka yatacak bir yer ve bir tas pilav bulabilirdiniz. Sıçan'ınsa hiç kimsesi yoktu, çünkü o çok uzaklardan gelmişti ve Misyoner Okulu olmasaydı çoktan ölmüştü.

Gardo ve ben evden çıkıp elimizde mumlarla merdivenlerden indik. Çantayı tişörtümün içine koymuştum ve kollarımı siper ederek durumu çaktırmamaya çalışıyordum. Ama zaten etraftaki insanların beni görmek istemiyormuş gibi bir hali vardı. Hele teyzem, bizi fark eder etmez gözlerini başka yere

çevirdi ve arkasını döndü. Mahalle ile çöplüğü ayıran yolu hızla geçip çöplerin arasına daldık.

Bundan bahsetmezsem olmaz: Çöp tepeleri geceleri canlıdır, çünkü sıçanların istilasına uğrar. Gündüzleri onları pek görmezsiniz çünkü yolunuza çıkmamayı bilirler. Arada sırada bir tanesi aniden zıplayıp irkilmenize yol açar ve doğru açıdaysa tekmeyi yiyip havada fırıl fırıl döner. Ama bu çok sık olmaz çünkü bu yaratıklar hızlıdır ve dalabilir, zıplayabilir, uçabilir, eğilip bükülerek her yerden geçmeyi başarabilirler.

Gardo'nun peşinden giderken, her iki yandaki gri kımıltıların farkındaydım. Behala geceleri kapkaranlık olmaz, çünkü bazı kamyonlar buraya gece gelir ve tepelerindeki dev ışıklar çoğu zaman açık olur. Önce sola, sonra sağa döndükten sonra, güçbela akan ve leş kokan küçük dereyi aşıp, sadece burada yaşayanların bildiği bir yola girdik. (Kamyonlar girmez, fazla insan uğramazdı buraya.) Zemin işe yaramaz çöplerden ibaretti ve ıslaktı; yürürken dizlerinize kadar gömülüyordunuz. Burada biraz ilerledikten sonra, artık kullanılmayan, çürümeye bırakılmış çöp paletlerinden birine vardık. Bu dev makinenin palet kısmı tamamen soyulmuş, tahta panelleri de sökülüp götürülmüştü. Paslanmakta olan dev bir metal iskeletti artık. Paleti havaya kaldırmaya yarayan kol, kocaman bir parmak gibi gökyüzüne uzanıyordu; arada sırada çocuklar, yukarıdaki esintinin serinliğinden faydalanmak için kola tırmanıp tepede otururlardı. Paletin ayaklarıysa yerdeki beton kalıplara gömülmüştü ve bu kalıpların ortasında bir delik vardı.

O deliğin indiği yerde bir zamanlar bir alet deposu ya da ona benzer bir şey vardı herhalde, çünkü rahat inip çıkılabilmesi için basamaklar yapılmıştı. Genelde ıslak olan çöplerin

akıp duran suları yüzünden zamanla bu merdiven son derece kayganlaşmıştı. Zemin bu bölgede biraz daha alçaktı sanırım, çünkü buraları şimdiye kadar hiç kuru görmemiştim.

Deliğe yaklaştığımızda seslendim: "Sıçan!"

Epey alçak sesle yapmıştım bunu, çünkü hiç kimsenin nerede olduğumuzu ya da ne yaptığımızı bilmesini istemiyordum. Ancak bu sesle bağırdığım sürece, aşağıdaysa bile bizimkinin beni duyup cevap vermesine imkân yoktu. Gerçi orada olduğuna neredeyse emindim, bu saatte başka nerede olacaktı ki?

"Hey, Sıçan!" diye seslendim yeniden. Basamaklardan dikkatle inmeye başladık; kulağıma belli belirsiz cıyaklamalar gelmeye başladı. Gardo beni takip ediyordu çünkü her ne kadar benden daha cesur ve güçlü olsa da sıçanlarla arası pek iyi değildi. Ben onlardan birini ayağımla öldürebilirdim ama o geçenlerde biri tarafından ısırılmış ve uzunca bir süre elini kullanamamıştı. Zorda kalırsa o da sıçan öldürebilirdi fakat onlardan uzak durmayı tercih ediyordu. Merdivenleri yarıladığım sırada iki tanesi art arda hızla yanımdan geçti.

Bir kez daha, "Sıçan!" diye seslendiğimde, sesim terk edilmiş depoda yankılandı. Koku yüzünden fazla nefes almamaya çalışarak elimde mumla aşağıya varmak üzereyken, Sıçan'ın yatağında doğrulduğunu duydum.

"Ne var?" dedi. İnce ve cılız bir sesi vardı. "Kim var orada?"

"Raphael ve Gardo. Yardımına ihtiyacımız var. Gelebilir miyiz?"

"Evet."

Yaşadığı deliğe girerken bir çocuktan izin almak tuhaf gelebilir, ama burası onun –üzerindeki giysiler dışında– sahip

olduğu tek şeydi. Ben burada yaşayamazdım doğrusu; her yer buradan iyiydi. Öncelikle nemli ve karanlıktı. Ayrıca tıpkı Dumanlı Dağ'da olduğu gibi yukarıdaki çöp tepesinin çöküp girişi kapamasından ve beni buraya diri diri gömmesinden korkardım. Bu tepeler sabit durmuyorlar çünkü. Onları hareket geçiren şey bizim onların üzerinde gezip durmamız değil; çoğu zaman paletler çöp yüklemeye devam ettikçe kendi ağırlıklarına dayanamıyorlar. Çöküş sırasında tepenin üzerinde ya da yakınında olanların vay haline, çünkü çöpler hafif gibi görünseler de aslında hiç de öyle değiller. Bildiğim kadarıyla burada şimdiye dek ölen kimse olmadı ama bir keresinde bir çocuk çok kötü düşüp kemiklerini kırmıştı. Dumanlı Dağ çöktüğünde neredeyse yüz kişi hayatını kaybetti ve herkes biliyor ki o zavallılardan bazıları hâlâ yıkıntının içinde çöple birlikte çürüyor, çöpe dönüşüyorlar.

Her neyse. Tüm bunları kafamdan atmaya çalışarak son basamağa vardım ve elimdeki mumu alçak bir yere koydum. O sırada aniden bir karaltı belirdi ve bir sıçan daha –hem de en büyüklerinden– omzumun üzerinden zıplayıp geçti.

Bizimki, üzerinde sadece bir şortla yatağında doğrulmuş, korku dolu gözleri ve neredeyse ağzına sığmayan kocaman ve kırık dişleriyle bana bakıyordu.

"Raphael?" dedi. "Ne istiyorsun?"

Ona biraz yiyecek getirseydim keşke, diye düşündüm. Çoğu zaman herkesten daha açtır ve yüzü bir deri bir kemiktir. Çocuklar Sıçan ismini takmadan önce Maymun Çocuk diyorlardı ona çünkü yüzünde küçük maymunlardaki patlak gözlü, şaşkınlıkla karışık ifade vardır her zaman. Yatağı birkaç kat kartondan ibaretti ve çevresinde de ayırmakla meşgul

olduğu çöpler birikmişti. Duvarlar ve tavan tuğlaları rutubetliydi. Her tarafta çatlaklar vardı. Sıçanlar buralardan girip çıkıyorlardı ve yuvaları duvarların diğer tarafında olsa gerekti. Sıçan'ın kolları bir kalem kadar inceydi; Gardo'nun onları kırmakla ilgili esprisini hatırlayınca gülümsedim. Jun'un kollarını, işaret ve başparmağınızı kullanarak kırabilirdiniz. Bir örümcekti Jun... sıçan değil.

"Yardımına ihtiyacımız var," dedim.

"Tamam."

"Daha ne istediğimizi bilmiyorsun," dedi Gardo. "Nasıl tamam oluyor?"

"Sorun değil," diyerek gülümsedi ve çarpık dişleri mum ışığında parıldadı. Sonra da gözlerini kırpıştırdı. Sıçan'ın bir tiki vardı: Korktuğu zaman başı titremeye başlıyordu. Ama şimdi korku değil, ilgi ve merak vardı gözlerinde. Ayrıca beni sevdiğini biliyordum. Arkadaş olduğumuz söylenemezdi ama onunla yan yana çalışmaktan, arada sırada havadan sudan konuşmaktan, uydurduğu şarkıları dinlemekten gocunmuyordum. Oysa diğer çocukların çoğu ona bir şeyler fırlatıp gülüşüyorlardı.

Ben bir yer bulup oturdum, Gardo ise alt basamakların birine çömelmeyi tercih etti. "Bir şey saklaman gerekiyor," dedim. Çantayı kartonlardan birinin üstüne koyup mumu da yanına yerleştirdim. O da bir başka mum bulup yaktı ve üçümüz bir süre hiç konuşmadan durduk.

"Pekâlâ," dedi. "İçinde ne var? Kime ait?" Altı yaşında bir çocuğunki gibi zayıf, hırıltılı bir sesi vardı.

Çantanın fermuarını açtım ve içindekileri yere koydum: Cüzdan. Anahtar. Harita.

"Bunları saklarsın, değil mi? Polisin geldiğini duymadın herhalde?"

"Polis falan görmedim," dedi Sıçan. "İsterseniz bunları saklayabilirim. Şu tuğlayı görüyorsunuz ya? Çekince hemen çıkıyor. Yanındaki de öyle. Ama çanta burada uzun süre dayanmaz, onu söyleyeyim. Duvarın diğer tarafındaki komşularım onu mideye indirirler her türlü."

"Bir dakika," dedi Gardo. "Düşünüyorum da, polisin istediği şey çanta değil. Onlar çantanın içindekileri istiyorlar."

"Evet, ama yine de çantayı saklamamız gerek."

"Bir yere atıp kurtulsak ya ondan?"

"Eğer bir yere atarsak," dedim, "onu bulabilirler. O zaman da birilerinin çantanın içindeki şeyleri ele geçirdiğini anlarlar belki. Eğer ne aradıklarını biliyorlarsa."

"Kim arıyor?" dedi Sıçan. "Polis ne istiyormuş?"

Ona olan biteni çabucak anlatınca gözleri büyüdü. "On bin peso, Raphael! Kafayı yemişsin sen! Bunları verip parayı al hemen."

"Tabii," dedi Gardo alaycı bir tavırla. "O parayı gerçekten vereceklerini mi sanıyorsun? Hadi verdiler diyelim, sence buradakiler o parayı Raphael'e bırakır mı?"

Sıçan bakışlarını benden Gardo'ya, sonra tekrar bana çevirdi.

"Bak," dedim. "Bu çantayı saklamak zorundayız. Yarın tekrar gelecekler ve çantayı arayacak herkese para vereceklerini söylüyorlar. Hepimizin birkaç günlük, belki de bir haftalık işi olacak."

"Böylece herkes mutlu olacak," dedi Sıçan. "Bu iyi bir fikir olabilir. Ama bu çantanın onlar için neden bu kadar önemli

olduğunu öğrensek iyi olur, tamam mı? Bunun içinde ne kadar vardı?" İncecik parmaklarıyla cüzdanı açıp içindeki kimliği çıkardı.

"Bin yüz," dedim.

Gülümsedi. "Evimi kullandığınız için bana da bir şeyler verirsin herhalde?"

"Elli peso," dedim. Bunu duyan Sıçan'ın gülümsemesi tüm yüzüne yayıldı. Eliyle koluma dokundu.

"Söz veriyor musun? Gerçekten verecek misin?"

"Söz."

Haritaya uzanırken, "Ne istediklerini öğrenmeliyiz," dedi. "Bu ne? Hazine haritası mı?"

"Üzerinde hiçbir şey yok," dedim. "Sıradan bir şehir haritası."

Bunun üzerine kimliğe dikkat kesilip fotoğrafı inceledi. "Bu kim?"

"José Angelico," dedim.

Sıçan'ın okuma yazması olmadığını biliyordum. Kimliği elinde defalarca çevirip, adamın yüzüne bakıp duruyordu.

"José Angelico," dedi ağır ağır. "Sizce polis bu adamın peşinde mi? Aranıyor mu dersiniz? İyi bir adama benziyor oysa. Bu onun kızı mı?"

Küçük kızın fotoğrafını adamınkinin yanma koymuş, bu iki yüzü inceliyordu.

"Bilmem," dedim. "Belki de öyledir."

"Onu okula yollayacak kadar zengin biri," dedi Sıçan. "Kızın üzerinde okul üniforması var."

"Ya bu adam cinayet kurbanıysa?" dedi Gardo. "Belki de cesedini arıyorlardır... ve tabii katilleri de. Burnumuzu berbat bir şeye sokuyor olabiliriz."

"İyi ama çantayı kim kaybetti?" diye sordum. "Bir çantayı çöpte nasıl kaybedersin?"

"Yanlışlıkla olmadığı kesin," dedi Sıçan. Yeniden fotoğraflara bakıyordu. "Bu adamın kim olduğunu bulmalıyız, tamam mı? Bize polisin verdiğinden daha fazla para verebilir."

"Peki ya anahtar?" dedi Gardo, parmağıyla onu işaret ederek. "Belki de evinin anahtarıdır. Belki de dışarıda kalmıştır ve evine giremiyordur? Yaşadığı yeri bulabi..."

"Hayır, bu ev anahtarı değil," dedi Sıçan. Karanlıkta anahtarı sonradan fark etmişti. Onu alıp mumun yanına koydu ve yeniden bana baktı. "Vay canına. Bunun ne olduğunu bilmiyorsunuz, değil mi?"

"Bir kasaya ait olabilir," dedim. "Sence ne? Asmakilit anahtarı mı? Üzerindeki 101 sayısı ne anlama geliyor?"

"Siz gerçekten de bunun ne olduğunu bilmiyorsunuz!" dedi Sıçan. Bizi meraklandırmak için ağır ağır konuşuyordu. "Ama ben biliyorum. Şu elliliği, yüzlük yapalım bence."

"Ne?"

Yüzünde daha önce öyle geniş bir gülümseme görmemiştim; kırık dişleri de iyice belirginleşmişti şimdi. "Ben zamanında bunlardan çok gördüm, tamam mı?" dedi. "Size bunun tam olarak ne olduğunu ve nerede işe yaradığını söyleyebilirim. Ama önce şu elliliği verin. Anahtarın ne işe yaradığını öğrenmek istiyorsanız da bir ellilik daha. Yoksa benden bu kadar."

"Bunun ne olduğunu biliyor musun gerçekten?"

Başını salladı.

Cebimden paramı çıkardım ve içinden yüz peso alıp kartonun üstüne koydum. O sırada duvarların ardından minik

patırtılar geldi ve etrafımızda bir koşuşturmaca başladı. Yine cıyaklamalar duyuldu: Canlıydı bu oda. Gardo ve ben tedirginlikle oturmaya devam edip Sıçan'a bakıyor, o çok önemli bilgiyi açıklamasını bekliyorduk.

"Merkez İstasyonu," dedi usulca. "Bu şehre ilk geldiğimde orada yaklaşık bir yıl yaşadım. Anahtar oradaki emanet dolaplarından birine ait, bundan eminim. Dördüncü perondan çıkar çıkmaz, sağdaki son koridorda. 101 numara, küçük dolaplardan biri, üst kısımda ve en ucuzlarından. Bu adam oraya bir şey bırakmış."

Bir kez daha gülümsedi. Üçümüz birbirimize bakakalmıştık. Gardo şaşkınlık belirten bir ıslık çaldı; ben de kalbimin giderek daha hızlı attığını hissediyordum.

"Oraya gitmek ister misiniz?" diye sordu Sıçan. "İsterseniz hemen şimdi gidebiliriz."

5

Selam, ben Gardo. Hikâyeyi anlatma işini buradan itibaren ben devralıyorum.

Hikâyeyi paylaşmaya karar verdik çünkü Raphael bazı şeyleri unutuyor: Gara o gece, hemencecik gitmek istemesini, ertesi sabah da bu ısrarını bir çocuk gibi sürdürdüğünü unuttu mesela. O dolapta bulabileceğimiz şeyleri düşünmek onu öylesine heyecanlandırdı ki, ona neredeyse on defa hayır demek zorunda kaldım çünkü ertesi sabah başlayacak büyük arama için burada, Behala'da bulunmak zorundaydık; özellikle de bizi mimlemiş olan polislere görünmek için.

Raphael'i saçından yakalayıp, "Herkes para kazanmak için oradayken, bir ayakkabı ya da başka bir şey bulduğu bilinen çocuk orada olmazsa ne düşünürler sence?" diye sordum.

Raphael benim en iyi arkadaşım ama genellikle gülen, oyunlar oynayan, herkesin eğlenceli olduğunu düşünüp hayatı bir oyun olarak gören küçük bir çocuk gibidir. O yüzden ona gece polislerin bizi çalışırken görmesi gerektiğini, böylece belki bizi rahat bırakabileceklerini söyledim; neyse ki ikna oldu.

Ertesi sabah, dediğim gibi, Behala'nın tamamı daha güneş doğmadan toplanmıştı. Raphael size anlatmıştı; sadece

satabildiğimiz şeylerden para kazanıyoruz, elimizin bulduğuyla doyuyor karnımız. Bu yüzden gündelikle çalışmak buradakiler için bir rüyadan farksız. Yine de bu kadar çok insan gelmesini beklemiyordum doğrusu; bir gecede kulaktan kulağa her yere yayılmış olmalı. Polis de erkenden gelince, güneş doğarken herkes, erkekler, kadınlar, minicik çocuklar bile çöp tepelerinin üzerine çıkmış, o kıymetli yüz pesoyu kazanmaya başlamıştı bile. Bazısı kanca bile kullanmıyor, çöpü elleriyle karıştırıyordu. O kadar kalabalıktık ki, baktığımız çöpleri atacak yer yoktu; bir yandan da altımızda çöpün tehlikeli bir şekilde kaydığını hissedebiliyorduk.

Kancamla çöpleri karıştırıp duruyor, yanımdakilerin bacaklarını çizmemek için çaba harcıyordum. Kalabalık yüzünden durumumuz giderek tehlikeli bir hal almıştı; bir süre sonra kadınlara ve çocuklara çekilmeleri söylendi. Artık sadece yetişkin erkekler çalışıyor, tam da dün bizim olduğumuz noktada tüm çöpler yeniden gözden geçiriliyordu. Behala'nın şefleri de oradaydı ve polislerle konuşuyorlar, bir yandan da çalışanlara emirler yağdırıyorlardı. Her yerin tekrar tekrar altı üstüne getiriliyor, ama hiçbir şey çıkmıyordu.

Bir yandan da içeriye sürekli yeni araçlar giriyordu: Bir polis arabası, bir tane daha, ardından bir polis kamyoneti, motosikletler, daha fazla polis arabası, resmî plakalı büyük arabalar... Bazılarından takım elbiseli adamlar iniyor, parlak ayakkabılarını çamura ve pisliğe buluyorlardı. Daha saat sabahın yedisi olmamışken etraf araçtan ve insandan geçilmiyordu; bir festival alanını andırıyordu Behala.

Paletlerin hiçbiri çalışmıyordu, çünkü hepsi kapatılmıştı.

Sonra durum giderek kötüleşti.

Bir süre sonra, şehirden gelen ve yüklerini boşaltmak isteyen çöp kamyonlarının kapıda bir kuyruk oluşturduğunu ve yola taştığını gördük; bir saat içinde tam yirmi altı tane birikmişti. Önceleri bu durum şoförlerin umurunda değildi; gölgede çömelip beklemeye koyuldular. Bu arada bizim çocuklardan birkaçı onlara çay ve sigara götürdü; sonra da kamyonların arkasına atlayıp çöpleri orada ayırmaya başladılar. Bizse olduğumuz yerde kalıp daha fazla "bilgi" edinebilmek için kulaklarımızı dört açtık. Bir yandan da bu çılgınlığın ne zaman sona ereceğini merak ediyorduk, çünkü yakında birilerinin öfkeleneceği kesindi ve bu kişiler büyük ihtimalle akşam gelip bizimle konuşan polisler olacaktı. Kızgın polislerin yanına yaklaşılmaması gerektiğini herkes gibi biz de çok iyi biliyorduk, ama Raphael'in ortadan kaybolup dikkat çekmesini istemediğim için onu bu kargaşanın tam ortasında tutmaya devam ettim.

Takım elbiseli adamlardan biri, gündeliğimizin ödeneceğini kanıtlamak için, elindeki içi tomarla para dolu kutuyu gösteriyordu. Bu sırada bir başka adamın söylediklerine kulak misafiri olunca neler olup bittiğini anladım: Kafalarını çalıştırmışlardı. Çantanın zenginlerin yaşadığı McKinley semtinde kaybolduğunu biliyorlardı ve o bölgeye bakan çöp kamyonlarının izini sürmek zor olmamıştı. McKinley kamyonları Behala'yı dün bir defa ziyaret etmişti –biz de çantayı bu sayede bulmuştuk– ve bugün de birkaç tanesi gelecekti. Böylece bugün polisin yapması gereken şey, yeni gelen kamyonlardaki çöpleri diğerleriyle karıştırmamak, boş bir alana yığdırmaktı; bu yığını didik didik etmek en fazla bir saatini alırdı bizimkilerin.

Öğle vaktinden az önce, içeriye McKinley bölgesinden gelen üç kamyon girdi ve tıpkı söylendiği gibi yüklerini boş bir

alana yığdılar. Henüz kimsenin çöplere yaklaşmasına izin vermiyorlar, hepimizi belirli bir uzaklıkta tutuyorlardı. O sırada kimseye çaktırmadan Raphael'e sokuldum: "Bunu yapmak istediğine hâlâ emin misin arkadaşım?"

Korkmuş görünüyordu. Ne kadar büyük bir işe bulaştığımızı anlamaya başlamış gibiydi.

"Evet Gardo, eminim," dedi usulca.

O sırada neşeli ve heyecanlı görünmeye çalışıyorduk çünkü kimsenin bizim bir şeyler sakladığımızı, korku ya da tedirginlik içinde olduğumuzu düşünmesini istemiyorduk. Ama korkmuyorum desem yalan olurdu. Raphael'i kolundan tuttum ve birlikte, o işten başka bir derdimiz yokmuş gibi, itişip kakışarak bekleyenlerin arasına karıştık. O sırada Sıçan'ı gördük ve ona el salladık; yakınlarda bir yere çömelmiş, sigara içiyordu. Arada sırada bana bakıyordu ama ona bakan kimse yoktu, çünkü Sıçan çöpler kadar gridir ve üzerindeki giysiler o kadar pistir ki –başka kıyafeti yok– çöpler arasında gezindiğinde onu kimse görmez.

Bir süre sonra polis biz çocukları bir araya toplayıp çalıştırmaya başladı. Bir yerden yedek kancalar bulmuşlardı ve düz zeminde olduğumuz için hiç de zor bir iş değildi yaptığımız: Çöp torbalarını yırtıp içindekileri ortaya yayarak çantayı arıyorduk.

Hemen hemen yüz çocuk vardık.

McKinley'de yaşayanların evlerinde tuvalet var, bu yüzden torbalarda *stuppa*'ya rastlamıyorduk. Yüksek kaliteli dediğimiz türden çöptü bunlar: yiyecekler, gazeteler, bolca plastik ve cam... Gelgelelim polis bizim buradan bir şey almamızı yasaklamıştı çünkü onlar adına çalışıyorduk ve aradığımız tek şey vardı.

Sonra bir el çantası bulundu ve heyecan dalgası hızla yayıldı; her kafadan bir ses çıkıyordu şimdi. Bu lacivert renkli eski çantanın aradığımız çanta olmadığı anlaşılınca herkes büyük hayal kırıklığına uğradı; polisler de asık suratlarıyla, gitgide sabırsızlanarak bizim çalışmamızı izlemeye devam ettiler.

Akşamüstü olmadan işimiz bittiğinde, daha önce hiçbir çöp yığınının böylesine dikkatle karıştırılmadığına yemin edebilirdim. Çöp tepesindeki yetişkinler de işlerini bitirmişti ve yetkililer hepimizin durmasını istedi. Bize kalsa akşama kadar çalışabilir, hatta bütün hafta bu şekilde devam edebilirdik çünkü iş ne kadar uzarsa o kadar fazla kazanacağımızı biliyorduk. Ama polisler aptal değildi ve çöp tepelerine baktıklarında üst katmanları didik didik etmenin fazla uzun sürmediğini, yeni çöpleri eskilerden ayırt etmenin zor olmadığını görebiliyorlardı.

Boksör polisin –şu dün akşam bizi toplayıp konuşma yapan iri adam– geri geldiğini gördüm; siyah renkli büyük arabalardan birinin yanında, Behala'nın şefleri ve takım elbiseli iki adamla durum değerlendirmesi yapıyordu. Sürekli tartışıyorlar, bir yandan da telefonla konuşuyorlardı. Şeflerin sıkıntısı yüzlerinden okunuyordu; sanırım bunun nedeni, dolu çöp kamyonu sırasının giderek uzaması, bütün gün çay içen ve evlerine ne zaman gideceklerini bilmeyen şoförlerin de homurdanmaya başlamasıydı. Sorun ortadaydı: Polis bu kamyonların yüklerini boşaltmasına izin verdiği takdirde, aranan çantanın daha da derine gömülme ihtimali vardı. Ama öte yandan, burası şehrin çöplüğüydü ve milyonlarca insan her gün buraya torba torba çöp yollarken daha ne kadar kapalı kalabilirdi? Şehirde hayatın durma noktasına gelmesine ne kadar kalmıştı?

Onların içini asıl kemiren, çantanın Behala'ya hiç gelmemiş olma ihtimaliydi. Sonuçta her gün, ister McKinley'de ister başka bir semtte olsun, bir sürü çocuk çöpleri karıştırıyordu. Bazen onları kaldırımda, işe yarayan çöpleri ayırırken görebiliyordunuz. Ayrıca, önceden de dediğim gibi, daha kamyonlar Behala'ya varmadan çocukların damperlere atlayıp çöpleri karıştırdığı da oluyordu. Yani bu adamların, çantanın buraya vardığından emin olabilmelerinin imkânı yoktu. Şu dünyada çantanın nerede olduğunu sadece üç çocuğun bildiğini düşünmeksе tuhaftı doğrusu.

Hepimiz bir yer bulup oturmuştuk.

Sonunda gündelikler ödenmişti ve herkes yüz peso daha zengindi. Gökyüzü kızıla bürünmüştü, hava kararıyordu. Polisin aramaktan vazgeçip Behala'yı terk etmeye başladığını görünce Raphael ve benim yüzümüze bir gülümseme yayıldı. Bir süre sonra paletler kulakları sağır eden bir gürültüyle çalışmaya, kamyonlar da yüklerini dökmeye başladı ve tepe ışıklarıyla sabaha dek vızır vızır çalıştılar.

O gece bizim küçük mahallemizde yemek pişirmek için yakılan ateşlerin sayısı her zamankinden fazlaydı, hatta sağda solda birkaç kasa bira göze çarpıyordu. Müzik dinleniyor, şarkılar söyleniyordu; herkes mutluydu. En keyifli görünenlerden biri de Raphael'di çünkü tehlikenin geçtiğini sanıyor, çok akıllıca davrandığını düşünüyordu.

Ama yemekten sonra Raphael'lerin evine gittiğimizde –artık ben de orada kalıyordum– teyzesi kalkıp bize, "Güvende miyiz artık?" diye sordu.

Onun güvende olmadığını biliyordum ve bu kendi suçuydu. Ağzını açması hiç de akıllıca olmamıştı. Hatta üzülerek

söylüyorum ki –bunu sonradan kendi aramızda da konuştuk– eğer o gece çenesini tutsaydı işler hepimiz için çok daha kolay olacaktı. "Güvende miyiz?" diye sordu yeniden.

"Endişelenme, tehlike geçti," diye yalan söyledim ona.

"Gelip benimle konuştular," dedi bana. "Neden Raphael'in bir şey bulduğunu söylediğimi bilmek istiyorlardı. Polisin biri bunu sorup durdu. Konuşmamam gerekirdi, biliyorum, ama konuştum işte. Şimdi ikinizin de adını biliyorlar."

"Evet ama biz onlara anlattık," dedi Raphael, eliyle saçını arkaya atıp gülümseyerek. "Sadece bir ayakkabı buldum, başka da bir şey bilmiyorlar."

Teyzesi sadece bir anlığına sessiz kaldı.

"Dün gece ikinizin evden çıktığını gördüm," dedi sonra. O kadar alçak sesle konuşuyordu ki, dediklerini duyabilmek için ona iyice sokulduk. "Nereye gittiğinizi, bunu neden yaptığınızı bilmek istemiyorum; tek bilmek istediğim, güvende olup olmadığımız. Evde bir şey yok, değil mi?"

İkimiz bir ağızdan, "Yok," dedik.

"Bu konuda bana söz verebilir misiniz? Çünkü bu evleri didik didik arayacaklarına adım gibi emi..."

"Söz," dedi Raphael, cıvıl cıvıl bir ses tonuyla. Bense gitgide çoğalan yalanlardan başka bir şey düşünemiyor, bulaştığımız bu belanın tüm bunlara değmesi için dua ediyordum. Çanta Sıçan'm yanında güvendeydi ama yine de gidip kontrol etmek istiyordum artık.

Raphael'in teyzesi susmak bilmedi: "Buraları arayacaklarını söylüyorlar," dedi. "Herkesin dilinde. İlk bizim evi arayacaklarından şüpheniz olmasın. Eğer bu evde bir daha taş üstünde taş kalmazsa..."

Raphael kadının elini tuttu. "Evde tehlikeli hiçbir şey yok teyze," dedi.

"On bin peso büyük para!" dedi kadın, sesini yükselterek. "O parayla neler yapabileceğimizi düşündün mü hiç?"

Bu sırada araya girip, "Sizce o parayı verirler mi?" diye sordum. "Gerçekten o parayı vereceklerini mi düşünüyorsunuz?"

"Evet, vereceklerini düşünüyorum!"

Raphael teyzesinin elini hafifçe sarstı. "Teyze," dedi, "eğer burada yaşayanlardan biri, bizlerden biri, verdikleri o parayı alacak olursa, onu uzun süre elimizde tutmamıza izin vereceklerini mi sanıyorsun?"

Bunun üzerine Raphael'in teyzesi uzanıp kolumu tuttu; üçümüz de birbirimize bağlıydık şimdi. "Sen zeki çocuksun Gardo," dedi bana. "Bu deli oğlandan daha akıllısın ve istediğin zaman son sürat koşup uzaklaşabilirsin. Belki de hiç ağzımı açmamalıydım, bunun için özür dilerim. Ama bir kez daha taşınamayacak kadar yaşlıyım ve şu iki küçük çocukla..."

Gözleri yaşla doluydu, ıslak ıslak bakıyordu. Onun ne kadar korktuğunu görünce benim de içimi bir korku sardı. En çok da Raphael'in korktuğunu biliyordum ama o bunu hayatta kabul etmezdi. "Başımızın polisle belaya girmesini istemiyorum," dedi Raphael'in teyzesi, ikimizin de kollarını sıkıca kavrayarak. "Onların insana neler yapabileceğini herkes biliyor."

Gözlerine bakamıyordum.

Bunun nedenlerinden biri, polise söyledikleri yüzünden ona hâlâ kızgın olmamdı; yapılabilecek en aptalca şeydi bu çünkü. Bir diğer nedense, işlerin çok daha kötüye gideceğini

hissetmemdi. Evet, onun dediği gibi akıllı olmak istiyordum, ayrıca bu işte başı çekmem gerektiğinin de farkındaydım çünkü Raphael'in yönlendirilmesi şarttı. Ona göz kulak olmam gerekiyordu.

İçimden plan yapmakla meşgul olduğum için hiçbir şey söylemedim.

Yapmamız gereken tek şeyin, bir an önce o tren istasyonuna gitmek olduğunu düşünüyordum. O dolapta ne olduğunu bir an önce bulmak zorundaydık. Sonrasında, belki de birkaç gün içinde, o cüzdanı içinde anahtarla geri verebilir ve polisin yakamızdan düşmesini sağlayabilirdik.

Bunu bizim yapmamız şüphe çekeceğinden, bu işi Sıçan'a verebilirdik. Ondan kimse şüphelenmezdi. O hep yalnız çalışır, hiç kimseyle konuşmazdı. *Evet, kahramanımız Sıçan olsun ve birkaç gün içinde onlara istedikleri şeyi götürsün*, diye geçirdim aklımdan.

Hem bu bile fazla tehlikeli gelirse cüzdanı çöpe atar, birilerinin onu bulmasını beklerdik. Bulabilirlerse tabii.

Evde gerçekten de hiçbir şey yoktu ve kimse bir şey kanıtlayamazdı. *Tehlikede değiliz, hâlâ para kazanabiliriz,* diyordum kendi kendime... Raphael de aynen böyle düşünüyordu ve gece boyunca oturup bu konuyu konuştuk. Çok akıllıca davrandığımızı düşünüyor, başımızı nasıl bir belaya soktuğumuzu kavrayamıyorduk. Ama göz ardı ettiğimiz bir gerçek vardı: Polis, sizin bir şey sakladığınızı düşünüyorsa, onu sizden geri alana kadar durmayacaktır.

6

Yine ben, Raphael.

Ertesi gün Gardo istasyona gitmemize izin verdi, çünkü o gelmezse Sıçan'la birlikte gideceğimi söyledim.

"Ya gözetleniyorsak?" diye sordu bana. Ama gözetlenseydik bunu fark etmez miydik? Yine de çok hızlı davranacağımızı, bu işi kimseler görmeden halledeceğimizi söyledim.

"Ya biz yokken çöplüğe gelip bizi sorarlarsa?" diye sordu sonra. "Ya sormazlarsa?" diye cevap verdim.

"Ya istasyonu gözetliyorlarsa?" diye sordu bu sefer. Ben de ona, hiçbir şey yapmayıp tüm bu olanları unutmayı mı tercih ettiğini sordum. "İstediğin bu mu gerçekten?" dedim. O da bunun üzerine öfkelenir gibi oldu ama sonunda benim dediğim oldu.

Böylece, sabah erkenden rayların oraya indik. Trenler Behala'nın güney kısmından, rıhtıma çok yakın bir noktadan geçiyor. Merkez İstasyonu'na gitmek istiyorsanız, bizim evden on dakika yürüyüp bir trene atlamanız yeterli.

İnsanlar ev yapmak için hattın kenarını tercih ediyor, çünkü burada zemin düz ve temiz. Bazen belediye ekipleri gelip buradaki evleri yıkıyor ve insanları buradan uzaklaştırıyor.

Ama bu insanlar zamanla geri geliyorlar ve oyun yeniden başlıyor. Rayların olduğu bölge düşündüğünüz kadar tehlikeli değil, çünkü oradan günde sadece dört tren geçiyor ve epey yavaş gidiyorlar. Uzun ve ağır trenler bunlar, geldiklerini bir kilometre uzaktan duyuyorsunuz. Bildiğim kadarıyla şimdiye kadar tren altında tek kişi kaldı ve o da bir kaza değildi. İki yıl önce bir kadın, tren gelirken yere yatıp başını raylara dayadı.

Gardo, Sıçan ve ben saat altı trenini bekledik. Fazla gecikmeden geldiğinde son vagonun yanında koşmaya başladık. Altı treni bir yolcu treni ve toplam dokuz saatlik bir yolculukla Elmas Limanı adındaki kasabaya gidiyor. İlk durağı bizim burası, ama buradan fazla yolcu binmiyor. Bir sonraki durağı Merkez İstasyonu ve orada öylesine doluyor ki, içeride nefes almak bile güçleşiyor. Bir süre vagonun yanında koştuktan sonra trene tutunduk ve kendimizi camı da parmaklığı da olmayan pencerelerden içeri attık. İçeride sadece vagonun diğer ucunda oturan yaşlı bir çift vardı; bizler de farklı sıralara yayılıp pencerelerden bakmaya ve tatildeymişiz gibi mutlu bir şekilde dışarıya el sallamaya başladık.

"Ya polis her yeri gözetliyorsa?" diye sordu Gardo yeniden. Aklına bir şey takılmayagörsün, onu ikna etmek mümkün değildir artık.

"Nasıl yapacaklar ki?" diye sordu Sıçan.

"Şüpheli hareketler yapanlara bakıyorlardır. Biz şimdiye kadar kaç defa trene bindik Raphael?"

"Bilmem, çok binmedik sanır..."

"Sonuçta onlar polis, değil mi? Bizim ne yapacağımızı görmek isteyeceklerdir. Ya bir emanet dolabı anahtarının varlı-

ğından haberdarlarsa? Sadece üzerindeki numarayı bilmiyorlarsa?"

"Dinle Gardo," dedim. "Bu çok saçma. Eğer çantada bir emanet dolabı anahtarı olduğunu bilselerdi, gardaki her dolabı tek tek kırarlardı. Çantanın içindekileri biliyor olamazlar."

"Belki de şu an garda her dolabı açmakla meşgullerdir ve bizi bekliyorlardır."

"Eğer garda olduklarını görürsek oradan uzaklaşırız, olur biter. Gezintiye çıkmış üç oğlan gibi görünüyoruz alt tarafı."

Sıçan bir şey söylemedi. Bir Gardo'ya bir bana bakıp duruyordu. Onunla göz göze geldiğimizde gülümsedi, sonra da ikimiz birden gülmeye başladık.

Gardo çenemizi kapamamızı söyledi. "Yirmi bin," dedi. "Ödül olarak verdikleri miktar bu artık. İki katına çıkarmışlar."

"Bu parayı kimseye yar etmeyeceklerini biliyorsun."

"Demek istediğim şu: Aradıkları şey her neyse önemi gitgide artıyor. Ya bu José Angelico birini öldürdüyse? Belki de bir politikacıyı ya da çok zengin birini öldürmüştür? Ve onu yakalamak için gerekli ipuçları bizdedir? O zaman ne yapacağız? O zaman polisin bir katili yakalamasını engellemiş oluyoruz ve..."

"Gardo," dedim, "neden önce dolapta ne olduğuna bakmıyoruz?" Gözlerinin içine bakıp gülümsedikten sonra arkama yaslandım. "Ne yapacağımıza o zaman karar veririz, tamam mı? Biraz dinlendir beynini, çok fazla düşünüyorsun."

"Dolap işi benim," dedi Sıçan.

İkimiz birden dönüp ona baktık. Gardo tam olarak ne demek istediğini sordu ona.

"Dolap işini ben halletsem iyi olur," dedi Sıçan. "Tamam mı? Ayrıca istasyondaki çocuklarla da konuşmam gerekir; birisi için getir götür işi yaptığımızı söyler, ellerine üç beş kuruş sıkıştırırım. Birileri istasyonu gözetliyorsa da tek başıma gitmem daha iyi zaten; fazla oyalanıp gözlerine batmamış olurum çünkü dolabın nerede olduğunu biliyorum. Çabucak girer, dolapta ne varsa alır, sizinle rayların orada buluşurum. Biri beni görürse de tek başıma koşarak kaçarım. Üçümüz birden koşarsak birimizi mutlaka yakalarlar, ama tek başına onlardan kurtulabilirim. Tamam mı?"

"İstasyondaki çocuklara ne kadar vereceğiz?" diye sordum. "Ne kadar isterler?"

"Bilmiyorum. Yirmilik vermeyi dener, önemsiz bir durummuş gibi göstermeye çalışırım. Ama sen yine de yüz peso ver bana."

Sıçan'a parayı verirken, tikinin başladığını gördüm. Az da olsa korkuyordu belli ki. Gardo ise başını iki yana sallıyor, derin derin düşünüyordu. "Bu iyi bir fikir Sıçan," dedi. "Mantığını anlayabiliyorum. Ama bence ayrılmayalım. Bu işte birlik olmamız gerek." Bana baktı: "Sen de yanımdan ayrılmasan iyi edersin!"

Birkaç dakika sonra tren yavaşlamaya başladığında, bizler de vagonun yan tarafında asılı duruyorduk. Perona yaklaştığımızı görünce zıpladım ve yere düşüp çimlerde yuvarlanmaya başladım. Gardo da neredeyse benim üzerime düşecekti, oysa Sıçan atlayıp ayakta kalmayı başardı. Sıçan'ın bu kadar çevik olduğunu bilmiyordum doğrusu; o kadar zayıftı ki, hafif bir rüzgârda bile küçük bir uçurtma gibi uçup gidecekmiş izlenimi veriyordu. Etrafına bile bakmadan hızla istasyona doğru

ilerlemeye başlayınca biz de peşinden gittik. Platformlardan birine çıktığımızda, orada duran birkaç çocuğun bize pek de iyi niyetli olmayan, oranın onların bölgesi olduğunu ima eden şüpheci bakışlar attığını gördük. Doğruydu da; orası onlara aitti.

Arada belli bir mesafe bırakarak bizi takip etmeye başladılar.

Vagondan, perona girmeden önce atlamıştık, çünkü platformda trenden inerken görülmek hiç iyi olmuyor. Bekçiler ya da yük taşıyıcılar sizi fark ederse temiz bir dayak yeme ihtimaliniz var. İstasyon çocuklarının durumuysa farklı. Hırsızlık yapmadıkları ya da ayak bağı olmadıkları sürece onlarla fazla uğraşılmıyor. İstasyonu temiz tutuyorlar ve gelen treni iki dakikada tamamen tarayıp çıkabiliyorlar. Dilenecek ya da bir şeyler satacak olurlarsa da bunu kıyıda köşede yapıyorlar. Görevliler onları bu yüzden rahat bırakıyor.

Platformda birbiriyle ilgisi yokmuş gibi yürüyen, sıradan, yalınayak üç çocuktuk şimdi; neredeyse görünmezdik. Zor kısmın dolaba yaklaşmak olduğunu biliyordum, çünkü bu sık görülen bir şey değildi. Emanet dolabı açan dilenci kılıklı çocukları düşünsenize! Orada polis olmasına gerek yoktu; bizi gören herhangi biri hırsızlık yaptığımızı düşünürdü ve burada hırsızlık yapan çocukların gözünün yaşına bakmazlar.

Platformun bittiği noktada, az öncekilerden yaşça daha büyük olan başka istasyon çocukları tarafından karşılandık. Bizi duvar kenarına doğru çektikleri sırada Gardo'nun, hep üzerinde bir yerde taşıdığı kancasına uzandığını gördüm. Sıçan bir zamanlar burada yaşadığı ve karşımızdakilerden bazılarını tanıdığı için konuşmayı o yaptı. Önce bir yirmilik, ardından

bir ellilik, sonra da bir yirmilik daha uzattığını gördüm. Sonra el sıkışıldı ve geçmemize izin verildi. Sıçan onlara bizi takip etmemeleri için fazladan para vermiş olmalıydı çünkü istasyonun ana meydanına yalnız girdik.

"Bize beş dakika verdiler," dedi Sıçan.

Burası dev bir istasyon ve sabahın bu saatlerinde korkunç bir yoğunluk başlar. Bizim için iyi bir zaman aslında, ama bir yandan da dehşet verici. Yük taşıyanlar, yolculuk eden aileler, eşya getiren kamyonlar, düdük ve korna sesleri, bangır bangır hoparlör anonsları... Ne ararsan var. İnsanlar sürekli birbirleriyle çarpışır ve öyle bir gürültü çıkar ki, yanınızdaki kişiyle anlaşabilmek için bağırmak zorunda kalırsınız. İşte bu ortamda Sıçan hızla ilerliyor, bense bir kez daha korkmaya başlıyordum. Her yerde demiryolu görevlileri vardı ve ters ters bize bakıyorlardı; istasyon çocuklarının bakışlarından çok daha tedirgin ediciydi bu bakışlar. Sürekli olarak kendime, "Yasadışı bir şey yapmıyoruz biz," diye telkinde bulunuyordum, ama yapıyormuşuz hissine kapılmadan da edemiyordum. Korkuyordum, çünkü yasaları çiğnerken yakalanan çocukların başına gelenler hakkında anlatılanları herkes bilir. Az önce bahsettiğim, trene binen çocukların dayak yemesi olayından farklı bu. Bu şehirde hapishaneler var ve bu hapishaneler çocukları, koca koca adamları aldığından daha hızlı alıyor içeriye. Hatta –ne kadarı doğru bilmiyorum çünkü insanlar böyle hikâyelerle birbirlerini korkutmaya bayılırlar ama– hapishaneye ulaşamayan çocuklardan da bahsediliyor. Bir keresinde evden kaçan çocuklar hakkında bir hikâye dinlemiş ve çok korkmuştum. Gidecek bir yeri olmayan yeni bir çocuk ortaya çıktığında polis onu yakalayıp hava kararana

dek bekliyor, sonra da bacaklarını kırıp tren raylarına bırakıyormuş. Bunlar kulaktan kulağa yayılan hikâyeler ve doğru olmayabilirler, fakat o gün istasyon meydanında yürürken bunları düşünmeden duramıyor ve kendimi gitgide daha küçük hissediyordum. Bir ara Sıçan'ı gözden kaybeder gibi olup panikledim, ama neyse ki Gardo yanımda yürüyordu. İkimiz de her an yakalanmayı bekliyorduk.

Sıçan duraklamadan ilerliyordu. Her nasılsa tikini durdurmayı başarmıştı ve çocuklar kadar şen yürüyor, bizden biraz önde kalmaya gayret ediyordu. O sırada anahtarı eline aldığını görünce dolaplara yaklaştığımızı tahmin ettim. Bir köprünün altından geçip alçak tavanında sıra sıra floresan lambaları dizili bir hole vardık. Nereye gittiğimizi biliyormuşçasına emin adımlarla yürümeye devam ettik ve sonunda onları gördük: Gri metalden yapılma dolapların oluşturduğu iki uzun koridor ve sıra sıra kapaklar.

Yürümeye devam ettik.

Dolaplardan bazıları içine bavul sığacak büyüklükteyken, üst kısımdakiler sadece bir el çantası alabilirdi. Etrafta ne polis, ne istasyon görevlisi, ne de istasyonda yaşayan çocuklardan biri vardı. Sıçan tam olarak nereye gitmesi gerektiğini biliyordu. Bir an yavaşlayıp ona yetişmemizi bekledikten sonra, "Siz yürüyün, tamam mı?" dedi. "Devam edin."

Dolaplardan birini açmaya çalışan iki kadının yanından geçtik. Eşyalarını dolaba koymaya daldıklarından bizi fark etmediler bile. Koridorun uzak ucunda duran uzun bir adam, önündeki dolabı kilitlemekle meşguldü ve arkası bize dönüktü. Dolap kapaklarının üzerindeki numaraları görebiliyordum: 110, 109, 108... Kapakların hiçbiri kırılmamıştı ve

hepsi de oldukça yeni görünüyordu; etrafta hâlâ polis falan yoktu. Tam o sırada Sıçan birden döndü ve kilitlerden birine anahtarı soktu. Gardo ve ben yürümeye devam ettik ve bir metal tıkırtısı duyduk. Bağıran olmadı, kimse fark etmemişti bile. Henüz on adım ilerlemiştim ki Sıçan yeniden yanımızda belirdi. Kolunun altında bir şey taşıyordu.

"Koşmayın," dedi. "Yavaş yürüyün, tamam mı?"

Dediğini yaptık, ama kalbim yerinden fırlayacakmışçasına atıyordu. Gardo akıllılık edip bir içecek otomatı önünde durdu ve para arıyormuş gibi yaparak elini para iade yerine soktu. Bu sırada ben de içimden, *Her şey normalmiş gibi davran!* diyordum kendime. *Kendi yoluna giden üç istasyon çocuğuyuz biz.* Sıçan, koltuk altındaki paketi tişörtünün içine sokmuştu. Dördüncü perona çıkıp kalabalığın içinde kıvrıla kıvrıla platformun sonuna doğru ilerledik. Biraz rahatlamış olmanın da etkisiyle koşmaya başlamıştık. Platformun bittiği noktada raylara atladık ve var gücümüzle koşmaya başladık. Beş dakika sonra çalıların ardına saklanmış, nefes nefese oturuyorduk.

Sıçan kahkahalarla gülüyordu, ben de öyle. Paketi iki eliyle tutup bir hediye sunuyormuş gibi uzattı bize. Kahverengi bir zarftı bu. Sağlam olsun diye dört bir yanına selobant sarıldığından, açması biraz zaman aldı.

İçinde, köşesine bir pul yapıştırılmış, gönderilmeyi bekleyen bir mektup vardı.

Kalın uçlu bir tükenmezkalemle, *Bulduğunuz takdirde lütfen aşağıdaki adrese yollayın,* yazıyordu üzerinde. Altta da bir isim ve adres vardı: *Gabriel Olondriz. 746229 numaralı mahkûm, hücre 34K, Güney Kanadı, Colva Hapishanesi.*

Ellerim yine buz kesti; ama başımı kaldırıp Gardo'ya gülümsedim. Onun derin bakışlarında bir şey okumak mümkün değildi.

Mektubu açıp yüksek sesle okumaya başladım. Bir sayfaydı ve üzerine ufak bir kâğıt parçası iliştirilmişti. Kâğıdın üzerinde ne idiği belirsiz dizi dizi sayılar vardı sadece. Mektup da pek bir şey ifade etmiyordu gerçi, okuduğumuzda hiçbir şey anlamadığımızı fark ettik. Emin olduğumuz tek şey, büyük bir olayın içine girdiğimiz ve giderek daha da derinlerine daldığımızdı.

140.4.18.13.14.5.3.6.4.9.1.12.10./3.3.12.9.2.3.25.32.6.1.6.2.1.11.3.3.
3.2.1.6.15.5.1.6./5.11.1.6.2.4.5.2.5.4.3.1.4.1.4.1.13.28.2.16./4.7.7.1.5.
9.11.2./5.6.2.7.6.2.7.2.21.7./7.3.7.5./1.2.1.1.7.5.16.3.7.9.12.6./
4.3.5.1.1.4.11.3.2.6./3.1.1.2.1.9./1.4.7.15.2.2.6.14.1.9.9.13.

İKİNCİ BÖLÜM

1

Ben Peder Juilliard ve bu yazılanları bir araya getiren benim. Elbette, bariz sebeplerden dolayı tüm isimleri değiştirerek yazıyorum. Bunun önemini sona yaklaştığımızda siz de anlayacaksınız; ama ne olursa olsun bu hikâye anlatılmak zorunda. Birazdan okuyacaklarınızı benim ve bir zamanlar benimle çalışan birinin gözünden takip etmeniz daha iyi olacak.

Yaklaşık yedi yıldır Behala atık alanındaki Pascal Aguila Misyoner Okulu'nu yönetiyorum. Başta anlaşmamız bir yıllıktı: Görevim, bir önceki yönetimin yaptığı mali hataları düzeltip okulu yeniden rayına oturtmaktı. Bu benim son görevim olacaktı çünkü altmış üç yaşındaydım ve emekliye ayrılmak istiyordum. Ama çocuklarla öyle bir gönül bağı kurdum ki, o günden beridir buradayım işte. Ne yazık ki bu sene ayrılıyorum; kısmen bu hikâye yüzünden. Okula yeni bir müdür atandı bile, benim son resmî görevim de devir teslim işi olacak.

Bu ülkede kalmaya devam edebilmeyi umuyordum, ama artık kalabileceğimden emin değilim.

Şunu da belirtmeliyim ki, okulumuzun aslında taze kana ihtiyacı vardı. Büyüyeceğimiz yere gittikçe küçülüyoruz ve

çocukların okula devam etmelerini sağlamak epey zor; gelsinler diye rüşvet olarak yiyecek vermek zorunda kalıyoruz. Gelirimiz de azaldı, üstelik düzenli bir yiyecek kaynağımız yok. Ayrıca hava çok sıcak, kurak mevsimde iyice boğucu oluyor. Okulumuz, limanlarda ve kamyonların üzerinde gördüğünüz şu büyük metal kutulardan, yani konteynerlerden inşa edilmiş. Okulun kurulması için zamanında bunlardan on tane bağışlanmış. Hepsi birleştirilip duvarlara pencere ve kapılar oyulmuş ve ortaya metal bir okul çıkmış. Daha sonra altı kutu daha satın alınmış; onlar da üst katı oluşturmuşlar. Bunlardan ikisi dua odası yapılmış. Üçü, bir köşesinde oyun alanı olan bir kreş haline getirilmiş. Birinin yarısı dinlenme salonu, diğer yarısı ise benim ofisim.

Raphael ve Gardo'yu sadece simaen tanıyordum, çünkü okula nadiren uğruyorlar. On yaşını geçen çocukların çoğu böyle. Aileleri çöp toplamalarını isterken eğitimin daha önemli olduğuna onları inandırmak kolay olmuyor; bu yüzden onları tek tek kaybediyoruz. Küçük Jun'u ise –"Sıçan" ismini taktıkları çocuk– iyi tanıyordum. Nadiren de olsa, diğer çocuklar gittikten sonra, dışarıdan bir maymun gibi tırmanarak ofisimi ziyaret ederdi. Bir pencereden onu içeri alır, ihtiyacı olan merhemleri ve yara bantlarını verir, dilediği takdirde de banyo yapmasına izin verirdim. Ona yiyecek de veriyordum çünkü çok aç olduğu her halinden belli oluyordu. Aslında kurallarımıza göre yemek sadece öğlenleri, dersler bittikten sonraki yarım saat içinde çıkıyordu. Ama ben bu kuralı Jun ve onun gibi birkaç çocuk için ihlal ettim çünkü hep derim: Bazen kuralları çiğnemek gerekir. Kurallar koyar, sonra onları

çiğnerim. Az sonra öğreneceğiniz üzere, Hemşire Olivia da yaptı bunu.

Sandalyelere ayaklarınızı koymayın. Kendinize yetecek kadar yiyecek alın, ailenize yiyecek götürmeyin. Sıraya girin. Duanızı sessizce edin. Kapalı alanlarda tişört giyin. Dua odasına girmeden önce ayaklarınızı yıkayın. Bazen kendime gülüyorum ama aptalca olduklarını bilsek de, bazen yaşamak için kurallara ihtiyacımız var. Hele bir tanesini epey seviyorum, sıradışı bir kural bu: *Dua odasına giden basamaklarda konuşmak yasak.*

Neden mi? Anlatayım, hikâyemizle ilintili çünkü.

Basamaklar ve dua odası, okulumuza adını veren adama, Pascal Aguila'ya ithaf edilmiş. Aguila, ülkenin az bilinen özgürlük savaşçılarından biri. Aguila ailesi her yıl okula büyük miktarda maddi yardım yapıyor; okulun üst katı için kullanılan altı konteyneri de onlar satın aldı. Karşılığında Pascal'ın anısını canlı tutmamızı istiyorlar ve bu da bizim için bir görev olduğu kadar zevk de. Yolsuzluklarla savaşmış ve bu yüzden vurularak öldürülmüş bu adamı her gün birkaç defa, basamaklarda sessiz kalarak anıyoruz. Çocuklara bunu hatırlatmak bile gerekmiyor doğrusu; yeni gelenlerin nadiren konuştuğu oluyor ve o zaman da, aniden çıkan bir "şşşşş" rüzgârı yeniden sessizliği sağlıyor.

Çocuklara elbette Pascal'ı da anlatıyoruz, dua odasının sunağı üzerinde bir fotoğrafı asılı. Pascal kendini, elle tutulur bir şeyler yaparak hayatı güzelleştirmeye adamıştı. Yoksul bir aileden gelmesine rağmen bir düzine dil biliyordu. Üniversiteyi bitirip avukat olduğunda bile, dar gelirlilerin yaşadığı muhitini terk etmedi. İmkânsız görünen davaları üstlenip kazandı.

Gecekondu bölgesindeki bazı evler yıkıldığında, hükümeti, sokakta kalan insanlara yer bulmaya zorladı. Bir yapı şirketi, inşaatı için bin adam işe alıp da onlara çizme, eldiven ve baret vermeyince, Pascal Aguila dava açıp ilgili yasanın değişmesini ve inşaat sektörünün işçiler için çok daha güvenli hale gelmesini sağladı. Rıhtımın az ilerisindeki bataklıktan kolera salgını yayılmaya başladığında, Pascal Aguila, o zamanlar sadece parası olanlara hizmet veren özel bir kurum olan bölge hastanesini yoksullar için ayrı bir ünite açmaya zorladı. Son eylemi, ki bu eylem onun ölümüne sebep oldu, halktan toplanan vergilerin bir kısmını kaçırıp yurtdışındaki bankalarda istifleyen üç üst düzey hükümet yetkilisini ifşa etmekti. Üçü de istifa etmek zorunda kaldı, davaları ise hâlâ devam ediyor. Pascal Aguila bu dava için ifade vermeye giderken takside kurşun yağmuruna tutuldu. Polis tabancalarıyla aynı kalibrede olan tam yirmi altı kurşun... Katiller hiçbir zaman bulunamadı.

Kimi zaman basamaklarda oturup bu cesur adamı düşünüyorum. Bu sessiz merdiven gibi küçük şeyler sayesinde ölüler, yaşamaya ve bize yardım etmeye devam ediyor. Bu ülkede ölülere çok önemli bir yer verilir.

Raphael'in hikâyesiyle nasıl bir alakam olduğunu merak ediyorsunuz, biliyorum. Ben olaylara kıyısından bulaştım; okula geçici bir süre için yardıma gelen Hemşire Olivia'nın rolü ise daha ciddi, hatta bir açıdan safçaydı. Benim bu olayla bağlantım, RCBC Bankası'nın bize bağışladığı okul bilgisayarı vasıtasıyla oldu. Bazen böyle küçük başarılar elde ediyoruz işte! Eğer beni kadirbilmez biri olarak görmeyecekseniz, bu bilgisayarın eski ve modası geçmiş bir makine olduğunu, bize

verilmeseydi çöp tepelerinden birinde çoktan yerini almış olacağını belirtmek isterim. Ama bu kimin umurunda? Önemli olan, bu bilgisayarı bize iyi niyetle bağışlamış olmaları, ayrıca epey de işimize yaradı. Onunla internete bağlanabiliyoruz; kimi zaman da, tabii ben izin verirsem, çocuklar bilgisayarda oyun oynuyorlar.

Bir perşembe günü, öğle vakti, Jun yanında pek iyi tanımadığım iki arkadaşıyla geldi.

"Bay Po?" diye seslendi. "Bay Po?"

Oldukça tiz ve melodik bir sesi olduğundan kimin geldiğini anında anladım.

Gülümseyerek arkama döndüğümde, ofisimin kapısına dayanmış halde bana baktığını gördüm. Bir kibrit çöpü gibidir Jun, teni de kül rengidir. Beni de gülümseten bir gülüşü vardır, onu görmek her zaman memnunluk verir. "Bay Po, bir şey arıyoruz da..." *Po* kelimesi, burada büyüklere saygı için kullanılan bir kelimedir. "Bilgisayarı kullanabilir miyiz Bay Po?"

Ona, vaktin bir hayli geç olduğunu söyledim. Tam o sırada arkasında duran iki arkadaşını gördüm. Zayıf, narin yapılı çocuklardı. Biri utangaç, diğeriyse tetikteydi; grubun liderinin kim olduğu ilk bakışta belli oluyordu. Saçlarını kazıtmıştı ve gözlerini kırpmadan bakıyordu. Uzun kolları vardı; düzgün beslenememiş olmasına rağmen bir sporcu duruşuna ve zarafetine sahipti. Diğerinin uzun saçları yüzüne geliyordu ve gülüşü tıpkı Jun'unki gibi etkileyiciydi.

"Po, Bay Po." Saçları sıfıra vurulmuş oğlanı işaret etti. "Bu Gardo." Sonra da diğerini gösterdi: "Bu da Raphael. Onları tanıyor musunuz?"

Başımı iki yana salladım ve onlarla tanıştığıma memnun olduğumu belirtip ellerini sıktım.

"Bilgi yarışmasına katılacaklarmış efendim," dedi Jun. "Gazetelerden biri yapıyormuş. Araştırma yapmaları gerekiyor. Okula gelmedikleri için sizin onlara yardım etmeyeceğinizi düşünüyorlardı, bu yüzden ben de onlarla birlikte geldim. Bilgisayar kullanmak için para da verecekler, olur mu? Yardımcı olabileceğinizi söyledim onlara Bay Po."

İçeri girmelerini söyledim. Birlikte masama geldiler. Üçü de şort ve tişört giymişti, çıplak ayakları dizlerine kadar simsiyahtı. Yaydıkları koku birden tüm odayı doldurdu. Adı Raphael olan bana kaçamak bakışlar atıyor, utangaçlıktan göz teması kuramıyordu. Bilgisayarı kullanma ücreti niyetine iki eliyle bana doğru yirmi pesoluk bir banknot uzattı. Bu sırada Gardo'nun, her ne kadar Raphael'in arkasında duruyor olsa da, sanki dövüşmek zorunda kalabilirmişçesine gözlerini benden ayırmadığını hissedebiliyordum.

"Ne yazık ki bugün bağlantı biraz zayıf," dedim.

Bilgisayarın başına ikinci bir sandalye koyup, oğlanın uzattığı parayı da elimin tersiyle ittim. Üçü birden oturdu ve Raphael hemen işe koyuldu. Tüm çocuklar bir şekilde bilgisayar kullanmayı biliyorlar ve bu beni her seferinde çok şaşırtıyor. Daha önce bir sınıfa adım atmamış olanlar bile klavyeyi benden daha hızlı kullanıyorlar. Bunu yapmayı oyun salonlarında öğreniyorlar tabii. On peso karşılığında on beş dakika boyunca vurdulu kırdılı, kovalamacalı oyunlar oynayabiliyorlar.

Doğruca bir arama motoru açtılar. Dazlak oğlan da cebinden bir parça kâğıt çıkardı. Raphael arama motoru kutucuğu-

na bir isim yazdı ve hep birlikte bilgisayarın uzunca bir süre bu konuda çalışmasını izledik.

O sırada, "Bugün ne yedin Jun?" diye sordum.

Başını kaldırıp gülümsedi ve, "Hiçbir şey!" dedi gururlu bir tavırla.

Mutfağa gidip birkaç sandviç hazırladım. Üç bardağa da limonata koydum. Döndüğümde oğlanlar heyecanla fısıldaşıyorlar, ekranı aşağıya kaydırıp parmaklarıyla bir şeyleri gösteriyorlardı. Yerel bir haber sitesini açmışlardı ve ekranda yazanları dikkatle okuyorlardı.

"Cevaplamanız gereken soru nedir?" diye sordum. Boş gözlerle bana baktıklarını görünce, "Hani şu yarışma için," dedim. "Cevabını bulmanız gereken soru ne?"

"Tarihle ilgili efendim," dedi Raphael. Sonra da kendi dilinde bir şeyler söyledi. Bu dili, ülkede geçirdiğim onca zamana rağmen neredeyse hiç bilmediğim için utanç duyuyorum doğrusu. Diğer oğlan Gardo da başını iki yana sallıyordu. Konuştukları konu her neyse, oldukça ciddi bir şey olsa gerekti.

Bu arada Jun tabaktan bir sandviç aldı. Eli öylesine pisti ki, görünce istemeden yüzümü buruşturdum. Ne zaman baksam tırnakları ta dibine kadar yenmiş oluyor; parmakları da bana iskeletleri hatırlatıyor. Sürekli söz verip durmasına rağmen okula nadiren uğruyor; devamını dinlemediği derslerde öğrendiği şeyler zihninde çorbaya dönmüş olmalı! Bu durum aramızda bir espri haline geldi bile. Onu ne zaman görsem, "Ee, yarın okula gelecek misin?" diyorum. O da geleceğini söylüyor ama gelmeyeceğini ikimiz de biliyoruz. Burada ilk defa duş alırkenki görüntüsü aklımdan hiç çıkmıyor. Beline küçük bir havlu bağlamıştı ve üzerine fışkıran suyun soğuğu

ve heyecanıyla, belki bir de kendisini ilk defa temiz görüyor olmanın şaşkınlığıyla hoplayıp zıplıyordu. Ona okul üniformalarından birini verdiysem de giydiğini hiç görmedim.

Hemşire Olivia da ona bayılmıştı, hatta bana, onu evlat edinip edinemeyeceğini sordu. İngiltere'den kalkıp gelmiş yirmi iki yaşında bir kız, buradan bir çocuğu evlat edinecek! Ona bunu unutmasını söyledim elbette. Her şeyden önce, burada evlat edinme mekanizması çok ağır işliyor. Geçtiğimiz altı yılda bunu sadece bir yabancının başarabildiğini duydum. Hiçbir devlet kendi çocuklarını başkalarına vermek istemez, bunu anlayabiliyorum; ama dört bir yanda, gerekli bakımı alamayan binlerce çocuğu gördüğünüzde üzülüyorsunuz. Çöp dağlarına bakıp üzerlerindeki çocukları, çöpten farkı olmayan çocukları gördüğünüzde, bu okulda yapılanların aslında kimseye faydası olmadığını, hiçbir işe yaramadığını düşünüp hayal kırıklığına kapılmak çok kolay oluyor. Yüzlerce, binlerce çocuk... Gecekondu mahallelerinde gezerken çocuklu aileler görüyorum. Anne babaları beni görünce bebeklerini kucağıma almamı istiyorlar. Bir yandan onlara gülümserken bir yandan da aklımın bir başka köşesinden şunlar geçiyor: *Bu minik bebek ayakta durmayı öğrenir öğrenmez çöp dağları üzerinde çalışmaya başlayacak.*

Ben elimde tepsiyle odaya döndükten kısa süre sonra çocuklar işlerini bitirdiler ve sandviçlerini yiyip limonatalarını içtiler. Buradaki her çocuk gibi oldukça naziktiler, ama bir yandan da gitmek istediklerini görebiliyordum.

"Ee," dedim, "yarın okula geliyor musunuz bakalım?"

Jun güldü. "Geleceğiz, söz!"

"Ben gelmek isterim ama yarın çalışmak zorundayım," dedi Raphael, saçlarını eliyle geriye atıp bir kez daha pırıl pırıl gülümseyerek.

Ona hem çalışıp hem de sabah dersine katılabileceğini hatırlattım ve okulun tam da bu amaçla kurulduğunu söyledim: çocuklara eğitim fırsatı sunarken, çalışmalarına da olanak vermek. Beş gün boyunca derse gelen çocuklar, iki kilo pirinç ve o sırada yapılmış bağışlara göre birkaç parça şey daha alıyordu, verilen teşvik buydu. Raphael bana baktı... Onun da aklından, o bariz düşünce geçiyor muydu acaba: *İyi de, eğitim almak ne işime yarayacak?*

"Öyleyse, geleceğim Bay Po," dedi.

Jun tabak ve bardakları mutfağa götürdü. Gerek olmadığını söylememe rağmen onları yıkayıp kurutma rafına dizdi. Sonra da gelip bana sarıldı; ben de onun eline elli peso sıkıştırdım.

Diğer çocuklar onu dışarıda bekliyordu. Jun çıkınca onunla birlikte koşarak uzaklaştılar... ve o ikisini bir daha hiç görmedim. Bana yalan söylediklerini anladığımda birkaç hafta geçmişti. Ortada bilgi yarışması falan yoktu elbette. Kimliğini buldukları adam, yani José Angelico hakkında ellerinden geldiğince bilgi topluyorlardı. Bir yandan da, o sırada şehrin en büyük hapishanesinde yirmi üçüncü yılını doldurmakta olan Gabriel Olondriz'i araştırıyorlardı.

Bu sırada Sıçan da birtakım dolaplar çeviriyordu... Zamanı gelince size kendisi anlatacak. Sonuçta üçü istedikleri şeyi elde etti ve beni de güzelce kandırdılar.

2

Yine ben, Raphael. İşler şimdi ciddiye biniyor.

Gardo'nun tahmin ettiği gibi o gece polisler geri geldiler ve evimizi didik didik aradılar. Ve beni tutukladılar.

Dört minibüs dolusu polis geldi ve bizim mahalledeki herkese evlerinden çıkması emredildi. Ellerinde fener ve coplarla hızla evleri aramaya başladılar. Bu sırada diğer mahallelerden de insanlar gelmeye başlamış, dışarısı epey kalabalıklaşmıştı. Polis kimseye tek kelime etmiyordu. Bölge sorumlusu Thomas'ın eline bir kâğıt tutuşturmuşlar, adamın bir şey demesini beklemeden evlere dalmışlardı. Birbirlerine sesleniyorlar, eşyaları oraya buraya fırlatıyorlardı; biz de çıt çıkarmadan onları izliyorduk. Küçük çocuklardan bazıları ağlamaya başlamıştı ama çoğunluk sakin duruyordu.

Başka ne yapabilirlerdi ki?

Yaklaşık bir saat sonra polisler minibüslere döndü. Hiçbir şey bulamamışlardı.

Beni alacaklarını düşünmemiştim doğrusu, çünkü kimse bana bu konuda bir şey söylememişti. Bu sırada, ilk günkü o genç polisi yine gördüm; başıyla benim bulunduğum yeri işaret edince benim hakkımda konuştuklarını anladım. Yine

de, iki polis yanıma gelip beni kollarımdan yakaladığında şaşırmadım desem yalan olur.

Bundan sonra olan biteni yazmak epey zor olacak. Ama bunu benden başkası yapamaz.

Ne yapacağımı bilememiştim. Ses çıkarmıyor, hareket etmiyordum. Nefes almaktan bile korkuyor, adamlardan hangisine bakmam gerektiğini kestiremiyordum. Gardo anında yanıma gelmiş, hızlı hızlı konuşuyor, "Ne yapıyorsunuz? Onu neden götürüyorsunuz? O ne yaptı?" diye tekrar tekrar soruyordu. Olanları gören teyzem feryat etmeye başlayıp dizlerinin üzerine çöktü. Ortalık birden karışmıştı; polisin beni götürmesinin ne kadar önemli bir olay olduğunu görebiliyordum. İnsanlar bağırıp çağırıyor, kimi polise yalvarıyor, kimiyse polis arabasıyla bizim aramıza giriyordu. Minibüslerden biri durmuştu ve polislerden bazıları geri geliyordu ama ben olanları daha fazla izleyemeden doğruca kapısı açık arabaya götürüldüm. Bu sırada Gardo aniden bana sarıldı ve aynı anda hızla uzaklaştırıldı. Gardo herkesten daha yüksek sesle bağırıyordu, amcalarından biri onu sıkıca kavramıştı. Arabaya yaklaştığımızda gerilemeye çabaladımsa da beni yarı iterek yarı sürükleyerek götürmeye devam ettiler. İriyarı iki adamın ortasındaydım ve söylediğim hiçbir şey duyulmuyordu. Kaçmaya çabaladım ama beni havaya kaldırıp arabanın arka koltuğuna koydular. Kapılar hızla kapandı. Bu sırada Gardo'yu gördüm; var gücüyle sesleniyor, bana ulaşmaya çalışıyordu. Polislerden biri onu ensesinden yakalayıp fırlattı. Sonra araba hareket etti ve ben de ağlamaya başladım. Pencerenin diğer tarafında bana bakan, bana seslenen insanlar görüyordum ama içlerinde tanıdığım bir yüz yoktu. Gardo da gitmişti.

Öyle korkmuştum ki midem bulanıyor, başım dönüyordu. Gözyaşlarımı da bir türlü durduramıyordum.

Araba sürekli sarsılıyordu çünkü yollar bayağı bozuktu ve şoför de gidebildiğince hızlı gidiyordu. Etrafımızda hâlâ kalabalık vardı; birisi arabanın tepesine vuruyordu. Ama sonra kapılardan geçip anayola çıktık ve şoför arabanın sirenini çalıştırıp hızla ilerlemeye başladı. Ne kırmızı ışıklar ne de trafik polisleri durdurabiliyordu bizi. Her nedense, anayoldan giderken kendimi o kadar da kötü hissetmemiştim; mağazalar açık, sokaklar insan dolu ve ışıl ışıldı. Ama yanyollara saptığımızda önce insanlar, sonra da ışıklar kayboldu.

Kendimi daha önce hiç bu kadar yalnız hissetmemiştim ve gözyaşlarımı bir türlü durduramıyordum. "Nereye gidiyoruz?" diye sordum.

İçlerinden biri, "Sence nereye gidiyoruz?" diye karşılık verdi.

"Ben bir şey yapmadım efendim," dedim.

"Kıpırdanma çocuk. Bir şey yapmadığını biliyoruz."

"Ben bir şey yapmadım efendim," dedim yeniden. Hıçkıra hıçkıra ağlıyor, bir yandan da bu cümleyi tekrar edip duruyordum.

Adamın dediği gibi kıpırdanmadan durmaya çabaladım ama bunu bir türü beceremiyor, bir öne bir arkaya savruluyordum. O durumda tek düşünebildiğiniz, ne kadar yalnız olduğunuz ve başınıza neler gelebileceği. Çok kısa süre önce kendimi güvende ve sıradan hissediyordum; etrafımda teyzem, Gardo ve kuzenlerimle birlikte ateşin karşısında oturuyorduk. Ama şimdi? Bir girdaba kapılmış gibiydim. Göz açıp kapayıncaya kadar her şey değişivermişti ve ben düşüyor-

dum... Tanıdıklarım bana ulaşamıyor, kimse nerede olduğumu bilmiyordu... ve ben kendi kendime, *Bu düşüş ne zaman duracak?* diye soruyor, *bu derece elim kolum bağlıyken bana ne yapmayı planlıyorlar?* diye düşünüyordum.

Mektup Sıçan'daydı. Kimlik de öyle. İkisinden de vazgeçmeye hiç niyetim yoktu çünkü artık daha fazla şey biliyorduk. José Angelico'nun kim olduğunu öğrenmiştik ve mücadeleye başlıyorduk.

Çimento grisi bina ve sokakları hızla geride bırakarak sola, sağa, aşağıya, yukarıya doğru kıvrıla kıvrıla ilerledik ve sonunda açık bir otoparka girip oldukça ağır görünen demir parmaklıklı geniş bir kapının önünde durduk. Köpekli bir polisin açtığı kapıdan geçip bir rampadan inmeye başladık. Aşağıya, yeraltına doğru inmek daha da korkmama neden olmuş, iyice ağlamama yol açmıştı. "Teyze, teyze..." diye sayıklamaya başlamıştım ve bu sırada –size karşı dürüst olacağım– altımı ıslattım.

Göz kamaştırıcı ışıkların bulunduğu bir noktada durduk ve burada arabadan indirildim. Polislerden biri beni itmeye başladı; karşı koymaya çalıştığım için değil, korkudan bacaklarımı kontrol etmekte zorlandığım için. Yumuşak bir ses tonuyla konuşan polis, beni taşımak istermişçesine kolunu belime sardı. Birkaç basamak inip metal kapılardan geçtikten sonra bir koridora vardık. Koridorun iki tarafında da numaralandırılmış hücreler vardı. Polis hücrelerden birini açtı ve beni içeriye sokup kapıyı kapadı. Orada öylece, ne yapacağımı bilemeden duruyordum. Kendimi öylesine kötü hissediyordum ki, yere yığılıp ölecekmişim gibi geliyordu. Birkaç saniye

sonra kapı büyük bir gürültüyle yeniden açıldı, içeriye bir polis girdi ve oturmamı söyledi.

Yere oturdum, kusacak gibiydim. O gün pek yemek yememiştim ama yine de ilk öğürtüyle birlikte, dizlerimin üstüne düşüp içimde ne varsa çıkardım ve bir kez daha ağlamaya başladım. Çıkardığım sesleri daha önce hiç duymamıştım; hayatım boyunca böyle ağlamamıştım.

Polis bu defa kapıyı kapamadı ve gelip içerideki sıraya oturdu. Sanırım tek başıma kalamayacak kadar korktuğumu anlamış ve birinin yanımda durması gerektiğini düşünmüştü. Bana uzattığı küçük havluyu alıp üstümü başımı temizlemeye çalıştım ama ellerim hareket etmek istemiyordu.

Zaman geçti.

Hücrede betondan yapılma bir sıradan başka hiçbir şey yoktu. Polis bana, kim olduğuma dair birkaç rutin soru sordu. Ancak ne kadar çabalasam da konuşamıyordum. Bir süre sonra açık gri takım elbise giymiş bir adam gelip bana baktı, sonra da adımı sordu. Güçlükle cevap verebildim, ama duyduğum ses bana ait değil gibiydi.

"Altı," dedi adam. "Altıyı kullanacağız."

Böyle dedikten sonra dışarı çıktı. Hemen ardından iki polis gelip beni ayağa kaldırdı ve neredeyse taşımak zorunda kalarak koridora çıkardılar. Uzun bir merdiveni çıktıktan sonra içinde polislerin çalıştığı birkaç ofisin yanından geçtik. Kimse başını kaldırıp bakmadı bile. Sağa sola dönerek ilerlemeye devam ettik; bu sırada üzerinde plaj fotoğrafları ve bir isim listesi asılı duvar panosunu gördüm. Bir de saat vardı duvarda, ikiyi yirmi geçtiğini gösteriyordu. Sonra bir odaya girdik. Yere

tebeşirle "6" rakamı çizilmişti ve metal bir masada, az önce gördüğüm gri takım elbiseli adam oturuyordu. Onun arkasında, Behala'ya ilk gün gelen o yüksek rütbeli polis vardı; hani şu ezik burunlu, sert görünümlü, boksöre benzeyen. Yanında kısa kollu gömlek giymiş, dazlak, buram buram terleyen, kızgın ve yorgun görünen üçüncü bir adam duruyordu. Arkalarında ise bir pencere vardı.

Beni bir sandalyeye oturttular.

"Raphael," dedi yorgun görünümlü adam. "Raphael Fernandez. Nerede olduğunu biliyor musun?"

Başımı iki yana salladım.

"Ermita Karakolu'ndasın. Buraya neden getirildiğini biliyor musun?"

Bir kez daha başımı iki yana sallayıp konuşmaya çalıştım. Ama dudaklarımın arasından tek kelime çıkmadı.

"O geçen gün bulduğun çantaya ihtiyacımız var," dedi boksöre benzeyen polis.

Odaya sessizlik çöktü. Boğazım öylesine kuruydu ki, bir şey söylemeyi başarabilirsem sesimin nasıl çıkacağı konusunda en ufak bir fikrim yoktu. Kendimi epeyce zorladıktan sonra, kelimeler içimde bir yerden gelip döküldü ağzımdan: "Ben çanta bulmadım efendim." Benden çıkan bu sesi hâlâ tanıyamıyordum.

"Raphael, sen bize çantayı verene kadar bu iş bitmeyecek."

"Ben çanta bulmadım efendim," dedim. Bir çocuk gibi görünmek zorundaydım şimdi... dehşete kapılmış, saf bir çocuk. "Yemin ederim efendim. Gerçekten."

Yanıma bir bardak su koydular. Bardağı elime alayım derken suyu yere döktüm. Yeniden ağlamaya başladım, bir

yandan da tuvalete gitmem gerektiğini söylüyordum. Yorgun adam sessizce beklerken, biri gelip yeri paspasladı.

"Yapman gereken," dedi yorgun adam, "bizi evine götürmek ve sakladığın yerden çantayı çıkarıp bize vermek. Biz de sözümüzü tutup sana söylediğimiz miktarda parayı vereceğiz. Böylece herkes mutlu olacak."

Kendimi zorlayıp adama baktım.

"Tanrı şahidim olsun ki, annemin ruhu üstüne yemin ederim ki çanta manta bulmadım efendim. Ben sadece para buldum. Bin yüz peso, sadece o kadar. Bunun dışın..."

"Para buldun ha?"

"Evet efendim."

"Demek bize yalan söyledin? Bir şey bulmuşsun işte."

"Evet efendim, buldum."

"Nerede? Ne zaman?"

"Dört numaralı paletin yakınlarında. Perşembe günü öğleden sonra." Yalan söylüyordum. O gün nerede olduğumu bilmelerini istemiyordum çünkü. Ama sorun şu ki, bazen yalanlarınız sizi köşeye sıkıştırabilir. Gri takım elbiseli adam söylediğim şeyleri bir yere not alıyordu.

"Kiminleydin? Seni gören biri var mı?"

"Yalnızdım efendim. O sıra..."

"Yalan söylüyor," dedi iri polis ve yan taraftan hızla bana doğru geldi. Tam olarak nereme ya da neyle vurduğunu anlamadım ama darbenin şiddetiyle yere yığıldım. Sandalyem ters dönmüş, yüzümde de bir yara açılmıştı. Kötü düşmüştüm ve bileğim kendi bedenimin ağırlığı altında burkulmuştu. Bu sırada adamın yanı başımda durduğunu görünce beni tekmelemeye başlayacağını sandım ve, "Hayır! Hayır! Hayır!" diye

durmadan bağırarak masanın altına girmeye çabaladım. Polis bana tekme atmadı; onun yerine eğilip beni yakaladı ve takım elbiseli adamla birlikte saçlarımdan ve kollarımdan kavrayarak yeniden sandalyeye oturttu. Birisi kıpırdamamam için hâlâ saçlarımı tutuyordu.

"Gardo'ylaydım!" diye bağırdım. Ağzımda kan tadı vardı. "Arkadaşım o! Ama parayı onunla paylaşmadım! Parayı bulduğumu bilmiyordu. Özür dilerim! Özür dilerim! Gardo'ylaydım ve bir miktar para buldum. Ama çanta..." Hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladım. "Çanta bulmadım!"

"Peki ya ayakkabı?" diye sordu arkamda duran iri polis. Saçımı tutan da oydu. "Ayakkabı meselesi nedir?"

"Ayakkabı bulmadım, yalan söylüyordum!" diye bağırdım. Yüzümü silmeye çalıştım, ama her tarafım kan ve sümükle kaplıydı. Tam bu sırada şiddetli bir tokat daha yiyince gözlerimde şimşekler çaktı. "Ben sadece para buldum!" diye haykırdım. "Ama size ayakkabı dedim, çünkü..." Güçlükle nefes alabiliyordum. İri polis üzerime eğilmiş, bir eliyle saçlarımı tutuyor, diğeriyle masaya yaslanıyordu.

"Para neyin içindeydi?" diye sordu takım elbiseli adam. "Rahat bırakın şunu."

"Kâğıt parçasına sarılıydı," dedim. "Sanırım bir faturaydı."

"Bin yüz peso, bir faturaya sarılı ha?"

"Galiba bir elektrik faturasıydı efendim. Portakal rengiydi, o renktekiler galiba elektrik faturası oluyor." Daha önce hiç düşünmediğim kadar hızlı düşünüyordum, çünkü hayatım söz konusuydu.

"Sen okuma biliyorsun, değil mi?" diye sordu takım elbiseli adam. "Bu böcek okuma yazma biliyor mu?"

"Evet efendim, biliyorum."

"Bak sen!" Tam karşıma gelip eğildi ve yüzüme baktı. Sigara ve ter kokusu geliyordu üzerinden. "Senin gibi bir çöplük faresine okumayı kim öğretti ha? Adın ne senin?"

"Raphael, efendim."

"Sana okumayı kim öğretti?"

"Gardo ve teyzem."

"Ne tür bir faturaydı? Üzerindeki adres neydi?"

"Emin değilim efendim, bakmadım."

"Ne kadar para vardı içinde?"

"Bin yüz peso."

"Tam tamına bin yüz mü? Kaç banknot vardı?"

"Bir tane beş yüzlük, altı tane de yüzlük."

"Şimdi nerede bu para?"

"Teyzeme verdim efendim. Bir yüzlüğü de kendim aldım."

"Çantayı ne yaptın?"

"Çanta yoktu efendim."

"Geberteceğim seni, yalancı pislik!" Hızla üzerime atıldı; ben tam geriye düşecekken arkamdaki polis beni tutup havaya kaldırdı ve takım elbiseli adam da gelip boğazıma yapıştı. Sırtımı bir duvara dayadıkları sırada kontrolümü yitirdim, çok korkmuştum ve altıma yaptım. Artık dışkı kokuyor, bir yandan da bağırıyordum: "Ben çanta bulmadım efendim!"

"Gözüm görmesin şu pisliği! Ortadan kaldırın şunu!"

Birkaç el tarafından havaya kaldırılıp pencereye doğru götürüldüm. Takım elbiseli adam pencereyi açıyor, iri polis de ayak bileğim ve kolumdan tutarak beni taşıyordu. Kocaman bir pencerenin gitgide yaklaştığını görüyordum. Ilık havanın yüzüme çarptığını, sonra birden kendimi gecenin karanlığın-

da, dışarıda bulduğumu hatırlıyorum. Kolumu bırakmışlardı şimdi; sadece bir ayak bileğimden tutulmuş halde baş aşağı sallanıyordum. Önümde kirli bir duvar, çok aşağılarda ise taştan bir zemin ve çöp tenekelerine benzeyen şeyler vardı. Şuursuzca haykırıyordum. Yukarıya baktığımda, hepsinin pencereden bana baktığını gördüm.

"Çanta nerede?" diye bağırdı içlerinden biri. "Çantayı sen mi buldun?"

Tek yapabildiğim, "Hayır!" diye haykırmaktı. Sonradan, Gardo ve Sıçan bana, pes etmeye yaklaşıp yaklaşmadığımı sordular. Gerçek şu ki, hayır, yaklaşmadım. Kulağa deli saçması gibi geliyor ama bir yanım o çantayı bulmadığına emin gibiydi; diğer yanımsa pes etmemem için yalvarıyordu. José Angelico için yapıyordu bunu belki de... çünkü onun hakkında daha fazla şey biliyorduk artık. Ayak bileğimi tutan elin her an beni bırakabileceğini biliyordum. Hızla başımın üzerine düşebileceğimin, kırılmadık kemiğimin kalmayacağının farkındaydım. Bileğimi tutan el beni savurup duruyor, etrafımdaki her şey dönüyordu; kan vardı, ter vardı, kendi pisliğim vardı... ama "hayır"dan başka tek kelime etmiyordum. Ya bana inanacaklardı ya da her şey orada bitecekti benim için.

Birden beni yukarıya çektiler.

Hızlı çektikleri için pencerenin kenarı tüm göğsümü çizik içinde bırakmıştı ama bunu o sırada fark etmedim bile. Beni ayağa kaldırıp bir kez daha tokatladıktan sonra bir süre sessizce durdular.

Dayanamayıp dizlerimin üstüne çöktüm.

İçlerinden birinin bacağına sarılmayı başardım ve başımı ellerime gömdüm. Yerde öylece diz çökmüş halde durarak,

"Anamın ruhu üstüne yemin ederim ki bir çanta bulmadım," dedim. "Doğruyu söylüyorum efendim, lütfen beni öldürmeyin. Size yardımcı olamadığımı biliyorum ama sadece doğruları söylüyorum."

Bu gücü nereden bulmuştum? José Angelico'nun gücü olmalıydı bu.

"Yalvarırım beni affedin," dedim. Yaşamım için mücadele ediyordum ve bunun farkındaydım. "Size para bulduğumu söylemeliydim, ama parayı arkadaşımla paylaşmadığım için kendimi suçlu hissettim ve bu yüzden size yalan söyledim. Lütfen beni öldürmeyin. Lütfen."

"Hangi paletin altındaydın?" diye sordu iri polis.

"Dört efendim. Yemin ederim."

"Paranın sarılı olduğu fatura nerede?"

"Kâğıt çuvalına koydum. Parayı da cebime attım."

"Raphael, beni dinle."

Konuşan kişi takım elbiseli adamdı galiba. Eğilip yanımda durmuştu ama başım öylesine zonkluyordu ki kim olduğunu hatırlıyorum dersem yalan olur.

"Evine, o leş kokulu ailene sen ekmek getiriyorsun, değil mi?"

Yere bakmaya devam ederek başımı salladım.

"Başına bir şey gelecek olursa ailen çok büyük zorluklar çeker. Sen olmazsan teyzen ne yapar?"

"Bilmiyorum efendim."

"İki küçük kuzenin, onlara ne olur? Beni duyuyor musun?"

"Evet, bilmiyorum efendim. Ben çanta bulmadım efendim, lütfen bana inanın."

"Seni o pencereden aşağı atabiliriz. Ya da binanın arka tarafına götürebiliriz, hem de hemen şimdi. Orada özel bir yer var, senin gibi paçavralar için biçilmiş kaftan. Çığlıklarını kimse duymaz. Ayrıca eğer canımız isterse vücudundaki tüm kemikleri tek tek kırabiliriz." Kolumu yakaladı ve sıkarak havaya kaldırdı. "İlk iş olarak da bunu kırarız. Anlıyor musun?"

Başımı sallıyor, bir yandan da tir tir titriyor ve leş gibi kokuyordum. Bükülmüş kolum havada, ben dizlerimin üstünde, kolumun kırılacağı ânı bekliyordum. Hissettiğim acı öylesine büyüktü ki, ağzım açık olmasına rağmen tek kelime bile edemeden sessizce bekliyordum.

"Seni çöpe atarız ve bu kimsenin umurunda olmaz. Aramaya gelen bile olmaz, anladın mı! Bir çuvalın içinde çürüyüp gidersin."

Başımı salladım. Konuşamıyordum.

"Bu yüzden şimdi sana son kez soruyorum..." Beni kaldırıp pencereye götürdü ve belime kadar sarkıttı. Bu sırada birinin ayak bileğimi tuttuğunu hissettim; tek yapmaları gereken beni hafifçe itivermekti. Pencere pervazında dengede dururken, bir kez daha aşağıya, o taş zeminli uçuruma baktım. "Bulduğun çanta nerede?"

Yukarıya bakmaya çalıştım ama kolum bükülü olduğundan ve belim fazlaca kıvrıldığından bunu yapamadım. Konuşmaya çabalıyor, beceremiyordum. En sonunda ağzımdan birkaç kelime döküldü: "Anamın ruhu üstüne yemin ederim ki efend..."

"Ne dedin? Seni duyamıyorum!"

Dışarıya doğru biraz daha itildiğimi fark edince panikle haykırmaya başladım. "Yemin ederim! Yemin ederim! Ben

sadece para buldum. Çanta falan bulmadım. Eğer bulmuş olsaydım, eğer o çantanın yerini bilseydim şimdiye çoktan alıp getirmiştim size! Ne olur dinleyin beni, yalvarırım!" Güçlükle nefes alabiliyordum ama yine de konuşmaya devam ettim. "Sizinle birlikte bizim eve gider, çantayı size verirdim. Ama çantayı ben bulmadıysam bunu nasıl yapabilirim?"

Yeniden hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladım çünkü bunun son şansım olduğunu biliyordum. Ayak bileklerimdeki ellerin yer değiştirdiğini hissettim ve bir sürelik sessizlikten sonra yeniden odaya çekilip yere fırlatıldım.

Başımı kaldırdığımda, adamların kendi aralarında alçak sesle konuştuğunu duydum. Zangır zangır titriyor, bedenimi kontrol edemiyordum. Bir süre sonra biri bana baktı ve ayağa kalkmamı söyledi.

"Altına yaptın, değil mi?"

Başımı salladım ve parmaklarımla duvara tutunarak güçlükle ayağa kalkmaya çalıştım.

Adam başını iki yana salladı. "Belli. Pislik ve çöp kokuyorsun." Diğer adamlara dönerek, "Vaktimizi boşa harcıyoruz," dedi. Sonra da yeniden bana döndü: "Bana bak sefil," dedi, "sen busun işte. Hepiniz aynısınız. Birer çöpsünüz. Anladın mı beni! Neymişsiniz?"

"Özür dilerim efendim. Çöpmüşüz efendim."

"Bin yüz peso için vaktimizi bu lağım faresiyle harcamışız. Şuna bakın."

Başımı kaldırdığımda, adamın bana doğru geldiğini gördüm ve bir sonraki darbeyi bekledim.

"Senin yaşama amacın ne ha?" Diğer adamlara döndü.

"Şuna bakın, bu yaratıklar neden nefes alıyor? Ellerini arkada birleştir."

Söyleneni yaptım ve bir tokat ya da tekme yemeye hazırlandım.

Adam derin bir iç geçirdi. Uzun zamandır uyumadığını anlayabiliyordum; korkmuştu ve yorgundu. Beni süzdüğünü, tarttığını, bir değerim olup olmadığına karar vermeye çalıştığını görünce içimden dua ettim. Yaşamaya değer miydim, yoksa çöp müydüm? Burada tutulup dayak üstüne dayak mı yiyecektim... yoksa kapı dışarı mı edilecektim? Gardo'yu da buraya getirirlerse ne olacaktı? Ya teyzemi? Üçümüzden üç farklı ifade alırlarsa ne olacaktı?

Yanlış hatırlamıyorsam nefesimi tuttum.

En sonunda karar verdi adam. Arkamdaki polise bakıp, "Kapının önüne bırakın şunu," dedi. "Vaktimizi boşa harcıyoruz."

Ensemde bir el hissettim. Odadan dışarıya çıkarıldım ve merdivenlerden aşağı indirildim. Oradan da başka bir polisle bir kapıdan geçip yine merdivenlerden indim. Birkaç dakika sonra sokaktaydım ve kendimi, tam olarak söz geçiremediğim, bir sarhoşunkiler gibi eğilip bükülen bacaklarla koşarken buldum. Ama en azından, boş bir sokakta ve tek başıma koşuyordum işte. En azından serbesttim ve en azından, zavallı José Angelico'nun aksine... yaşıyordum.

Birden bacaklarıma güç geldi. İşte o an biliyordum ki, istersem sonsuza dek koşabilirdim.

3

Hava serindi ve yağmur yağıyordu.

Aynı tempoda koşmaya devam ettim. Nerede olduğumu bilmiyordum, umurumda da değildi; sonsuza dek koşabilecek gibiydim. Sokak üstüne sokak geçerek, nerede ışık gördüysem oraya koştum. Cebimde beş kuruş param olmayışını da umursamıyordum. Dünya çok büyük, yağmur çok tazeydi o an. *Kurak sezonda neden yağmur yağıyor? Hava nasıl bu kadar serin olabilir?* diye düşündüğümü hatırlıyorum. Ne kadar yüksekti gökyüzü! Zaman çok yavaşlamıştı, oysa taş çatlasa üç saat geçmişti. Koşarken bir yandan polisin nasıl bir çıkmazda olduğunu da giderek daha iyi anlıyordum: Sahip oldukları tek ipucu bendim. Bulduğumuz şeylerin ne kadar önemli olduğu bir kez daha kanıtlanmıştı ve ölüme ne kadar yaklaştığımı, hayatta olduğum için ne kadar şanslı olduğumu düşündüm.

O el açılıp beni boşluğa bırakabilirdi. Şu an taş bir zeminde ağır ağır ölüyor olabilirdim.

Gözlerimi kapadım ve daha hızlı, kollarımı da iki yana açarak koşmayı sürdürdüm.

Teyzem, "Raphael bir şeyler buldu," demişti ve polisin elindeki tek ipucu buydu. Sadece bu cümle tüm mahallenin

aranmasına, benim de gözaltına alınmama yol açmıştı. Ama artık özgürdüm işte.

En sonunda yavaşlayıp yürümeye başladım ve bu sırada sokağın diğer ucunda tanıdık bir yapı gördüm. Adını bilmiyordum, ama bu yapı bana şehrin ticaret merkezi sayılan bölgede olduğumu söylüyordu. Bir asker heykeliydi bu, oldukça yüksekti. Kılıcını çekmiş bekliyor, kim bilir hangi savaşta hangi saldırıya hazırlanıyordu. Özgürlük için savaşan silah arkadaşlarına seslenen bu askerin yanından daha önce birkaç defa geçmiştim. Doğruca yanına gidip başımı kaldırdım ve, "Beni serbest bıraktılar," dedim. "Pes etmedim."

Beni bırakmalarına hâlâ inanamıyordum. Heykelse bağırmaya devam ediyordu.

Yağmur birden şiddetini artırdı ve daha önce çöp tepelerinde hissettiğim türden bir esinti başladı. Denizden gelen tayfun esintisinden farksızdı; oysa tayfun sezonunda değildik. Askere bir kez daha bakıp, *Ee, çöp müymüşüm peki?* diye düşündüm. Sonra da bir kahkaha patlattım, çünkü çöplük çocuğu yalan söyleyerek o kurnaz adamların elinden kurtulmayı başarmıştı. Çöp toplayan bir velet, çantanın yerini ve içinde ne olduğunu çok iyi bildiği halde, o odada yerde titreye titreye, "Ben çanta bulmadım," deyip durmuştu. Trene binip istasyona gitmiş, emanet dolabını bulmuştuk. Mektup da elimizdeydi; ne anlama geldiğini henüz çözememiş olsak da, çöplük çocukları çöplük polisinden çok daha öndeydi ve ben o adamlara ötmemiştim.

Yürümeye devam ettim.

Behala'ya varmak iki ya da üç saatimi alacaktı, ama ben yürümekten çok memnundum ve hangi yöne gideceğimi de

biliyordum. Bu sırada, tekerlekli çöp arabası iten yaşlı bir adam ve iki küçük çocuğa rastladım. Gece toplayıcılarıydı bunlar. Bana verebileceği bir sigarası olup olmadığını sorduğumda adamın bakışı epey tuhaftı. Yüzümün kanla kaplı olduğunu unutmuştum.

Bana yarısı içilmiş bir sigara uzattı; oturup birlikte içtik. Çocuklar ayakta durmuş, bana bakıyordu. Kan içinde olmamın yanı sıra leş gibi de kokuyordum; ama bunlar kimsenin umurunda değil gibiydi. Küçük kız beş yaşlarındaydı. Kız mı erkek mi olduğu tam belli olmayan diğer çocuksa yedi civarında görünüyordu. Yedi yaşlarındaki ufaklık arabadan bir şişe su çıkarıp bana verdi; ben de suyun bir kısmıyla yüzümü yıkadım. Sonra da onlara veda edip yeniden koşmaya başladım.

Size bir şey daha söyleyeyim mi? Evet, sanırım şimdi anlatacağım bunu.

O gün bilgisayarın başındayken, çantanın sahibi José hakkında bir şey öğrendik. José Angelico, huzur içinde yatsın, ne yazık ki ölmüştü. İsmi haberlere konu olmuştu. Gardo'nun önceleri, onun için, "Ya katilse?" diye sorduğunu hatırlıyorum. Ama o gün internette yaptığımız araştırmadan bambaşka bir gerçek çıkmıştı ortaya: Zavallı adam öldürülmüştü.

Ölüm yeri neresiydi sizce?

Bir karakolda ölmüştü José Angelico. Gazete onun polis sorgulaması sırasında öldüğünü yazıyordu. Beni sorguladıkları karakolda mı olmuştu? Aynı odada mı?

Onu bile bile mi atmışlardı pencereden? Yoksa kazara mı olmuştu?

Küçük bir parkın yanından geçerken içeri girmeye karar

verdim ve gidip çimlere oturdum. Yağmur öylesine serin, öylesine hafif çiseliyordu ki... Büyük bir şok geçiriyordum sanırım; bir süre orada oturup zavallı José Angelico'yu düşündüm.

Ortada çok ama çok büyük, neredeyse tüm gazetelerde baş haber olmuş bir suç vardı ve José Angelico da şüpheli olarak tutuklanmıştı. Bilgisayar başından kalktıktan sonra gazetelerin durduğu yere gitmiştik (Behala'da hiç eksikliğini çekmediğimiz bir şey varsa o da eski gazetelerdir). Doğru gazeteleri bulmak fazla zamanımızı almamıştı ve orada ufak tefek üç yaşlı adam gibi oturmuştuk. Ben gördüklerimi Sıçan'a okumuştum; o da meraklı gözlerle bana bakarak başını sallayıp durmuştu. Yazılanlara göre José Angelico'yu hırsızlık suçundan tutuklamışlardı.

Tam altı milyon dolar çaldığı için.

Sırtımızı duvara yaslayıp, bırakın altı milyonu, bin doların nasıl göründüğünü hayal etmeye çalışmıştık. Gardo çalınan miktarı dolardan pesoya çevirmeye kalkışınca başına öyle kötü bir ağrı girmişti ki bir süre uzanıp dinlenmek zorunda kalmıştı. Kahkahalar atıp durmuş, altı milyon doları ceplere doldurup yürümenin nasıl olacağını hayal etmiştik. Ama sonra gülmeyi bırakıp ciddileştik.

José Angelico'nun polis karakolunda öldüğü söyleniyordu ve ben de bu yüzden, o pencereden sallandığım sırada bile, yalan söylemeye devam etmiştim. José Angelico ve o ciddi ifadeli küçük kızı için. Bir de, José'nin yanımda olduğunu düşünüyordum, çünkü ölülerin geri geldiğini biliyorum.

Tutuklanmasına yol açan suç, çok üst düzey bir hükümet yetkilisine, yani devlet başkanının yardımcısına ait altı milyon doları çalmaktı. Belki de bunu gerçekten yapmıştı ve parayı

bir yere saklamıştı. Bizim bulduğumuz çantayı da tutuklanmadan hemen önce çöpe atmış olmalıydı; sanırım karakolda bunu ona itiraf ettirmişlerdi ve Behala'ya gelip o çantayı aramalarının nedeni de buydu.

Gazetelerden biri onun hakkında biraz bilgi de vermişti. Küçüklüğünde kimsesiz bir çocuktu ama Gabriel Olondriz'in oğlu Dante Jerome Olondriz adlı biri tarafından evlat edinilmişti. Gabriel Olondriz, bulduğumuz mektubun üzerinde ismi yazan, şu anda Colva Hapishanesi'nde tutuklu olan adamdı. Gazetede, José Angelico'nun, başkan yardımcısının evinde tam on sekiz yıl boyunca kâhyalık yaptığı yazıyordu. Ayrıca sekiz yaşında bir kızı vardı ve başka da hiç kimsesi yoktu. Mektubu Gabriel Olondriz'e yazması bu yüzdendi herhalde.

Yağmur altında titreye titreye oturuyordum. Bir şeyden emindim: Bir şekilde Colva Hapishanesi'ne gitmek ve o mektubu sahibine ulaştırmak zorundaydık.

4

Adım Grace ve size tek şey söyleyeceğim.

José Angelico ile aynı evde çalıştığım için, Peder Juilliard onun nasıl biri olduğunu anlatmamı istedi. Ben Senatör Zapanta'nın, yani soyulan başkan yardımcısının hizmetçilerinden biriyim. Dört yıldır bu işi yaptığımdan, kâhyayı iyi tanırdım. José'nin iyi kalpli, nazik, güvenilir ve dürüst biri olduğunu söyleyebilirim. Çok alçak sesle konuşurdu. Sigara içmezdi. Hafta sonları brendi içerdi, ama fazla değil. Karısı, ben José ile tanışmadan önce vefat etmişti. Kızının okul masraflarını karşılayabilmek için canla başla çalışıyordu José. Kızının adı Pia Dante'ydi ve babasıyla birlikte oturamıyordu. José yatılı personeldi ve senatörün evi okuldan çok uzaktı; bu yüzden kızını okul yakınlarında bir ailenin yanına yerleştirmişti ve haftada bir görüşüyorlardı. Bir zamanlar bir oğlu da olmuş, ama çok küçük yaşta ölmüş.

Başka ne söyleyebilirim bilmiyorum.

Olanları duyduğumda ben de herkes gibi çok şaşırdım ve üzüldüm; bu mümkün değildi. José Angelico tanıdığım en güvenilir adamdı ve hiç de korkusuz biri gibi görünmüyordu. Polisler onu götürdüğünde ben de hiç vakit kaybetmeden kızı

Pia'nın yaşadığı yere gittim ama evi bulduğumda küçük kızın gittiğini söylediler. Nereye, ne zaman, nasıl gittiğini sordum ve inanın bana onun izini bulabilmek için her yolu denedim; fakat ev sahibi aile bu konuda hiç yardımcı olmadı. Küçük kızın başına ne geldiği konusunda hiçbir fikrim yok. Herkesin bildiği gibi, sokaklarda çok sayıda çocuk yaşıyor.

Ne olursa olsun, ne yaptıysa yapsın, José Angelico iyi bir adamdı. Onu hiç unutmayacağım.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1

Adım Olivia Weston. Bir süre önce Behala Misyoner Okulu'nda "geçici yurt ablalığı" denen işi yapıyordum. Bu hikâyede benim de bir yerim var. Çocuklar ve Peder Juilliard, yaşadıklarımı tüm ayrıntılarıyla yazmamı istediler benden; ben de şimdi bunu yapıyorum.

Yirmi iki yaşındayım. Bu olayın geçtiği dönemde üniversiteden bir yıl izin almıştım ve ülkemden çıkıp gezebildiğim kadar gezmeyi planlıyordum. Bu şehre de birkaç günlüğüne gelmiştim. Uzun uçak yolculuğunun sersemliğini üzerimden attıktan sonra tekrar uçağa atlayıp arkadaşlarımla buluşacak, bir ay boyunca sadece sörf yapıp yüzecektim.

Ancak gidip Behala'yı ziyaret ettim ve tüm planlarım değişti.

Sonrasında tatil yaptım yapmasına, ama kumsalda yatmanın bir haftadan sonra sıktığını fark ettim ve kendimi işe yaramaz hissetmeye başladım. Behala'da gördüklerim beni çok sarsmıştı ve orada şahit olduğum manzarayı bir türlü aklımdan çıkaramıyordum. Behala'daki okulda anne ve babamın tanıdığı biri çalışıyordu ve ona okul için bağış parası götürmemi istemişlerdi benden. Dışişleri Bakanlığı'nda çalışan babam,

bunun benim için öğretici bir yolculuk olacağını umarak uçak biletimi almış ve biraz da cep harçlığı vermişti. Beklendiği üzere, ben daha ne olduğunu anlayamadan Peder Juilliard ufaklıklara okuma yazma öğretmemi teklif etti. Sonra da o sıralar okulun yürüttüğü bir su arıtma projesine dâhil oldum. Bir süre sonra basit ilkyardım müdahaleleri de yapmaya başladım, çünkü çocuklar burada sürekli bir yerlerini çiziyor ya da hayvanlar tarafından ısırılıyorlar ve ufak yaralar bile hızla mikrop kapıyor. En sonunda, gündüzleri belirli saatler çalışan ve nerede yardıma ihtiyaç varsa o işi yapanlara verilen "yurt ablalığı" unvanını aldım.

Âşık olmuştum.

Bana bakan gözlere, o gülümsemelere âşık olmuştum. Sanırım gönüllü çalışmak dünyanın en büyüleyici işi ve ben daha önce hiç böyle bir şey yapmamıştım. Hayatımda ilk defa, bir farklılık yarattığımı söyleyen insanlarla çevriliydim. Behala çocukları çok güzeldirler ve onları gün boyu çöp tepelerinde çalışırken görmek yüreğinizi parçalayabilir. Eğer bu ülkeye gelirseniz turistlerin yaptığı şeyleri yapın; ama Behala'ya da mutlaka uğrayın ve çöp dağlarını, onların üzerinde gezen çocukları da mutlaka görün. İnsanın hayatını değiştirecek türden bir deneyim bu.

Jun'u, yani diğerlerinin "Sıçan" dediği çocuğu tanıyorum. Jun bana Olivia demezdi; "abla" diyordu hep, sonraları da "anne" demeye başladı. Aşırı derecede yufka yürekliyimdir, İngiltere'de yolda bir sokak kedisi gördüğümde gözlerim dolar. Küçük Jun beni iki günde tamamen etkisi altına almıştı bile; ona az az yemek ve para verir olmuştum. Böyle bir çocuk başka nasıl hayatta kalabilir bilmiyorum.

Okulda bir dinlenme odamız var. Bu zor şartlara dayanamayacak gibi olduğumuzda bu odaya gidip tavan vantilatörünün altında öylece yatıyoruz. Orada küçük bir buzdolabımız da var ve ablalar orayı bir üs olarak kullanıyorlar. Jun beni ziyarete gelip ortalığı toplamama yardım etmeyi alışkanlık haline getirince, ben de karşılığında ona bir şeyler vermeyi alışkanlık haline getirdim. O gün yanında iki arkadaşıyla beni görmeye geldiğinde bu benim için güzel bir sürpriz olmuştu. Ne tür bir işe karıştığım konusunda en ufak bir fikrim bile yoktu.

Benimle konuşmak istediklerini söylediklerinde, bunun önceki gece olanlarla ilgili olduğunu varsaymıştım. Peder Juilliard dinlendiği için onu rahatsız etmek istemedim; gecenin büyük kısmını Raphael'in nereye götürüldüğünü bulmaya çabalayarak geçirmişti ve bu olay onu epey sarsmışa benziyordu. Polis de hiç yardımcı olmamıştı. Sonra nasıl olmuşsa olmuş, çocuk hiçbir şey olmamış gibi, güneş doğarken yürüye yürüye Behala'ya girmişti. Ben orada değildim ama olanları duydum. Feci dövülmüştü. Teyzesi hiç ayrılmayacakmışçasına sarılıyordu ona. Tüm mahalle sokaklardaydı. Peder Juilliard burada yaşayan insanların böyle olduğunu söylüyor. İçlerinden biri darbe aldığında, hepsinin canı yanarmış.

Raphael karşımda duruyor, utangaç bir ifadeyle gülümseyerek saçlarını eliyle geriye tarıyordu. Her yanında korkunç morluklar vardı; bir yetişkinin böyle bir çocuğa vurabilmesinin nasıl mümkün olduğunu düşündüğümü hatırlıyorum. Kendisine baktığımı görünce utanıp arkadaşının arkasına geçti. Gardo –dazlak olan– ise elini son derece nazikçe onun koluna koyduktan sonra bana döndü.

"Ne yapacağımızı bilmiyoruz anne," dedi Jun. "Başımız büyük dertte. Gardo'yu tanıyorsun ya?"

Gardo oturup kendi dizlerine dikti gözlerini. Yanıma gelirken giyimine özen gösterdiği her halinden belliydi. Keselenmişti ve üzerinde temiz bir tişört vardı. Bana bakıp gülümsemeye çabaladı ama tedirginliği yüzünden okunuyordu. Tabii ben hemen onun para isteyeceği kanısına vardım ve bu isteği reddetme hazırlığına giriştim. Peder Juilliard'ın kurallarından biri de, hediye olarak para vermemizin yasak olmasıdır. On ya da yirmi peso gibi miktarlar sorun değil, hepimiz arada böyle ufak tefek yardımlar yapıyoruz. Ama Gardo büyük bir miktar istemeye hazırlanıyormuş gibi görünüyordu. Bu yüzden, "Büyükbabam hapishanede ve ben onu görmeye gitmek istiyorum," deyince hem şaşırdım hem de biraz utandım.

"Bunu duyduğuma üzüldüm," dedim. "Hangi hapishanede?"

Hapishanenin adını söylediğinde, şehirdeki hiçbir hapishanenin adını bilmediğim için bu isim bir şey ifade etmedi ve bu soruyu boşuna sorduğumu fark ettim.

"Neden hapiste?" diye sordum.

Gardo bakışlarını kaçırdı. Yara bere içindeki çocuk –Raphael– kolunu onun omzuna attı ve kendi dillerinde bir şeyler söyledi. Özel bir konuya değindiğimi anlamıştım ama artık geri adım atamazdım; ayrıca mantıklı bir soruydu.

"Birini dövdüğünü söylüyorlar," dedi Jun alçak sesle, "ama bu doğru değil. Tamamen uydurma. Gardo'nun büyükbabasının evini ele geçirmek isteyen adamlar var."

Gardo ağlamaya başlamıştı. Gözyaşlarını silerek, "Onu evinden atmak istiyorlar!" dedi. "Önce hakkında suç duyuru-

sunda bulundular, sonra da polise para verdiler. Polis de onu tutukladı. Şimdi de evini alacaklar!"

Yeniden gözyaşlarını sildi. Raphael ona daha da sıkı sarıldı ve kendi dilinde yine bir şeyler söyledi. Arkadaşını rahatlatmaya çalışıyor olmalıydı.

Sonra da bana dönüp, "Gardo'nun, büyükbabasını görmesi gerekiyor abla," dedi. Ağzı yüzü şiş olduğundan telaffuzu bir tuhaf geliyordu kulağa. "Hapishaneye gitmemize yardım edebilir misin?"

Yanımdaki bardağı alıp bir yudum su içtim. Jun hemen bardağa su doldurdu.

Az önceki düşüncemde yanılmadığımı anlıyordum şimdi: Para isteyeceklerdi benden. Otobüse binebilmek ya da rüşvet vermek için. İşte bu yüzden, Gardo tekrar konuştuğunda bir kez daha şaşırdım: "Bizimle birlikte hapishaneye gelir misiniz abla?"

"Ben mi?"

Başlarını salladılar.

"Seninle gelip büyükbabanı ziyaret etmemi mi istiyorsun?" diye sordum.

Gardo başını salladı.

"Nasıl yani?" dedim. Afallamıştım. "Onu neden görmem gerekiyor?"

"Ona ulaştırmamız gereken bazı bilgiler var," dedi Gardo. "Polis onun hakkında sorular sorup durmuş. Arkadaşımızı da bu yüzden dövmüşler. Belki de yakında sıra bana gelecek!"

"Anlamıyorum."

"Çok zor durumdayız," dedi Jun. Onu hiç bu kadar ciddi görmemiştim. "Yaşlı adamın burada neler olup bittiğini

bilmesi gerekiyor. Bizim de yardım edebilmek için ondan alacağımız bilgilere ihtiyacımız var. Yoksa evini kaybedecek."

"Tamam ama ailen, annen mesela..."

Gardo başını iki yana salladı. "Annem yok."

"Büyükbabanın oğulları olmalı," dedim. "Ayrıca belirli ziyaret zamanları da vardır. Neden biri gidip onunla konuşamıyor? Ben fazladan ne yapabileceğimi bilmiyorum, sorun burada."

"Anlamıyorsunuz," dedi Gardo.

"Haklısın," dedim. "Anlamıyorum."

"Buranın hapishanelerinde," dedi Jun, "ayda sadece bir ziyarete izin var. Anne, evlerini kaybedecekler ve ev demek her şey demek. Burada evini kaybedersen her şeyini kaybedersin. Sen... sen görevli olduğundan..."

"Pasaportunuzu yanınızda götürürseniz, girişte imza atarsanız, sizi içeri alırlar," dedi Gardo.

Sessiz kaldım. Nihayet baklayı ağızlarından çıkarmışlardı.

Gardo bir şeyler mırıldanıp başını elleri arasına koydu. Jun ise elini benimkinin üstüne koyup, "Sana geldik, çünkü bu çok önemli ve başka kimse bize yardım edemez," dedi.

"Bildiğimiz tek yabancı sensin," dedi Raphael. "Ve burada hapishaneler kafalarına göre kural koyuyorlar, sen olmadan bir şey yapamayız."

"Sosyal hizmet görevlisi olduğunu söylersin anne," dedi Jun. "Onu yalnızca yarım saatliğine görmek istediğini söylersin. Seni uzun süre bekletebilirler, tamam mı? Hatta hayır da diyebilirler. Ama yine de, eğer orada oturup beklersen... belki de bir şansımız olur."

Hâlâ yaşlı gözlerle bana bakıyordu Gardo.

"Sen şimdiye dek buraya gelen en iyi, en harika annesin," dedi Jun. "Gardo senden bu iyiliği yapmanı istiyor çünkü büyükbabasını göremezse evlerini kaybedecekler."

"Beni dövdüler," dedi Raphael. "Bende bazı belgeler olduğunu sanıyorlar ama yok öyle bir şey."

"Anne, yardım edecek misin?"

Böylece kendimi Colva Hapishanesi'ne giden bir takside buldum.

Saflığıma ve yufka yürekliliğime doymayayım... Üç ufaklığın aynı anda hem yüreğimi paralayıp hem de bana övgüler düzmeleri ve bu arada yalan söyleyip durmaları... Karar vermek pek de zor olmamıştı doğrusu. Gardo'yla birlikte yola koyulduk ve ilk olarak ona yeni kıyafetler almak için büyük bir mağazanın önünde durduk. Dediğim gibi, bana geldiklerinde oğlan temizlenmişti; ama çöplükte geçen onca ayın kiri şortuna ve tişörtüne işlemiş, onları kaskatı yapmıştı.

Onunla birlikte mağazaya girdiğimde içeridekilerin bakışlarını hiç unutmayacağım herhalde. Kıyafet seçimi yapmak için harcadığı zamanı da öyle. Taksiye bizi kapıda beklemesini söylemiş, *Bir şort bir tişört alması en fazla beş dakika sürer,* diye düşünmüştüm. Ama ne yazık ki evdeki hesap çarşıya uymadı. Gardo kıyafet seçme işini oldukça ağırdan alıyordu ve o âna dek gördüğüm en dikkatli ve en azimli müşteriydi. Kot pantolon istiyordu ama en pahalısından. Bu şehirde üç kuruşa üretildiğini düşündüğüm bir şeye o kadar para veremezdim, bu yüzden onu daha ucuz bir tane almaya ikna ettim. Sonra da upuzun bir basketbol tişörtünde karar kıldı ki, bu da hapishanede vermek istediğimiz izlenimle tamı tamına zıt bir

görüntü çizecekti. Onu ciddi gösterecek gömleklerin olduğu bölüme götürdüğümde, hepsine burun kıvırdı. Artık kızmaya başlıyordum ve yine bir orta yol bulmayı teklif ettim. Önce bir tişört seçtik; büyük beden olması konusunda ısrar etti tabii. Sonra da onun üzerine giymesi için, daha ciddi görünümlü, yakası olan bir gömlek aldık.

Seçtiklerimizi üzerinde denedikten sonra birlikte kasaya doğru ilerledik, daha doğrusu ben öyle sanıyordum. Ama birden kendimi ayakkabı kısmında buldum ve Gardo'nun spor ayakkabılara baktığını gördüm. Fiyatlar bir kez daha soğuk duş etkisi yarattı tabii; ama kabul etmeliyim ki, yalınayak –ve kirli ayaklarla– dolaşan düzgün giyimli bir çocuk hiç de ikna edici bir görüntü olmazdı.

Uygun fiyatlı bir çift seçtik ve kasaya gittiğimizde tüm aldıklarımızı kredi kartımla ödedim. Buna karşılık aldığım ödül, hayatımda hiç görmediğim kadar mutlu ve –bunu da eklemem gerek– yakışıklı bir oğlan çocuğuydu. Soyunma kabininden çıktığında, artık bir Behala çöp toplayıcısı değildi! Daha uzun, kendine güveni artmış, gülümseyen biri vardı karşımda... Yürüyüşü bile değişmişti. Onu tutup öpmekten kendimi alıkoyamayınca, bunu gören mağaza çalışanları kahkahayı bastı.

Yeniden taksiye bindik ve yola koyulduk. Taksimetreyi gördüğümde yutkunduğumu hatırlıyorum.

2

Peder Juilliard.

Şunu belirtmeden geçemeyeceğim: Eğer Olivia'nın neye evet dediğini bilseydim, ne yapar eder bunu yapmasını engellerdim. Bunun bir kandırmaca olduğunu anlardım mutlaka. Ama şu da bir gerçek ki, Behala'da geçirdiğim altı yıl, çocuklarımızdan bazılarının dünyanın en iyi yalancıları olduğunu öğretti bana. Sanırım hayatta kalma savaşının bir sonucu bu. Bunu dile getirmek çok acı ama... insan, güveninin ihanete uğrayacağı bir konuma sokmamalı kendisini.

Bense daha beter bir durumdaydım. Çocuklar Olivia'yı kandırmakla meşgulken, benim için de çok özel bir plan yapmışlar meğer.

Raphael ve Gardo zeki çocuklardı. Ama küçük Jun... Onun yaptığı şey karşısında hayretlere gark olmamak mümkün değildi.

İşler gittikçe tehlikeli bir hal almaya başlıyordu artık.

3

Ben Olivia. Evet, biliyorum. Aptalca davrandım.

Taksi beni, bu şehirde daha önce görmediğim kadar yıkık dökük, pisliğin ve fakirliğin kol gezdiği bir bölgeye götürdü. Bunu Behala'da çalışan birinden duymak tuhaf gelebilir, ama inanın bana öyleydi. Behala leş gibi kokan, durmadan tüten çöp tepeleriyle dolu berbat bir yer ve insanların orada yaşamalarını geçtim, çalışmalarına bile izin verilmesine inanamıyorum. Dehşet verici bir çöp ve gecekondu yığınıydı orası ve kokusunu da hiçbir zaman unutmayacağım.

Behala'nın bir diğer özelliği de insanda ağlama isteği uyandırması, çünkü hiçbir zaman bitmeyecek korkunç bir ceza gibi görünüyor. Ve biraz hayal gücünüz varsa, orada çalışan ufacık çocukların hayatları boyunca bu cezayı çekeceklerini görebiliyorsunuz. Yıkık dökük gecekondusunun önünde oturan, çalışamayacak kadar yaşlanmış bir adam gördüğünüzde, *İşte Raphael'in kırk yıl sonraki hali, başka ne olabilir ki?* diye düşünmeden edemiyorsunuz. Bu çocuklar gece gündüz demeden şehrin atıklarını karıştırmaya ve bu kokuyu solumaya mahkûmlar. Fareler ve çocuklar, çocuklar ve fareler... Yaşamlarının pek de farklı olmadığını düşünüyorsunuz bazen.

Buna rağmen Colva bölgesi bir başkaydı.

Çatlamış yollar üzerinde ilerliyorduk. Kaldırımlar, sanki deprem geçirmiş gibi kırık döküktü. Ortalarında bir sürü çamaşır teli ve elektrik kablosu gerilmiş alçak yapıların arasından geçiyorduk. Sokaktaki insanlar, yapacak hiçbir şeyleri yokmuş gibi oturuyordu. Taksinin kliması çalışmıyordu ve içerinin sıcaklığı giderek artıyordu. Kurak sezondaydık, ama mevsim dışı bir tayfunun gelmek üzere olduğundan söz ediyordu herkes. Rüzgâr resmen sıcak esiyordu.

Taksi bir yola sapınca, sağ tarafımızda yüksek bir beton duvar belirdi. Gardo duvara işaret edip, "Hapishane," dedi, ama söylemese de olurdu. Duvarın üst kısmına boylu boyunca, kıvrım kıvrım dikenli tel döşenmişti; tellerden bazıları bağlantı noktalarından kopmuş, aşağıya sarkmış haldeydi. Elli adımda bir, güneş ve yağmurdan korunaksız nöbetçi kuleleri vardı. Sağa dönüp bir başka duvarı takip ettik. Sol tarafta bambu ve samandan yapılma kulübeler vardı ve burada da çoğu çocuk bir hayli insan görmek mümkündü. Küçük çocukları hemen fark ediyordum; özellikle de pisliğin içinde oturan, taş ve sopalarla oynayan çelimsiz çocukları. Sonradan öğrendiğime göre bu kulübelerde yaşayanların çoğu, duvarın öte yanında yatan tutukluların akrabalarıymış. Burada yaşayıp içeriye yiyecek götürmek zorundalarmış, yoksa mahkûmlar açlıktan ölürmüş.

Girişe vardığımızda taksi ücretini ödedim ve Gardo ile birlikte nöbetçilerin bulunduğu kulübeye yöneldim. Büyük bir penceresi olan, betondan yapılma bir yerdi. İçeride birkaç nöbetçi oturuyordu. Yan tarafta arabaları durdurmak için konmuş kırmızı beyaz bir bariyer, hemen ardında elinde makineli

tüfek olan bir nöbetçi vardı. Pencereye gidip pasaportumu gösterdim ve önceden hazırladığım konuşmayı yaptım.

Birini aradılar. Bu sırada Gardo'nun elimi tuttuğunu fark ettim; ben de korkmuştum. Yaklaşık iki dakika olmamıştı ki, pencereye başka bir görevli geldi ve istediğim şeyin ne olduğunu tekrarlamamı söyledi. Ben anlatırken biri daha gelince, aynı şeyleri iki defa anlatmak durumunda kaldım. Sonra pasaportumu aldılar ve kayıt defterine imza attırdıktan sonra ikimize de ziyaretçi kartı verdiler. Ardından bariyerin etrafından dolaştırılıp bir avludan geçtik.

Bir hapishaneye girmek gerçekten de çok ürkütücü, çünkü, *Ya bir şeyler ters giderse ve dışarıya çıkmama izin verilmezse?* diye düşünmeden edemiyorsunuz. Sürekli o çizgiyi, özgürlük ile mahkûmiyeti ayıran ve bir noktada geçeceğim o çizgiyi düşünüyordum. Bizi buyur ettikten sonra arkamızdan kapanacak kapılardan hangisinin altında olacaktı o çizgi?

Bir ofisin yanından geçip bekleme odasına benzeyen geniş çe bir odaya vardık. Her duvarın dibinde bulunan sıralardan birine oturmamız istendi. Çok kısa bir süre sonra, bir görevli gelip bizi odadan aldı ve birlikte bir koridorda ilerlemeye başladık. Koridorun sonunda metal parmaklıklardan oluşan bir kapı duruyordu. Bizim için önceden açılmış olan kapı, biz geçtikten sonra o tüyler ürpertici, kulak çınlatan metalik gürültüyle kapandı. Daha ufak bir bekleme odasına girmiştik ve yine oturmamız söylendi. Neredeyse bir saat boyunca oturup bekledik.

Bu ülkede sabırsız davrandığınız takdirde hiçbir yere varamıyorsunuz; çok çabuk öğrenmiştim bunu. Beklemek ve gülümseyip baş sallamak çok daha fazla işe yarıyor. Oturduğu-

muzdan beri Gardo tek kelime etmemişti. Bir dua okuyormuş gibi kıpırdatıp duruyordu dudaklarını.

En sonunda kapı açıldı ve içeriye kısa kollu gömlek giymiş bir adam girdi. Sıcak bir gülüşe sahip bu kişi, gelip elimi sıktı ve kendisini Bay Oliva olarak tanıttı. Ona adımın Olivia olduğunu söylediğimde, aramızdaki havanın anında yumuşadığını hissettim. Bana, Bay Oliva'nın Bayan Olivia'ya yardımcı olabilmek için elinden geleni yapacağını söyledikten sonra, elinde pasaportumun fotokopisiyle karşıma oturdu.

Alçak sesle konuşan, nazik bir adamdı ve beni beklettiği için özür diledi.

"Ben sosyal yardım görevlisiyim," dedi. "Hapishane müdürü bazı sorunları çözmekle meşgul, yoksa sizi görmeye kendisi gelirdi. Bu tarz taleplerin karşılık bulması için elimizden geleni yapıyoruz. Ziyaret etmek istediğiniz hükümlü için bu tarz istekler sık sık geliyor. Bize numarasını vermişsiniz ama o numara doğru değil. Görmek istediğiniz kişinin Bay Olondriz olduğuna emin misiniz?"

"Evet, sanırım eminim," dedim.

"Evet efendim, o," dedi Gardo. "Gabriel Olondriz."

"Dediğim gibi, onu ziyaret etmeye gelen çok sayıda insan oluyor ve o da kimseyi geri çevirmiyor. Çok hasta olduğunu biliyor muydunuz?"

Gardo bana bakıp başını sallayınca, "Evet," dedim.

Sessizlik oldu.

"Buraya gelme nedenlerimizden biri de bu," dedim.

"Onu görmenizin imkânsız olduğunu söyleyemem," dedi Bay Oliva. "Ama birtakım formaliteler olduğu da açık. Siz de takdir edersiniz ki, bize bir süre önceden haber verildiğinde

bu tür görüşmeleri daha kolay ayarlayabiliyoruz. Önümüzdeki hafta gelseniz nasıl olur?"

Başımı iki yana salladım. "Çok üzgünüm," dedim. Gardo'nun paniklediğini hissedebiliyordum çünkü başarmaya çok yakın olduğumuzu anlamıştı. "Hatta çok utandığımı söylesem daha doğru olur. Bu benim arkadaşım Gardo, bana yaşanan sorunlardan dün bahsetti ve durumun acil olduğunu söyledi. Bizi görmeyi kabul etmeniz bile büyük incelik doğrusu."

Bay Oliva gülümsedi. "Siz çok sabırlı ve eğitimli birisiniz. Sosyal hizmet görevlisisiniz, değil mi? Burada, Behala'da?"

"Evet, ama bunun için para almıyorum, tamamen gönüllü çalışıyorum."

Bay Oliva ellerini uzatıp elimi içtenlikle sıktı. "Size teşekkür ediyorum," dedi. "Yardım etmeye gelen sizin gibi insanlar olmasa, durumumuz çok daha kötü olurdu. Bu şehrin birçok sorunu var. Her şehrin sorunları vardır tabii ama sanırım bizim şehrimizin daha fazla derdi var, bilemiyorum. Bu oğlan sizin himayeniz altında mı?"

"Dün çok sıkıntılıydı," dedim. "Anlattığı her şeyi anladım diyemem ama bu konuda bir şeyler yapabileceğimi söyledi bana."

"Uslu bir oğlan mı?"

"Evet."

"Sizin çalıştığınız okula mı gidiyor?"

Ben, "Yeteri kadar olmasa da evet," diye cevap verince Bay Oliva güldü.

Biraz Gardo ile konuştuktan sonra oğlanın omzunu okşadı. "Görmek istediğiniz kişinin şu anda hapishane hastanesinde olduğunu biliyor musunuz?"

"Onun hakkında Gardo'nun söyledikleri dışında fazla şey bilmiyorum," dedim.

"Sağlığı yerinde değil. Bu durum canınızı sıkabilir. Ayrıca ziyaret alanı da pek iç açıcı bir yer değil. Daha önce bir hapishanede bulunmuş muydunuz?"

Başımı iki yana salladım.

Bay Oliva gülümsedi. "Sorun şu ki, hükümetimizin çözmeye çabaladığı çok sayıda önemli sorun var. Hapishanelere hiç para ayırmıyor. Sanırım bundan yüz yıl önce ülkenizde de aynı durum geçerliydi. Gördükleriniz canınızı sıkabilir. Eğer bu durum Bay Olondriz ile oğlan arasındaysa, onun tek başına gelmesi daha iyi olur, ne dersiniz?"

"Onun yanında olsam daha iyi olur galiba," dedim.

Neden bilmiyordum. Yeniden korkmaya başlamıştım aslında, ama bunca yolu bekleme odasında oturmak için de gelmemiştim herhalde. Bu benim dünyayı tanıma yılımdı ve anlamıştım ki, Behala'nın kendine özgü dünyasını –ve bu defa da aynı şehirde bir hapishaneyi– görmek bana üniversitede öğrendiklerimden çok daha fazlasını öğretecekti.

"Sorun fiyat," dedi Bay Oliva. "Bu tür ziyaretlerde işlemleri hızlandırmak için diyelim. Size girişte bahsettiler mi bundan?"

"Hayır, bahsetmediler," dedim.

"Utanmışlardır," dedi Bay Oliva. "Giriş belgesi alabilmeniz için birini jet hızıyla merkeze yollamamız gerekiyor. Eğer bize belirli bir süre verebilirseniz size bir muafiyet belgesi çıkarabiliriz." Oldukça dürüst bir ifade vardı yüzünde. "İşiniz gerçekten de bu kadar acil mi?" diye sordu.

Başımla onayladım.

"Gidip kontrol edeceğim," dedi. "Ama sanırım fiyat on bin peso. Eğer makbuz da isterseniz, müdürün çok meşgul olduğunu göz önünde bulundurursak..."

"Makbuza gerek yok," dedim. Kendimi iyice kötü hissetmeye başlamıştım. Bu gün bana neredeyse bir servete mal oluyordu. "Sorun şu ki, yanımda o kadar fazla para olmayabilir."

Gardo benimle göz göze gelmemek için başını çevirmiş, uzağa bakıyordu.

"Ben formları almaya ve fiyatı kontrol etmeye gideyim öyleyse," dedi Bay Oliva. "Size yardımcı olmayı gerçekten de çok istiyorum ama fiyatlar devlet tarafından belirleniyor." Gülümsedi. "Devletimiz gerçekten de çok zengin olmalı!"

On dakika sonra geri geldi. Elinde bir form vardı. "Korkarım fotoğrafınızın da çekilmesi gerekiyor. Fiyat konusunda haklıymışım. On bin."

Yanımda on bir bin peso vardı. O akşam arkadaşlarımla çok pahalı bir restoranda yemek yiyeceğim için sabah bankaya gidip fazladan para çekmiştim. Yarım saat içinde, üzerinde fotoğrafım ve bir sürü imza olan bir geçiş kartım olmuştu. Bay Oliva bir kez daha elimi sıktı.

Odadan çıkarken yüksek sesle bir şeyler söyleyince, kısa süre sonra koridorda dört gardiyan belirdi. Birisi Gardo'ya bir şeyler söyleyince oğlan bana dönüp, "Hadi gel," dedi.

Postalların koridorda yankılanan seslerini hâlâ hatırlıyorum.

İçinde dolaplar olan bir başka odaya götürüldük. Ceplerimizde ne varsa çıkarmamız söylendi, hatta ayakkabılarımızı çıkarmamızı ve ters çevirip sallamamızı istediler. Eşyalarımızı dolaplardan birine koyup dolabın kapağını sertçe kapadılar.

Yeniden yola koyulup başka bir koridordan geçtik; bu sırada uzaktan bağırtılar gelmeye başlamıştı. Artık az önce bahsettiğim çizgiye çok yakın olduğumu biliyor, kalp atışlarımın hızlandığını hissediyordum. Koridor bitiminde, iki yanında tavandan zemine parmaklıkların uzandığı dar ve uzun bir hole çıktık. Sanki bir pazaryerine yaklaşıyormuşuz gibi, bağırtıların şiddeti de giderek artıyordu. Holün ortasında bir kapıya doğru götürüldük; gardiyanlar kapıyı açtığı sırada, metalin metale vurulmasından çıkan seslerin farkına vardım: Her yerde kapılar çarpıyor, kilitlerde oynayan anahtarların şıngırtısı duyuluyordu. Birden kendimizi insansız, tuhaf bir alanda bulduk; önümüzdeki kapı açılmadan önce arkamızdakinin kilitlendiği, basınç odalarını andıran bir yerdi burası. Onca bağrış çağrış içinde kahkahalar da atılıyordu; berbat bir yankıya sahip bu gürültünün bana vahşi hayvanların çıkardığı sesleri hatırlattığını söylemek zorundayım. Bu sırada, daha sıcak olamaz diye düşünürken hava da giderek ısınıyordu. Gardiyanlardan biri sağa sola emirler yağdırmaya başlayınca herkesi bir telaş aldı. En son kapı da nihayet açıldı ve içeri girmemiz işaret edildi.

Bizi içeri kabul eden gardiyan, meraklı bakışlar ve içten bir gülümsemeyle, "Hoş geldiniz!" diye bağırdı.

İçine adım attığımız cehennemle büyük tezat oluşturan bir gülümsemeydi bu.

4

Hücreler göreceğimi sanıyordum ama kafeslerden başka şey yoktu burada.

Her iki tarafımda sıralanan, eski bir hayvanat bahçesinde aslan veya kaplan gibi yırtıcı hayvanların tutulduğu türden kafeslerdi bunlar. Kısa boylu bir adamın ayakta durabileceği yükseklikte, yaklaşık dört metre uzunluğunda ve iki metre genişliğindeydiler. Başımı kaldırıp bakınca, her kafesin üzerinde aynısından iki tane daha olduğunu ve bunlara, kenarlarına yaslanmış merdivenlerle erişildiğini gördüm. Bu şekilde uzun sıralar halinde dizilmişlerdi ve bazı noktalarda aralarında boşluklar bırakılarak dar yollar oluşturulmuştu. İçerisi korkunç derecede sıcaktı. Yürümeye devam ederken bu yolların uzaklardaki başka kafeslere açıldığını gördüm. İçerisi dev bir depo gibiydi; tek fark, buradaki kafeslerde insan depolanmış olmasıydı.

Kafesler arasında yürürken sağdan, soldan, yukarıdan gelen bakışları üzerimde hissediyordum. Birçok mahkûm oturuyor ya da yatıyor olduğundan, alttan da bakanlar vardı.

İnanılmaz bir gürültü vardı içeride, neredeyse herkes ba-

ğırıyordu sanki. Bu sırada Gardo'nun yeniden elimi tutması, kendimi toplamama epey yardımcı oldu.

"Merhaba bayan!" diye bağırıyorlardı, tekrar tekrar. Neşeli, arkadaşça çığlıklardı bunlar; kahkahalar da eksik olmuyordu. Parmaklıklar arasından eller uzanıyordu ve gülen yüzlerin yanı sıra ciddi yüzler de vardı.

"Bana verebileceğiniz bir şey var mı bayan? Bayan? Nasılsınız bayan? Nasılsınız?"

Sesin geldiği yöne bakınca olduğum yerde kalakaldım.

Sekiz yaşından büyük olamayacak bir erkek çocuğu duruyordu kafeste. Üzerinde sadece şort vardı. Gülümseyerek bana bakıyordu. Kucağında ondan da ufak bir oğlan yatmış, uyuyordu.

Sanırım sadece, "Hayır," diyebildim ve orada öylece oğlana bakakaldım. Kımıldayamaz olmuştum.

Gardo kolumu tutup beni hafifçe çekti; ama bu sırada kafesteki çocuk kalkıp kafesin ön tarafına geldi ve parmaklıkları tutup bana seslenmeye başladı. "Merhaba bayan! Merhaba! Yirmi pesonuz var mı bayan?"

Tam daire çizecek şekilde kendi etrafımda döndüm. Bu dehşet verici yerin ortasındaydım ve dönmek demek kaybolmak demekti, çünkü tüm kafesler birbirinin aynıydı ve her ne kadar üzerlerinde büyük sayılar yazılı levhalar olsa da bunlar bana hiçbir şey ifade etmiyordu. Yön duygum tamamen kaybolmuştu; sadece yüzler ve bana doğru sallanan eller görebiliyordum. Adamlar, çocuklar... genç bir adam, sonra bir yaşlı, ardından bir çocuk... Terden parlayan çelimsiz bedenler. Çoğunun üzerinde şorttan başka bir şey yoktu ve içerisi bozuk yiyecek, ter ve sidik kokuyordu.

"Üzülme," dedi Gardo, elimi hafifçe sıkarak.

Bize eşlik eden gardiyan, durduğumuzu fark etmemişti. Arkada kaldığımızı görünce olduğu yerde bekledi. Bu sırada bana etraftan sorular soruluyordu.

"Nereye gidiyorsun?"

"Nereye gidiyorsunuz bayan?"

"Adınız ne?"

"Nerelisiniz?"

"Amerikalı! Hey, Amerikalı! Merhaba!"

"Seni seviyorum! Seni seviyorum Mary!"

Gardiyan yanımıza geldi. Bu sırada Gardo kolumdan ve elimden tutmuş, beni hareket ettirmeye çabalıyordu. İçerisi bir fırın kadar sıcaktı ve gitgide daha kötü kokuyordu. O sırada anladım ki, hareket etmezsem düşecektim. Neyse ki yanımda su şişesi vardı; şişeyi çıkarıp kana kana su içtim. Ama bunu yaparken, mahkûmlar su için tezahürat yapmaya, seslerini iyice yükseltmeye başladılar. Dengemi kaybedip parmaklıklara doğru yalpaladım. Gardo yanımdaydı ama beni tutamadı. Kollarımda ve saçımda eller hissettim, çok yakından gelen fısıltılar duydum:

"Yardım edin bayan..."

"Burada yalnızız bayan... Kimse gelmiyor bayan..."

Boyalı saçlı genç bir oğlan, yaşlı bir adamın kollarında yatıyordu. Gazete kâğıtları üstünde yırtık pantolonlu bir çocuk bitkin halde uzanmıştı. Bu insanlar resmen bir fırında yaşıyordu.

Gardo üzerimdeki elleri uzaklaştırdı. Bu eller bana zarar vermeye çalışmıyorlar, sadece okşuyorlardı. Endişeli ama nazik bakışlar... Böyle bir durumda bile nezaketlerini koru-

yorlardı bu insanlar. Aptal gözlerimde işe yaramaz gözyaşları birikmeye başlamıştı.

Yola devam etmeyi başardım. Yokuş yukarı yürüyor gibiydim. Önce bir adım, sonra bir adım daha... Koridorda ağır ağır ilerliyordum artık. Önüme, gardiyanın mavi gömlekli sırtına bakarak adamı takip ettim ve hep birlikte metal bir kapıdan geçtik. Kapı arkamdan kapandığında, duvara yaslanıp gözlerimi kapadım ve ağlamaya başladım.

Kendime geldiğimde önümüzdeki merdivenden çıktık. Koku ve sesler gitgide azalıyordu.

"Şu anda hapishane hastanesinde," dedi gardiyan.

Geldiğimiz yerde duran bir gardiyanla konuşunca önümüzde başka bir kapı açıldı. Güçlü ışıkları arkamızda bırakmış, tepedeki pervanenin esinti yarattığı bir hole gelmiştik. Gözlerimin alışması biraz zaman aldı çünkü ortam epey loştu. Dar bir koridora girip ilerledik, bu sırada bir tekerlekli sandalye gördüğümü hatırlıyorum. Nihayet bizi boş bir odaya aldılar; içeride sadece bir masa ve birkaç tane katlanır sandalye vardı. Sandalyelerden birine oturup başımı eğdim ve ellerimin arasına aldım, çünkü hâlâ her an bayılacakmışım gibi hissediyordum. O sırada Gardo'nun ortadan kaybolduğunu hatırlıyorum; sanırım bir ara yalnız kaldım. Biraz daha su içince, bir süre sonra kendimi daha iyi hissettim.

Gardo yeniden göründü ve gelip yanıma oturdu.

"Orada çocuklar vardı," dedim.

Gardo bana baktı ama bir şey söylemedi.

"Ne yaptılar onlar?"

Omuz silkti. "Fakirler. Bu yüzden de birçok şey yapmış olabilirler."

"İyi ama... İnsanları bu şekilde kafeste tutamazlar. Ne yapmış olabilirler ki?"

Bir süre konuşmayan Gardo, daha sonra, "Hırsızlık yapıyorlar," dedi. "Ya da kavga ediyorlar." Beni teselli etmek istercesine hafifçe gülümsedi. "Burada az da olsa karınları doyuyor. O kadar da kötü değil."

Bir süre daha bekledik. Tam süreyi bilmiyorum, içeride zaman kavramı değişmiş gibiydi çünkü. Sonra bazı sesler duyduk ve kısa süre sonra iki gardiyan göründü. Bize doğru gelen çok yaşlı bir adama yardımcı oluyorlardı. Gardiyanlar çok ağır hareket etmek ve beklemek zorundaydılar çünkü yaşlı adam yürümekte zorlanıyordu. Koyu renk bol kesim bir pantolon ve boynuna kadar iliklenmiş beyaz bir gömlek giymişti. Gardiyanlar ona destek olduğu halde ayrıca bir de baston kullanıyor, acı çektiği her halinden belli oluyordu. Yaklaştığında gözlerini bana dikti; çakmak çakmak bakışları beni olduğum yere çivilemişti sanki. Güçlükle gören bu aç gözler, buraya geleceğimi her nasılsa biliyormuş gibiydi.

5

Hâlâ Olivia. Orada yaşadıklarımın hepsini yazmam istendi ama Gardo'nun da söyleyecek şeyleri olabilir, bilemiyorum. O güne dönersek, yaşlı adam odaya girdiğinde Gardo'nun kalkıp arkama geçtiğini fark ettim. Bunun üzerine ben de ayağa kalktım. Kimse tam olarak nasıl davranılacağını bilmiyor gibiydi.

"Bayan Olivia?" dedi adam.

"Evet," dedim.

Gözlerini kırptı ve, "Lütfen oturun," dedi. Sonra da kendi dilinde bir şeyler mırıldandı ve gardiyanlar onun sandalyelerden birine oturmasına yardım ettiler. Çok terliyordu; damlalar alnında birikmişti. Cebinden bir mendil çıkarıp önce kaşlarını, sonra yüzünü, ardından da boynunu sildi.

En sonunda arkasına yaslandı ve gülümsedi. "Bana adınızı söylediler," dedi. "Ziyaretime geldiğiniz için çok teşekkür ederim. Umarım sizin için çok... zorlu bir süreç olmamıştır."

Konuşmak için ciddi bir çaba sarf ettiği açıktı. Çok hasta görünmüştü gözüme; bir hapishanede kalamayacak kadar hasta. Bir şeyler söylemem gerekiyordu ama ne diyeceğimi bilemiyordum.

"İsminizi çıkaramadım," diye devam etti. "Ve kimse bana ziyaretinizin sebebini söylemeye tenezzül etmedi. Lütfen beni bağışlayın... Gördüğünüz gibi... çok güçsüz olduğum bir zamanda geldiniz. Ama buraya gelen hiç kimseyi geri çevirmedim. Hiç kimseyi."

Karşımdaki adam sadece güçsüz değildi: Ölüyordu. Bunu nasıl bildiğim konusunda hiçbir fikrim yok, ama bundan emindim. Derisi incelmiş, nefes alış verişi çok güçleşmişti. Çenesinin altında büyükçe bir şişlik vardı. Muhtemelen acı içindeydi. Her hareketi bir çaba gerektiriyordu. Kımıldamadan oturmak bir çabaydı, başını dik tutmak bir çabaydı... Ağırlığını bir taraftan ötekine vermeye çalıştığında yüzünü buruşturduğunu gördüm. Bir kez daha bana bakıp gülümsedi; derisinin altında kafatası açıkça belli oluyordu. Bu adam Gardo'nun büyükbabasıydı demek... Ama bu işte bir terslik vardı: Yaşlı adam Gardo'ya karşı en ufak bir ilgi kırıntısı göstermemişti.

"Sizinle tanıştığıma sevindim," dedi. "Bilmek istediğiniz ne varsa anlatacağım. Hangi konuda bilgi almak istiyorsunuz?"

Hâlâ konuşmamıştım ve konuşabileceğimden de emin değildim. Ağzımı açtığım takdirde nasıl bir ses çıkacağını kestiremiyordum. Dudaklarımı ıslatıp, "Sizi..." dedim. Ne söylemem gerektiğini bilmiyordum. "Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim. Ama Gardo..."

Dönüp Gardo'ya baktım. Arkamda hiç kımıldamadan duruyordu. Yaşlı adama hâlâ bir şey söylememiş, onunla selamlaşmamıştı. Yaşlı adam da tek kelime etmemişti.

"İnanın bana," dedi yaşlı adam, "ziyaretçilerin her zaman başımın üstünde yeri var. Onlar olmasaydı çoktan delirmiştim. Ne zaman ve ne sıklıkta gelecekleri hiç belli olmuyor ger-

çi; bazen haftalarca kimse uğramıyor, sonra birden herkesin aklına düşüveriyorum ve günde iki kişi geliyor. Sen, evladım, epeydir gördüğüm ilk yeni yüzsün. Yanındaki delikanlı kim?"

"Gardo," dedim. "Ama onu zaten tanıyorsunuz, değil mi?"

Yaşlı adam önce bana, sonra da Gardo'ya baktı. Şaşırmış gibiydi.

"Birbirinizi tanıyorsunuz," dedim. "Aslında sizi görmek isteyen Gardo'ydu. Eviniz hakkında."

Yaşlı adam kendi dilinde bir şey söyledi; Gardo da utangaç bir ses tonuyla cevap verdi. Adam onunla tekrar konuştuğundaysa sessiz kaldı.

"Bayan Olivia," dedi yaşlı adam gülümseyerek. Gözlerini kapatıp bir süre bekledikten sonra konuşmaya devam etti. "Bu delikanlının iyi kalpli biri olduğuna eminim. Sizi buraya getirdiği için memnunum. Ama sorunuza cevap vermem gerekirse..." Bir kez daha duraklayıp derin bir nefes aldı. "Sorunuza cevap vermem gerekirse: Hayır. Onu tanımıyorum ve daha önce hiç görmedim. Ev konusuna gelince... Benim evim yok. Hatta şu hayatta neredeyse hiçbir şeyim yok diyebilirim. Uzun zaman önce neyim var neyim yoksa aldılar benden."

"Gardo, onun büyükbaban olduğunu söylemiştin," dedim.

Benimle göz göze gelmekten kaçınıyordu Gardo.

"Anlamıyorum," dedim. "Bana dedin ki..." Yaşlı adama döndüm. "Kusura bakmayın, kafam biraz karıştı."

"Evet, doğrusu benim de öyle."

"Buraya geliş nedenim, az önce de dediğim gibi... Gardo sizinle eviniz hakkında konuşmak istiyordu."

Gardo'nun bana anlattıklarını zihnimden bir kez daha geçiriyordum. Kafam iyice karışmaya başlamıştı ve panikle-

miştim. Yanlış mahkûmla mı görüşüyorduk? Bizi karşılayan adam numaralarda bir sorun olduğunu söylemişti. Karşımızda duran adam başka biri miydi yoksa?

"Olivia, kim olduğumu bilmiyorsun, değil mi? Sanırım bu konuda hiçbir fikrin yok."

"Haklısınız," dedim. "Hiçbir fikrim yok."

Bir kez daha kendi dilinde Gardo'ya bir şey söyleyince, Gardo da yumuşak bir ses tonuyla cevap verdi.

Yaşlı adam derin bir nefes alıp gözlerini kapadı. "Beni görebilmek için on bin peso ödediğinizi söylüyor. Sanırım bu delikanlı paranızı oldukça cömert kullanmış. Rayiç fiyat, Bayan Olivia, bin beş yüz pesodur. Bir keresinde bir gazeteciden beş bin peso almışlardı ama zavallıyı üç gün bekletmişlerdi ve bu, Zapanta'nın seçildiği döneme denk gelmişti."

"Anlamıyorum," dedim. "Gardo'yu tanıyor musunuz, tanımıyor musunuz?"

"Tanımıyorum."

"Öyleyse..."

"Rüşvet vererek bana ulaşabilmek amacıyla sizi kullanmış. Ödediğiniz para hapishane yönetimine rüşvet olarak gidiyor. Gardiyanlar bana ziyaretçi getiriyorlar ve dediğim gibi, sık sık beni görmek isteyenler oluyor; ben de sizin onlardan biri olduğunuzu düşünmüştüm. Hapishane yöneticileri sayemde epey kazanıyor olmalılar."

"İyi ama hâlâ anlamıyorum. İnsanlar neden sizi görmeye geliyorlar?"

"Gardo, bunu sen anlatmak ister misin?"

Gardo kendi dilinde bir şey söyledi. Sonra da aralarında kısa bir diyalog geçti. Gardo'nun sesi yalvarır gibi çıkıyordu

ama yaşlı adam onun sözünü kesti. "Hayır. Bayan Olivia ile onun dilinde konuşacağız. Bu görüşmenin parasını o ödedi. Söylediğimiz her şey onun dilinde olacak." Bana döndü. "Bu delikanlının bana sormak istediği şeyler varmış ve benimle yalnız görüşmek istiyor. Ama ben bunu reddediyorum. Afallamış olduğunuzu görebiliyorum kızım, ben de şaşkınım... Lütfen."

Oturduğu yerde öne doğru eğilince, bir an kusacak sanıp dehşete kapıldım. Bastonuna dayandı; acı çekiyormuş gibi bir hali vardı. Gardo'ya yine kendi dillerinde bir şey söyleyince oğlan masadan bir bardak aldı ve benim su şişemden bardağa su doldurdu. Sonra da şişeyi yaşlı adama uzattı, ama adamın elleri titriyordu. Bir eliyle bardağı tuttuysa da, suyu Gardo'nun yardımıyla yavaş yavaş içebildi. Oğlanın kolunu bırakamıyordu.

"Kusuruma bakmayın," dedi ve sudan birkaç yudum daha aldı. "Ne diyordum... Evet, Bayan Olivia, size kim olduğumdan bahsedersem ve buraya nasıl düştüğümü anlatırsam işler biraz daha açıklığa kavuşabilir. Sizin de gördüğünüz üzere, artık bir ayağım çukurda. Buna rağmen, beni salıvermeye hiç niyetleri yok. Bir sineğe bile zarar verebilecek durumum yok oysa." Bana bakıp gülümsedi. "İsmimi biliyorsunuz ama bu isim size hiçbir şey ifade etmiyor. Zaten etmesine de sebep yok."

Rahatlamış görünüyordu. Ağrısı azalmış olmalıydı.

"Bu hapishanede bulunmamın sebebi, bundan tam otuz beş yıl önce Senatör Regis Zapanta'ya yolsuzluk davası açmış olmamdır. Senatör Zapanta'nın kim olduğunu biliyor musunuz?"

"Hayır," dedim.

"Kendisi bu ülkenin önde gelenlerindendir. Dürüstlük timsali başkan yardımcımız! O ya da bu şekilde gazetelerde sürekli kendisine yer bulur. Ama sen buraya yolu düşmüş bir turistsin; bu isimleri bilmemen normal. Oysa sevgili Gardo bu ismi ve ona ait yüzü iyi bilir, öyle değil mi Gardo?"

Gardo başını sallıyordu. "Onu herkes tanır."

"Özellikle bu şehirde çok ünlüdür. Gazeteleri okumuyor musun?"

Başımı iki yana salladım.

"Doğrusu ben de öyle. Şanslıysam ayda bir göz atabiliyorum. Burada beni dışarıda olup bitenlerden mahrum bırakıyorlar... Gerçi belki de böylesi daha iyi. Değişim beklemek beni yordu; ne kadar az şey duyarsam o kadar iyi galiba! Ben hiçbir zaman önemli biri olmadım Olivia, şehrin doğusunda görev yapan basit bir memurdum. Buradaki sistemi bilmen mümkün değil tabii, bu yüzden ince eleyip sık dokumaya gerek yok. Kırk yıl önce, Senatör Zapanta'nın uluslararası yardım fonundan gelen otuz milyon doları zimmetine geçirdiğini öğrendim. Birleşmiş Milletler başta olmak üzere çeşitli kuruluşların bir araya gelip yaptığı bir yardımdı bu, hastane ve okul yapımında kullanılacaktı. Adına 'Mısır Tohumu' deniyordu. 'Mısır Tohumu' yardımı, işleyişi açısından da önemli bir yardımdır. Bir ülke böyle bir yardım aldığında, o ülkenin hükümeti ve bazı kurumlar bir araya gelerek, toplam miktarın belirli bir yüzdesini anaparanın üzerine ekler. Yani bizim alacağımız otuz milyon dolar bağışın, hükümetten ve özel bankalardan gelecek parayla birlikte belki de altmış yetmiş milyon doları bulması ümit ediliyordu. O tarihte yetmiş milyon

dolar bu şehri değiştirebilirdi Bayan Olivia. Ama ne bir okul ne de bir hastane yapıldı; şehir de fakirlikten kurtulamadı. Bu parayı Senatör Zapanta çaldı ve ben de onun bu parayı çaldığını ispatlamaya çalıştım. Açtığım dava mahkemeye bile gitmedi, çünkü senatör hiç vakit kaybetmeden bir karşı dava açtı. Önemli yerlerde çok sayıda arkadaşı vardı ve benimle karşılaştırıldığında sonsuz bir güce sahipti. Sonuçta yargılanan ve hüküm giyen ben oldum. Kararı temyize götürme çabalarımla dalga geçildi. Ömür boyu hapis cezası aldım ve..."

Duraklayıp acıyla yüzünü buruşturdu.

"Galiba cezam çok yakında sona erecek."

6

Yine Gardo. Kısaca araya giriyorum, çünkü bu yaptığım için Olivia Abla'dan özür dilemek, ona çok üzgün olduğumu söylemek istiyorum. Abla, yanınıza gelmeden önce bu konuda üçümüz oturup konuştuk ve size hiçbir şey söylememe kararı aldık. Tek yolu buydu. Sıçan, olan bitenin bir kısmını size anlatmamızda bir sakınca olmadığını düşünüyordu ama ben olmaz dedim. Başka kimseye güvenmememizi söyleyen bendim.

Bu yüzden sizden özür diliyorum.

Bir şeyi unutmamanızı rica ediyorum: José Angelico'nun mektubunu okuyan ve bunu defalarca yapan bendim. Hepimiz, aradığımıza çok yaklaştığımızın ve Raphael'in karakolda neler yaşadığının farkındaydık. Raphael'in bunu nasıl başardığını gerçekten bilmiyorum. Öncesinde onu zayıf bir çocuk olarak, ufak bir baskıda hemen ötecek biri gibi görüyordum. Yanılmışım. Lütfen bizi anlayışla karşılayın, size hiçbir şey anlatamazdık. Baştan beri sadece üçümüzdük: Raphael, Sıçan ve ben. Behala'da daha fazla kalamayacağımızın, kısa süre sonra oradan ayrılmamız gerektiğinin de farkındaydık. Bu yüzden kimsenin bir şey bilmesini istemedik.

Lütfen bunun için beni affedin. Umarım günün birinde yine görüşürüz. Sizin adınıza böyle bittiği için üzgünüm.

7

Gabriel Olondriz bana bakıp gülümsedi.

"Bayan Olivia," dedi, "bu konu hakkında size biraz daha bilgi vereceğim. Bir süre sonra bu anlattıklarım zihninizde iyi kötü bir fikir oluşturacaktır. O zaman bu delikanlı da bize ne istediğini söyler."

"Bir insan nasıl otuz milyon dolar çalabilir?" dedim.

"Nasıl mı?"

"Evet, nasıl?"

"Bu sık sık yapılan bir şey. Hiç de zor değil. Banka soymaya benzemiyor; para bir çanta içinde kaçırılmıyor yani. Devlet eliyle yapıldığında genellikle sahte anlaşmalarla, ihalelerle oluyor: Herkes azıcık oradan azıcık buradan hortumluyor. Kurnazca muhasebecilik yöntemleri kullanılıyor ve denetleyicilere rüşvet veriliyor. Zapanta olayında ise işin içinde kaç kişi olduğunu bilmiyorum; hatta bu kişilerden bazıları ülkeye iyilik yaptığını düşünmüş bile olabilir. Neredeyse iki yılımı aldı Bayan Olivia, ama gerekli kanıtları toplamayı başarmıştım. Ben de bir süre tıpkı sizin gibi hiç para almadan çalıştım, çünkü bu çok önem verdiğim, gönüllü yaptığım bir işti. Yapılmış olan sahte anlaşmaların, bu dolandırıcılık için yoktan var

edilmiş banka hesaplarının belgelerine ulaştık. Banka işlemlerinin dekontlarının birer kopyasını bulduk. Hesaplardan hep nakit çekilmişti çünkü bu adam parayı gözleriyle görmeye, ona dokunmaya bayılıyordu. Çok büyük miktarlarda dolar çekilmişti bankalardan! Hiçbir zaman ülkemizin parasına tenezzül etmiyor, hep dolar çekiyordu. Peki, nereye gidiyordu bu paralar? Kusura bakma Olivia, bu hikâyeyi o kadar çok anlattım ki... artık tazeliğini yitirdi."

"Peki, paraları nereye koyuyordu?" diye sordum.

"Evinde bankalarınkini andıran korunaklı bir kasa odası vardı ve paraları burada istifliyordu."

"Sonra ne oldu? Siz bunu kanıtlayamadınız mı?"

"Dosyalar dolusu delil vardı elimde. Ama ne yazık ki çok saf ve toydum. Ofisime baskın yapıldı; aynı gece evimde korkunç bir yangın çıktı. Ben o sırada evde değildim ama hizmetçim ve şoförüm yangında hayatlarını kaybetti. Tüm deliller de kül olup gitti. Sonra Olivia, şeytani kurnazlıkları çıktı ortaya. Zapanta bir süredir beni bir böcek gibi ezmenin planlarını yapıyormuş meğer... Yolsuzluk yaptığım iddiasıyla dava açtılar: Devleti yarım milyon dolar dolandırmakla suçlanıyordum. Ayrıca bir süre önce cinayete kurban giden ünlü bir bankeri de ben öldürtmüşüm güya. Gece masum yatmış, sabah dolandırıcı ve katil olarak uyanmıştım! Önceleri bu iddialar gözüme bir deli saçması olarak göründü ve, *Her şey apaçık ortada olduğundan korkmama gerek yok*, diye düşündüm. Ama çok sonradan fark ettim ki avukatlarım da satılmıştı ve tüm savunma planlarımı doğrudan Bay Zapanta'ya aktarmışlardı. Neredeyse komik bir durum, değil mi? Senatör zeki bir adam-

dı. Bense aptalca davrandım. Bu ülkede aptallığın bedeli büyüktür; fakirliğin de öyle. Birkaç ay sonra, dava benim adıma olumlu seyrederken ve ben kazanacağıma kesin gözüyle bakarken... tutuklandım. Suçlu bulunmuştum." Durakladı. "O zamandan beri de hapisteyim."

Gardo ayağa kalktı ve yaşlı adamın alnında bir bez parçası gezdirdi. Adamın bir kez daha Gardo'nun kolunu tuttuğunu gördüm.

"Lütfen söyleyin efendim," dedi Gardo aniden. "Dante Jerome kim?"

Yaşlı adam önce Gardo'ya, sonra da bana baktı.

"Sanırım bu delikanlının bana epey sorusu var," dedi. "Madem bana soru sormaya geldin evlat, cevaplarını da alacaksın. Dante Jerome, benim oğlumdu."

"*Hasat* nedir?" dedi Gardo. "Bir de efendim... bazı kelimeler var. *Tamamlandı* ne demek?"

"Tamamlanan neymiş?" diye sordu yaşlı adam. "Ne demek istediğini anlamadım." Normalden alçak sesle konuşuyordu şimdi.

"*Tamamlandı*," dedi Gardo. "*Şimdi o eve gidersen ruhun bir kuş gibi şakıyacak.*"

Yaşlı adam diliyle dudaklarını ıslatıp Gardo'yu süzdü. "Bana neyin tamamlandığını söylemen gerek. Dediklerini biraz daha açman gerekiyor sanırım."

"Bilmiyorum ki," dedi Gardo. "Bunun ne anlama geldiğini gerçekten bilmiyorum. Ama bana söylenene göre, Senatör Zapanta'nın evini hemen ziyaret ederseniz ruhunuz şakıyacakmış, çünkü bir şey tamamlanmış."

Yaşlı adam ağzını açtı, ama hiçbir şey söylemedi. Önce bana, ardından Gardo'ya baktı. Gözleri yine ışık saçmaya başlamıştı. Öne doğru eğilip Gardo'nun bileğini yakaladı ve, "Sen kimsin çocuk?" diye sordu. "Lütfen artık oyun oynamayı bırak. Çok önemli şeyler bildiğin belli."

"Ben Behala çöplüğündenim."

"Ah, bir sokak çocuğu. Biliyordum."

Gardo'yu sıkıca tutmuş, bırakmıyordu. "Bahsettiğin yer, en karanlık sokaklardan biridir. Uzun yıllar sokak çocuklarıyla çalıştım, oğlum da öyle. Gaddar olduğumu düşünebilirsin Olivia, ama bu yeni giysilerin altındaki sokak kokusunu alabiliyorum. Hiçbir zaman kaybolmayan bir kokudur o. Neden buradasın evlat? Lütfen anlat bana."

"Çünkü Bay José Angelico'nun yazdığı bir mektubu buldum efendim," dedi Gardo. "Bir tren istasyonunun emanet dolabındaydı. Polisin aradığı bir mektup bu ve size gönderilmek üzere hazırlanmış. İçinde de, tamamlandığı ve bu yüzden mutlu olmanız gerektiği yazıyor."

"Mektubu bana ver."

"Buraya getirmeye cesaret edemedim efendim."

"Neden?"

"Gardiyanlar elimden alır diye korktum."

"José bana her yıl yazar. Bana yazdığı bir mektup neden senin elinde olsun?"

"Bay Angelico'nun bu mektubu, polis tarafından götürülmeden hemen önce yazdığını düşünüyoruz. Biz onu bul..."

"Polis onu neden götürdü? Şimdi nerede?"

"Polis tarafından öldürüldü efendim. Sorgulama sırasında."

Gardo sakin bir ses tonuyla konuşmuştu ama son söylediklerinin etkisi büyük oldu. Yaşlı adam acıyla gözlerini yumdu; yıkılmış gibiydi. Gardo bir adım geri çekildi ve kendi dilinde adama usulca bir şeyler mırıldandı. Yaşlı adam darbe almaya devam ediyordu... Yumruklarını sıktığını gördüm. Başını kaldırdığında yanakları ıslaktı ve yüzündeki ifadede yalnızca acı okunuyordu.

Bir süre yaşlı adamın titreyişini izledik. İçinde bir yerlerde bir şey sarsılıyordu ve bizim de bunu izlemekten başka yapabileceğimiz bir şey yoktu.

8

Benim, Raphael.

O gün Olivia Abla bize gerçekten de büyük iyilik etti, ama onu bir daha görüp teşekkür etme fırsatımız olmadı. Bunun nedenini yakında anlayacaksınız. Olan biteni yazmakla ona minnetimizi gösterdiğimizi düşünüyoruz. Belki de bir gün onunla tekrar karşılaşıp, gerektiği gibi teşekkür edebiliriz.

Seni kandırdığımız için çok üzgünüm Olivia Abla.

Şimdi size Gardo hapishanedeyken Sıçan ve benim neler yaptığımızı anlatacağım, çünkü bu da hikâyenin önemli bir parçası. Sonra da sözü Sıçan'a devredecek ve onun adına yazacağım.

Gardo hapishanedeyken Sıçan ve ben de bir şeyler yapmaya karar verdik, çünkü boş boş oturup beklemek çok zordu. Ayrıca karakolda başıma gelenlerden beri kendimi bir tuhaf hissediyor, olduğum yerde duramıyordum; herkes sürekli bana bakıyordu. Mektubu alıp kimseye çaktırmadan ortalıktan kaybolduk ve kimsenin uğramadığı kanala gittik. Yaklaşan olursa oturduğumuz yerden görebilecektik. İyice çömelip, kestiğimiz gazete kupürlerinin bir kez daha üzerinden geçtik; hepsini yüksek sesle tek tek okudum. Artık parçalanmaya yüz

tutmuş mektubu da okudum bir kez daha. Aslında ikimiz de yazılanları neredeyse ezberlemiştik, çünkü Gardo'ya mektubu ezberlemesinde yardımcı olmuştuk. Sayfaya iliştirilmiş o sayı çorbasını bile ezberletmiştik ona.

Okudukça o isimler yeniden bir bir karşımıza çıkıyordu: José Angelico, karakolda öldürülen adam. Onu artık kardeşim gibi görüyor, nasıl biri olduğunu düşünüp duruyordum. Gabriel Olondriz, Colva Hapishanesi'ndeki arkadaşı. Ve şimdi de o şişko senatör Zapanta... Senatör Zapanta hakkındaki cümleyi okuduğumda, Sıçan beni durdurup cümleyi yeniden okumamı istedi: "*Eğer bugünlerde Zapanta'nın evine gidebilseydiniz, ruhunuz bir kuş gibi şakırdı.*"

"Bu ne anlama geliyor?" diye sordu Sıçan.

Bilmiyordum. Bu cümleyi her okuduğumuzda hepimiz aynı şeyi söylüyorduk: *Bilmiyorum, bilmiyorum, bilmiyorum.*

"Bu ev neredeymiş peki? Belki de gidip bakmalıyız."

"Yeşil Tepeler," dedim. "Bunu herkes bilir. José Angelico'nun evi de oradaymış."

Senatör ünlü biriydi ve şehrin hemen dışında, neredeyse bir kasaba kadar büyük o mahallede bir evi olduğunu bilmeyen yoktu. Zengin ve yaşlı biriydi; çöp ayıklarken kancama takılan ve çoğu zaman içi dışkıyla dolu buruşuk gazete sayfalarında o tombul suratını sık sık görüyordum. Şehrin epeyce bir kısmının ona ait olduğunu da herkes bilirdi. Sonuçta beş altı varlıklı aile arasında paylaşılmıştı koca şehir ve ismi sokak tabelalarında, lüks mahallelerdeki alışveriş merkezlerinden birinde, yeni yükselen gökdelenlerde karşınıza çıkıp duruyordu. Epey önemli biriydi Senatör Zapanta. İki yıldır başkan yardımcılığı yapıyordu ve o sırıtan yüzü her yerdeydi.

Onu ziyaret etmek Sıçan'ın fikriydi ve Behala'dan bir süreliğine uzaklaşmamı sağlaması bile bu fikri sevmeme yetmişti.

"O evi görmek birinin ruhunu niye şakıtsın ki?" diye sordu Sıçan. Düşünüp durdukça, oraya yapacağımız ziyaretin bize bu sorunun cevabını verebileceğine aklımız yatıyordu.

Görünüşe göre her zamanki sorunla karşı karşıya kalacaktık: otobüs parası. Ben elimdeki tüm parayı teyzeme vermiş ve yine meteliksiz kalmıştım.

"Sorun değil," dedi Sıçan. "Bende yeteri kadar para var."

İtiraf etmeliyim ki önceleri ona inanmadım. "Hadi oradan, sende para ne arar?" Onunla dalga geçmek için söylememiştim bunu aslında; çöplüğün en fakir görünen çocuğuydu ve bir pesodan fazla parası olabileceğini düşünmek gülümsetmişti beni.

O da bana bakıp gülümsedi ve başını iki yana salladı. "Tahmin ettiğinden daha fazla param var," dedi yavaş yavaş konuşarak. "Gel de hangimiz daha fakirmiş gör."

Ve böylece o gün, Sıçan hakkında daha önce bilmediğim ve aklımın ucundan geçmeyecek birkaç şey öğrendim.

Geldiğimiz yoldan dönerek, kullanılmayan, on dört numaralı palete doğru ilerledik. Yol boyunca ikide bir etrafı kolaçan ediyorduk. Artık yaptığımı her şey beni tedirgin ediyordu ve buna bir türlü engel olamıyor, sürekli arkama bakıp duruyordum. Bu yüzden de, merdivenlerden indiğimiz sırada aşağıdan fareler fırlayınca bir çığlık attım ve Sıçan beni küçük bir çocukmuşum gibi tutmak zorunda kaldı.

"Bu delikte nasıl yaşıyorsun?" diye sordum. Tüm çöplüğün en berbat yeri olmalıydı burası.

Güldü. "Burası benim şimdiye dek yaşadığım en güzel ev,"

dedi. "Sen beğenmiyorsun, çünkü şanslısın. Doğduğundan beri hep bir evin olmuş."

"Yine de buraya nasıl dayandığını anlamıyorum."

"Diyorum ya, fareler beni rahatsız etmiyor. Hatta bazıları arkadaş canlısı."

"Peki ya geceleri? Bir taraflarını ısırmıyorlar mı?"

Bunun üzerine Sıçan kahkaha attı. "Evet, ben uyurken bir iki kokladıkları oluyor belki. Ama neyi ısıracaklar ki? Bende et mi var sanki?"

Gidip birkaç mum yaktı. Duvarın öte tarafından hışırtılar ve cıyaklamalar duyuluyordu.

"Yakınlarda yuvaları var," dedim. "Bana para versen bile uyumam burada."

"Nerede yuva yok ki? Gerçi duvarın arkasındaki, gerçekten de büyük bir yuva. Dün gece beni uyutmadılar, yüzlerce olduklarına eminim. Ha, bu arada, şu çanta var ya..."

"Ne olmuş çantaya?"

Çanta kelimesini duymak bile kanımı dondurmaya yetmişti.

"Eğer istersen polise gidip burayı aramalarını söyleyebilirsin, çünkü artık çanta falan yok, Raphael. Sıçanlar iki gecede yemişler. Cüzdan da yok olmuş."

Duvardaki tuğlalardan birini hafifçe ileri geri oynatmaya başlattı. Bu sırada aniden dönüp ciddi bir ifadeyle bana baktı.

"Bu arada," dedi, "umarım sana güvenebilirim. Ve umarım sen de güvenimi boşa çıkarmazsın. Bunu Gardo'ya anlatacağını biliyorum, ama sakın başka birine anlatayım deme!"

"Neyi anlatacakmışım?" diye sordum. Neden bahsettiği konusunda hiçbir fikrim yoktu.

"Düşünüyorum da, sen ve ben, işte buradayız ve ben sana tüm sırlarımı gösteriyorum. Sen ve Gardo beni kolayca soyabilirsiniz; o zaman ben ne yaparım?"

Çok ciddiydi, ama o sırada gülmekten başka şey gelmedi elimden. Niyetim onu incitmek değildi. Fakat Sıçan'ı soyma fikri gerçekten deliceydi.

"Burada çalacak ne var ki?" dedim. "Küçük beden bir şort var, o da üzerinde zaten."

Bunu duyan Sıçan neredeyse gülmekten kırılıyordu. Tuğlayı yere bırakmış, elini duvarda açılan deliğe sokmuştu. İncecik parmaklarını kullanarak, fareler etrafımızda çılgınca koşuştururken delikten metal bir kutu çıkardı.

Bir sigara kutusundan daha büyük olmayan, ağzı sıkıca kapalı bir kutuydu bu.

Kutuyu açarken bana bakıp sırıttı. "Çalacak ne var, öyle mi? Neye sahip olduğumu görmek ister misin? Tahmin ettiğinden daha fazlası var bende."

"Ne var o kutuda?"

"Gömülü bir hazine var dostum. Tam iki bin üç yüz yirmi altı peso. Buralardan gitme param."

Kutudaki paraları tek tek sayarak gösterdi bana. Şaşkınlığım yüzüme vurmuş olmalıydı ki, topukları üstünde ileri geri sallanarak yeniden gülmeye başladı. "Günlük harcamalar için başka bir kutum daha var," dedi. "O da tenekeden, fareler yemesin diye. İçinde iki yüz altmış peso var. Bugün tatilde sayılırız, o yüzden bu seferlik bundan, yolculuk kutumdan ödünç almaya karar verdim."

"İyi ama bunca parayı nereden buldun?" dedim. Afallamıştım. Bizim gibiler için iki bin, bir hazine demekti.

"Yavaş yavaş biriktirdim. Herkes az da olsa bir şeyler veriyor bana. Ben de onları harcamıyor, çok az yemek yiyor ya da bana verilenleri tüketiyorum. Mesela daha dün Olivia Abla bana bir ellilik verdi; sonra dönüp orada sandviç yedim."

"Ne diye biriktiriyorsun?"

Sıçan ciddi bir şey düşünüyormuşçasına başını öne eğdi. Sonra merdivenlere gidip uzun uzun yukarıya baktı; gerçekten de birinin bizi dinlediğini düşünüyor gibiydi. Yeniden yanıma gelip çömeldi ve cebine bir banknot koyup kutunun kapağını kapadı. Sonunda ellerini omuzlarıma koyup gözlerimin içine baktı.

"Sen ve ben arkadaşız artık," dedi. "Değil mi?"

Başımı salladım.

"Gerçek arkadaş mı?" diye sordu.

"Tabii ki."

"Öyleyse sana, daha önce bizimkilerden kimseye söylemediğim bir şey söyleyeceğim. Sadece Olivia'ya söyledim ve kimseye anlatmayacağına dair yemin ettirdim. Ona söyledim, çünkü içimde tutmaktan yorulmuştum." Sesi bir fısıltı halini almıştı. Bu sırada aramızdan hızla bir fare geçti; olduğum yerde kalabilmek için zorladım kendimi. "Ben buralardan değilim," dedi. "Bunu biliyor olmalısın. Çoğunuz Behala'dansınız, ama ben güneyden geliyorum. Bir yıl boyunca Merkez İstasyonu'nda yaşadıktan sonra Misyoner Okulu'nu duydum ve buraya geldim."

Bir kez daha başımı salladım. Sıçan bir süre sessiz kaldı. İçinde tuttuğu sır çok büyükmüş de bir türlü dışarı çıkamıyormuş gibiydi.

"Eve dönmek istiyorum Raphael," dedi. Bunu o kadar alçak sesle söyledi ki, güçlükle duyabildim. "Ben buraya adalardan geldim, çünkü mecburdum. Bir gün dönmek istiyorum."

"Memleketin neresi?"

"Sampalo. Orada doğdum."

"E git öyleyse," dedim. "İki bin peso ile eve dönebilirsin, yanılıyor muyum? Feribot biletleri en fazla kaç para ola..."

Sıçan alaycı bir tavırla nefes verince sustum.

"Evet, feribotla eve dönebilirim, hem de yarın. Peki sonra, oraya vardığımda? Sadece bilet bin peso tutuyor. Sonra ne yapacağım peki? Sampalo'daki insanlar kum yiyerek mi yaşıyorlar sanıyorsun? Zaten bu yüzden herkes buraya geliyor oğlum, ben de bu yüzden geldim. Bu yüzden gönderildim! Çok daha fazla biriktirmem gerekiyor. Elli bine ihtiyacım var. Sonra bir kayık satın alıp sonsuza dek balıkçılık yapabilirim."

"Sen balık avlamayı biliyor musun?" diye sordum.

"Tabii ki biliyorum! Daha konuşmaya başlamadan önce balık tutabiliyordum ben! Emeklemeyi beceremezken yüzebiliyordum! Bir kayık satın alacağım ve hiç durmadan balık avlayacağım."

Bunları söylerken Sıçan'ı dikkatle izliyordum, çünkü çok ateşli konuşuyordu. Gözleri ardına kadar açık, yaşına göre olgun gözüken küçük suratıyla o da bana baktı. Onu adası Sampalo'da, balıkçı kayığında, ağını denize atarken hayal ettim. O adanın ismini daha önce duymuştum tabii ki ama Sıçan'ın oralı olduğunu bilmiyordum. Çok çok uzakta olduğundan söz edilirdi. Turistler giderdi oraya, cennet kadar güzel olduğunu biliyordum. Oraya varmak da, oradan ayrılmak da insanı ağlatırmış, öyle derlerdi.

"Bir kayığım olursa balık tutabilirim," dedi. "Burada yaptığımızdan daha iyi bir iş, öyle değil mi? Sahilde küçük bir ev?" Delici gözlerle bakıyordu bana. "Kumların üzerinde balıkçı kayığı? Bu kokuyu çekmeyeceksin, düşünsene. Hem de hiç. Geçinmek için harika bir yol. Sen, ben. Belki Gardo da... Üçümüz. Güneş doğduğunda çoktan denize açılmışız. Belki de geceden çıkmışızdır. Bir düşün."

"Ben balık avlamayı bilmiyorum," dedim.

"Ne var bunda?" dedi. "Ben sana öğretirim. İhtiyacın kadarını pişir, gerisini pazarda sat. İstersen çiçek yetiştir. Kız kardeşlerimden biri kumda çiçek yetiştiriyordu. Ne düşünüyorsun?"

"Daha çok paraya ihtiyacımız olur," dedim. "Bir kayık yerine üç tane almak zorunda kalırız."

"Evet," dedi Sıçan. "Belki de haklısın. Ama..." Bir süre sessiz kalıp derin düşüncelere daldı. "Ne olursa olsun, artık burada fazla kalamayız, değil mi?"

Çok hafifçe yüzüme dokunduğunu hissettim.

"Bilmiyorum," dedim. "Sanırım yapabileceğimiz tek şey, bekleyip görmek."

"Burada kalamazsın Raphael. Yeniden seni almaya gelmelerini bekleyeceksin hep."

Vücudumdaki şişlik ve morluklar hâlâ geçmemişti, ama yaralarım iyileşmeye başlamıştı. Kaburgalarımda beni pencereden içeriye çektikleri andan kalan bir ağrı vardı ve onlara ne zaman dokunsam fena oluyordum. Yani evet, Sıçan'ın ne demek istediğini biliyordum, ama böyle düşündüğümü nereden biliyordu, hiçbir fikrim yoktu. Polislerle yaşadığım olay her şeyi değiştirmişti ve buradaki insanlar da bana farklı

davranıyor gibiydiler artık; sanki onlara kötü şans getirmişim gibi, bir tuhaf bakıyorlardı. Sağ salim dönüşüme hepsi memnun olmuştu; ama teyzem korkuyordu... ben de öyle. Bir şey daha vardı ve bunu Sıçan'a hiç söyleyemedim, çünkü utanıyordum.

Uyku.

Uyumakta çok zorlanıyordum. Kâbuslar görüyor, ağlayarak uyanıyordum. Size doğruyu söyleyeceğim, çünkü buna söz vermiştim: Altımı da ıslatıyordum. Uyandığımda Gardo beni teselli etmek amacıyla bir bebek gibi kucaklamış, kuzenlerim ödleri patlamış bir halde uyanmış oluyordu. Uykumda çok şiddetli haykırdığım için komşular duvarlara vuruyorlardı.

Galiba teyzem evden gitmemi istiyordu ve ben bu konuda ne yapacağımı bilmiyordum.

9

Ben Sıçan, yani Jun-Jun. Size hikâyemi anlatacağım, kayda geçsin!

Çöplükten bir otobüse atlayıp şehir merkezine, büyük ve karmaşık otobüs terminaline doğru yola koyulduk. Önden gidip gerekli konuşmaları yapan kişi Raphael'di. Evet, hâlâ yara bere içindeydi belki ama benim göründüğüm gibi görünüyorsanız tek başınıza otobüse binmek pek mümkün olmuyor; uğursuz bir köpek gibi tekmelenip uzaklaştırılıyorsunuz. Bu yüzden birlikte otobüsün en arkasına sıkışana kadar ben çirkin yüzümü saklayıp onun peşinden gittim.

Oraya vardığımızda Zapanta'nın mahallesine giden otobüslerin başka bir yerden kalktığını öğrendik ve birkaç kilometre yürüyüp kırmızı renkli büyük bir otobüse atladık. Köprülerin üstlerinden, altlarından geçerek ilerliyorduk. Ben pencere kenarında oturmuş, manzaraya bakıyordum. Kasaba büyüklüğünde bir alışveriş merkezinin yanından geçtik; hemen yanında dev bir stadyum vardı ve duvarlarında çok önemli bir boks maçının afişleri asılıydı. Afişlerde boksörler iki dev gibi sırıtıyorlardı aşağıdan geçenlere. Otobüse insanlar inip biniyor, bazıları yetişmek için koşturuyor, biletçi çocuk otobüsün

yanına vurup bağırıyordu. İki saat sonra özgürdük ve güneşin altında meyve bahçelerinin içinden geçiyorduk. Otobüs yüksek bir tepeye tırmandıktan sonra bir vadiye indi. Her şeyden uzaklaşmış olmak bana mutluluk vermişti; Raphael'in de rahatladığını hissediyordum. Otobüste çalan müziğe eşlik ediyor, önümüzdeki koltukta oturan şirin bir ufaklıkla oynuyorduk. Deniz manzaramız bile vardı artık, çünkü Yeşil Tepeler uzun ve güzel kumsalın hemen yanındaydı. Zenginlerin hepsi deniz kenarında olmayı seviyor, öyle değil mi? Ayrıca balçık ve çöple dolu Behala'dan çok daha iyi koktuğu kesin.

Bir süre sonra şoför devasa bir bahçe kapısının önünde durup bize ıslık çaldı.

Otobüstekiler bizim inişimizi izlerken ben de hepsine veda edip sırf eğlencesine ellerini sıktım. Arkadaşı tarafından geziye çıkarılmış deli bir çocuk olduğumu düşünüyor, gülümsüyorlardı. Kahkahalar atarak otobüsten indiğimde hemen yola koyulmamızı sağladım –tabii o kocaman bahçeli eve iyice bir bakmayı de ihmal etmedim– çünkü Raphael'in orada öylece durmasına izin veremezdim. Onun her şeyden tedirgin olduğunu biliyordum ve başına bir şey gelirse Gardo büyük ihtimalle kancasıyla kafamı koparırdı.

Evin kapısı önünde duran iki güvenlik görevlisi doğrudan bize bakıyordu ve Raphael'in gerildiğini hissettim. Ben önde, o arkada hemen uzaklaştık. Kapının arkasında köpekli bir görevli gördüm; az ileride de ellerinde makineli tüfek olan iki kişi vardı. İçeriye araç girişini engellemek için kapının önüne büyük bir bariyer konmuş, altına da sivri metal kazıklar yerleştirilmişti. Öte yanda yol göz alabildiğine uzanıyor, ağaçlar ve çimler bir parkı andırıyordu; cennet gibi bir yerdi burası.

Sanki Başkan Yardımcısı Zapanta cenneti satın almış, başka kimse el sürmesin diye de kapıya adamlarını dikmişti.

Bahçenin dış duvarı boyunca koşmaya başladık. Ben eğlence peşinde iki ufaklıkmışız gibi kahkaha atıp duruyordum; dalgacı iki çocuktan kimse şüphelenmezdi ne de olsa. Bir süre sonra, ilki kadar kocaman, metal kapıları sımsıkı kapalı başka bir girişe vardık ve yolumuza devam ettik. Ben her yerde kameralar olacağını düşünmüştüm ama o âna dek sadece ilk kapıda kamera görünce umutlandım. İstersek bahçeye girebileceğimize emindim; tek yapmamız gereken bir ağaca tırmanmaktı. Eve ne kadar yaklaşabileceğimiziyse henüz düşünmüyordum tabii.

İyi ama ruhumuz niye şakıyacaktı? Belki de ev alevler içindeydi ve o şişko adamın kıçı domuz eti gibi kızarıyordu? Ne manzara olurdu ama! Her neyse, bu sırada Raphael birden durdu. Nefes nefese kalmıştı ve çok endişeli görünüyordu. Beni yanına çekti ve, "Bu sence iyi bir fikir mi?" diye sordu.

"Ne?" dedim. Anlamazlıktan geliyordum ki yola devam edebilelim.

"Bu sence iyi bir fikir mi? Sıçan, eğer biri beni görürse..."

Ona sarılıp kenara çektim. "Seni kim görecek ki?" diye sordum. "Bunu şimdi mi soruyorsun? Benim paramı harcadıktan sonra eve dönmek mi istiyorsun?"

"Sadece, düşünüyordum da..." Sakin olmaya çalışıyor ama feci şekilde terliyordu. "İçeride ne bulacağız? Bence bizi görüp kovalayacaklar, hatta belki de dayak yiye..."

"Daha önce de kovalandık Raphael. Bizi yakalayamazlar."

"Evet ama bu adam çok önemli biri. O köpeğin ne kadar iri olduğunu sen de gördün!"

"Öyle göründüğüne bakma. Onların hepsi aslında aşırı tembel yaratıklardır."

"İçerisini gördük," dedi. "Buranın nasıl bir yer olduğu belli!"

Yakındaki bir ağaca doğru yürüdüm. Raphael'i hareket ettirmem gerektiği belliydi, bu yüzden onu da tutup ağaca doğru çektim.

"Beni takip et," dedim. "Sen benden daha cesursun. Birlikte olursak başarabiliriz!"

Ağacın gövdesine tutunup kendimi yukarıya çektim ve şükürler olsun ki Raphael de beni takip etti. Kısa süre sonra ağacın yaprakları arasından vadedilmiş topraklara bakıyorduk. Misyoner Okulu'nda İncil'i okuduğumuzda öğrendiklerim şimdi işime yarıyordu: Kendimi Musa peygamber gibi hissediyordum birazcık... Ağırlığımızı taşıyabilecek en uzun ve en ince dalda ilerleyip zorlanmadan çimlere atladık ve yuvarlanıp ayağa kalktık. Hemen sonra da koşup yakındaki bir ağaç kümesine daldık. Diğer taraftan çıkıp minik bir gölcüğün yanından geçtik ve kendimizi, golf sahası olduğunu bildiğim bir yerde, bakımlı çimleri, bir bayrağı ve çocuklar için kum havuzu olan bir alanda bulduk. Etrafta kimse yoktu ama üzerinde yuvarlanmak için ölüp biteceğiniz taze ve yeşil çimleri sulamak için fıskiyeler açıktı. Göze batmamaya ve mümkün olduğunca çukurlardan ilerlemeye çalışıyorduk, gerçi görünürde kimseler yoktu.

Kısa süre sonra, dalları çimlere kadar uzanan devasa ağaçların sıralandığı bir bölgeye geldik. Burası iyi bir noktaydı, çünkü hem serindi hem de bizi saklıyordu. Ağaçların arasında

ilerleyip diğer uçta dalları araladık ve gördüğümüz şey karşısında donakaldık.

"Vay canına," dedi Raphael.

Bense öylece bakıyor, söyleyecek söz bulamıyordum.

"Burada kaç kişi yaşıyor?" diye sordu Raphael.

Güldüm. Bir süre gülmeye devam ettikten sonra, "Biliyor musun, bence sadece o yaşıyor!" dedim. "Bütün gün ortalıkta dolanan, paralarına bakıp duran, biri gelip onları çalacak diye ödü kopan, tek bir adam."

"Bunun için ne kadar zengin olmak gerekir?" dedi Raphael. "Şuna baksana... Şu kulelere baksana oğlum, bu ev kendini şato sanıyor. Kendini bir masalda sanıyor resmen."

Ben de durmuş, hayranlıkla karşımdaki yapıya bakıyordum çünkü daha önce böyle bir şey görmemiştim. Adamın bu konuda hakkını vermek gerekiyordu... Olabilecek en iyi yeri seçmişti. Bu civarın en güzel ormanlık bölgesini satın almış, çimlerin dümdüz uzandığı en güzel noktaya da, kendini bir kral olarak gördüğü için, krallara layık bir saray kondurmuştu. Evin tamamı birbirine paralel ya da dik yerleştirilmiş siyah ve beyaz ahşapla kaplıydı ve bırakın silmeyi, saymak bile istemeyeceğiniz kadar çok pencere vardı. Bütün bunlar katman katman yükselirken, tam ortada güneş ışınlarıyla pırıl pırıl parlayan altın renkli bir kubbe çıkıyordu karşınıza; sanki bu inşaatı yapanlar, yolu yarıladıklarında yapıya sırf eğlencesine bir katedral eklemeyi denemeye karar vermişlerdi. Sarayın her iki yanında bulunan ve tepesinde savaş siperleri olan kulelerde ülkemizin bayrakları gururla dalgalanıyor, binanın geri kalanı ise süslü küçük kulecikler ve heykellerden geçilmiyordu. Evin tam önünde büyük bir süs havuzu da vardı

ve bu kurak sezonda bile, bizden başka izleyen olmamasına rağmen, fıskiyesinden ikide bir su fışkırıyordu.

Biz hayranlıkla bakarken, eve doğru bir polis arabasının yaklaştığını gördük. Tam bu sırada, yani biz hayranlıkla evi seyretmeye dalmışken, hemen arkamızdan gelen alçak bir sesle irkildik: "Ne istiyordunuz çocuklar?"

Ben çığlığı basıp hızla arkama döndüm, ama zavallı Raphael koşarak kaçmaya başlamıştı bile. Ama doğruca çimlerin ortasına gittikten sonra ne yapacağını bilemedi ve mahsur kalmış bir kedi gibi olduğu yerde öylece kalakaldı. Bense bulunduğum yerden ayrılmayıp ona seslendim: "Dur Raphael, sakin ol!" Bazen tehlikede olmadığınızı anında fark edersiniz ya, bu da o anlardan biriydi işte. Esas tehlike, Raphael'in açık alanda görünmesiydi.

Arkamızdan gelen ses sakin bir sesti.

Sesin sahibi bize kızgın değildi. Yakındaki bir ağacın altında duruyordu. Saklanmaya da çalışmamıştı, heyecandan onu görmeyen bizdik. Bizi korkutmaya çalışmadığından emindim. Yere çok yakın ve sessiz durduğundan, yanından geçip gidivermiştik. Elindeki çim makasına ve başındaki geniş siperlikli şapkaya bakıldığında, bu devasa araziyi düzenli halde tutmak için gereken yüzlerce bahçıvandan biri olduğu anlaşılıyordu.

Raphael tereddütlü adımlarla yanıma yaklaşıp arkama geçti. Nefes nefeseydi ve titriyordu.

"Bir şey mi arıyorsunuz çocuklar?" dedi yaşlı adam.

"Hayır efendim," dedim.

"Hımın, demek sadece geçiyordunuz. Belki de gülmeye gelmişsinizdir?"

"Gülünecek ne var ki?" diye sordum.

Adam ikimize bakıp gülümsedi. Raphael'in iyi durumda olmadığını görebiliyordu. "Haberi duydunuz ve bu yüzden geldiniz sandım. Biraz otursanıza? Bir sigara için. Ön kapıdaki görevlilerin dediğine göre bir sürü insan gelip gazetede yazanların doğru olup olmadığını soruyormuş."

"Biz sadece geziniyorduk," dedim. "Gazetelerde ne yazıyor?"

Adam bir kez daha gülümseyip şapkasını çıkardı. Yüzü öylesine kırışıktı ki, çok beklemiş bir meyveyi andırıyordu. Açıkta kalan her yeri güneşte kapkara olmuştu ve belli ki çok yaşlıydı. Ciğerlerinin derinlerinden gelen bir kahkaha kısa süre sonra öksürüğe dönüştü; bu sırada nereden çıkardığı belli olmayan paketten bir tane sigara alıp yaktı ve paketi bize tuttu.

"Haber sadece birkaç gazetede çıktı," dedi. "Kimse ne olduğundan emin değil. Bence kabul etmek istemiyorlar... ama o zaman, bu kadar polis arabası neden gelmiş? Biz de bunu soruyoruz."

"Evet, neden buradalar?" diye sordum.

"Siz saydınız mı? Bugün kaç taneler?"

Elimi gözlerime siper ederek eve doğru baktım ve, "Yedi," dedim. Havuzun çevresinde tam yedi tane polis arabası duruyordu.

"Dün on iki tane vardı. Ondan önceki gün ise... tam on altı tane. Başkan da helikopterle geldi."

Yeniden gülmeye başladı. Elimdeki sigaralardan birini Raphael'e uzattım ve birlikte gölgelik alana sığındık.

"Aylaklık etmekten başka yaptıkları yok," dedi bahçıvan. "Büyük adamın evinde dolanıp duruyorlar, neden bilmem.

Bence olan oldu bir kere, gösteri çoktan bitti. Bütün gün burada durmalarına ne gerek var? Ortalıkta dolanıp aynı soruları sorup duruyorlar. Burada kim yaşıyor biliyorsunuz, değil mi? Bu evin kime ait olduğunun farkındasınız ya?"

"Evet," dedim. "Senatöre ait."

Bahçıvanın gülümsemesi yüzüne iyice yayıldı. Başını yana eğdi ve, "Yirmi iki yıldır burada çalışıyorum," dedi. "Onunla sadece iki defa konuştum. Birincisinde, 'Evet efendim' dedim; ikincisinde de, 'Teşekkür ederim efendim.' Ayrıca kendisi şimdiye dek gördüğüm en şişman adam; bir keresinde arabalarından birini geri yollayıp büyütmek zorunda kaldılar. Sırf çöpe attığı yiyecekleri yesem patlardım herhalde!" Bir kez daha öksürdükten sonra sigarasından derin bir nefes çekti. "Biliyor musunuz, içeriye girebilmeyi çok isterdim. Oraya girip, neler konuştuklarını duymak istiyorum. Tahmin edebiliyorum gerçi! Ne dediklerini tahmin etmek o kadar da zor olmasa gerek."

"Ne konuda konuşuyorlar?" diye sordum. "Orada ne oldu efendim?"

"Olayı örtbas etmek ve itibarını kurtarmak için çok çabalıyor olmalı. Enayi yerine konduğunu belli etmemek için harcayabileceği paranın haddi hesabı yok."

Bunun üzerine sessiz kalmayı tercih ettim. *Bırakalım da anlatsın*, diye düşündüm. *Yavaş yavaş konuya geliyor zaten.* Raphael hemen arkamda duruyor, anlatılanları dikkatle dinliyordu. Giderek sakinleştiğini görebiliyordum.

Yaşlı adam gözlerini yumup sigarasından derin bir nefes aldı. "Sadece düşününce bile kendimi iyi hissediyorum. Gözümün önüne etrafta gezinen polisler geliyor. Nazik tavırlar-

la, 'Tekrar anlatır mısınız efendim?' diye soruyorlar. 'Kâhyanızın bu kapıdan altı milyon dolarla çıkıp gitmesine nasıl izin verdiniz?'" Uzun ve şiddetli bir kahkaha attı; Raphael de gülümsemeye başlamıştı artık. Tabii ben de.

"Altı milyon dolar," dedi yaşlı adam en sonunda. "Onca parayı alıp çıktı gitti. Nasıl yaptığını biliyor musunuz?"

İkimiz de başımızı iki yana salladık. Geniş geniş gülümsüyorduk. Yaşlı bahçıvanın yaşananları hatırlayıp keyiflenmesini izlemek bile mutluluk veriyordu.

"Buradaki herkes biliyor," dedi, "ama gazeteler her şeyi yazmıyor çünkü ellerinde henüz hikâyenin tamamı yok. Senatörün en çok güvendiği adamlarından biriydi bunu yapan."

"Ne yaptı?" diye sordum. Raphael kolumu şimdi daha sıkı tutuyordu, çünkü sonunda taşlar yerine oturmaya başlamış gibiydi. Bir kez daha, peşinde olduğumuz şeye yaklaştığımızı hissediyorduk.

"Dediklerine göre, buzdolabıyla yapmış."

"Ne?" dedim şaşkınlıkla. "Buzdolabıyla ne yapmış? Altı milyon dolar demiştiniz. Nasıl..."

"Güvenlik görevlileri böyle söylüyor," dedi. "Hizmetçilerden biri de doğruladı. Oğlanın adı gazetelerde. Ama ne yaptığını söylemiyorlar. Niye öldürüldüğünü de." Yaşlı adam çimlere tükürdü. "Burada kâhyalık yapıyordu. Uzun zamandır burada çalışıyordu. Benim kadar olmasa da oldukça uzun. Bazen sohbet eder, sigara içerdik; iyi biriydi. Duyduğuma göre bir süre önce eve yeni bir buzdolabı alması söylenmiş. Eskisi bozulduğu için. Şişman senatörümüzün onca yiyeceği koyacak buzdolabına ihtiyacı var tabii! Oğlan da buzdolabını sipariş etmiş ve dolabı bir kamyonetle eve teslim etmişler. Bizim

oğlan dolabı teslim eden adamlara, 'Eski dolabı alıp götürür müsünüz?' diye sormuş. Mantıklı tabii, sonuçta senatör için değersiz bir atık sadece. Oysa adamlar eski buzdolabının bazı parçalarını satabilir... Böylece dolabı kamyonete yüklemişler, giriş-çıkış kartı olan bizim oğlan da onlarla yola koyulmuş. Kapıda görevlilerle sohbet etmiş, şakalaşmış; çok rahat görünüyormuş. Dediklerine göre kamera görüntüleri de var. Dört bir yanından bağlı olan buzdolabı arkada. Fakat bizimki şoföre kestirme yolu gösterme mazeretiyle kamyonetten inmemiş; yol boyunca da onlarla gitmiş. Buzdolabını kendisine istediğini, onu tamir ettirip kullanabileceğini söylemiş adamlara. Sonra da dolabı istediği yere bırakmaları için iki bin peso teklif etmiş. Bu miktara kimse sorun çıkarmaz. Buzdolabını bir mezarlığa bıraktıklarını söylüyorlar... Bir ev bile değil! İzler de işte orada bitiyor. Oğlan ortadan kayboluyor."

"Parayı buzdolabına mı koymuş?" diye sordum.

Bahçıvan yeniden gülmeye başladı. "Herkes öyle düşünüyor. Bozuk bir buzdolabında altı milyon dolar!"

Başıyla evi ve polis arabalarını işaret etti.

"Tek yaptıkları orada öylece durmak, bundan eminim. Paranın nerede olduğuna dair en ufak fikirleri yok. Ne oğlan ama! Elini sıkıp onu tebrik edebilmeyi çok isterdim doğrusu."

Birden ciddileşti.

"Onu nasıl yakaladılar?" diye sordum.

"Bilmiyorum. Gazeteler bunu yazmıyor." İzmaritini çimlere attı. "Küçük bir kızı olduğunu biliyorum, belki de bu sayede izini sürmüşlerdir."

Raphael ilk kez konuştu. "Bahsettiğiniz adamın adı José Angelico'ydu, değil mi?"

Bahçıvan, Raphael'e bakıp başını salladı. "Gazeteleri okudun demek, ha? Buzdolabını bulduklarını biliyor muydun? Ona parayı nereye koyduğunu sorup durmuş olmalılar. Tek istedikleri bu. Umarım öldürülmeden önce parayı birisine vermiştir, çünkü bu evde yaşayan itoğluit yıllardır hırsızlık yapıp duruyor. Senden benden bile çalıyor, inanabiliyor musun?"

Başını iki yana sallayıp duruyordu.

"Başkan yardımcısı," deyip çimlere tükürdü, "umarım o parayı hiçbir zaman geri alamaz... Bir kuruşunu bile. Umarım bu sarsıntı onu gebertir."

10

Olivia'nın hikâyesi, son bölüm.

"José Angelico benim torunumdu," dedi ihtiyar.

Gardo bir kez daha bardağı adamın dudaklarına yaklaştırdı. Yaşlı adam sudan bir yudum aldıktan sonra gözyaşlarını sildi.

Gülümseyerek, "Benim bir sürü torunum var," dedi. "Neden biliyor musunuz? Çünkü Dante, oğlum Dante Jerome, on üç erkek ve on dokuz kız çocuğu evlat edinmişti." Yine gülümsedi, ama yorgun bir gülümsemeydi bu. "İmkânsız gibi geliyor, biliyorum, ama devletin o zamanki uygulamalarından biri sayesinde oldu bu. O zamanlar evlat edinmek... yoldan bir taksi çevirmek kadar kolaydı. Dante bir okul açtı; büyük ihtimalle sizin çalıştığınız okula benzer bir yer, Bayan Olivia. Kendisinin zaten dört çocuğu vardı. Kanatları altına aldığı diğer çocuklar için en güvenli yolun onları evlat edinmek olduğunu anlamıştı. Onu her gördüğümde derdim ki..." Sesi birden cılızlaşan yaşlı adam cümlesine devam edemedi. "Tanrım..." dedi başını kaşıyarak. "José, benim küçük José'm... Ne berbat bir son..."

Gardo kendi dilinde bir şeyler söyledi.

Yaşlı adam bunun üzerine önce inildedi, sonra öksürmeye başladı. O kendini toplarken biz de sessizce bekledik.

"José benim en sevdiğim torunumdu. Biliyorum, insanın torunları arasında ayrım yapması doğru değil. Ama José Angelico... öylesine tatlıydı ki. Ayrıca çok da zekiydi ve çok az uyuyor, ne zaman görsem ders çalışıyordu! 'Doktor olacağım,' derdi hep. Evet, çoğu bunu söyler, ama onun bunu gerçekleştireceğine bir dönem hepimiz inanmıştık. Olivia, anlattıklarımı takip edebiliyor musun?"

Başımı sallayıp, "Evet," dedim. Bu bir yalandı, çünkü aslında kafam çok karışmıştı.

"Gardo, mektubu getirmemişsin," dedi yaşlı adam. "İçeriğinde tehlikeli olabilecek bir şeyler mi vardı?"

"Evet, öyle olduğunu düşündük," dedi Gardo. "Polisin, mektubu elimizden alabileceğinden korktuk. Arkadaşımı tutukladılar, yani bir şeyler aradıklarının farkındayız."

"Peki ya José'nin kızı? Pia Dante nerede?"

"Bilmiyoruz efendim."

"Kimsesiz kalmış olmalı." Bir süre düşüncelere daldıktan sonra bana döndü. "José bana her yıl yazardı. Doğum günümde ve Noel zamanında. Önce doktor olmak istiyordu, sonra avukat. Dante gerekli parayı bulurdu, bir şekilde para bulma konusunda ustaydı! Yaptığı bağış anlaşmaları, üniversiteye yolladığı çocuklar... Zekilerse tabii. Ama küçük José..." Yüzünü buruşturup gözlerini sildi. "Tabii artık küçük değildi. Onu geçen sene gördüm, koca adam olmuştu. Kızını görebilmemi çok istiyordu; torunumun çocuğu ne de olsa. Hey gidi..." Gözlerini kuruladı. "Eğitimini yıllar önce yarıda bırakmış bir kâhya vardı karşımda. Kâhyalık birçok meslekten daha iyi,

bunun farkındayım; ama biz onunla ilgili daha büyük beklentiler içindeydik... Sanırım sabrı taştı."

"Neden sabrı taşmıştı?" diye sordum.

Yaşlı adam durakladı. "Kimse sonsuza kadar bekleyemez. Onlarsa bizi sonsuza dek beklettiler. Sonsuza dek kapıları çalıp duracaktık. José sabrını, hırsını yitirdi ve okuldan ayrıldı. Bana nerede çalıştığını söylemedi." Gardo'ya dönerek, "Evlat," dedi, "lütfen bu işi bitirelim artık. Çok yoruldum."

"Tabii efendim," dedi Gardo.

"Bana '*tamamlandı*'nın ne anlama geldiğini sormuştun... mektupta geçiyordu. Şimdi bana doğruyu söylemeni istiyorum."

"Tamam," dedi Gardo.

"Mektupta tam olarak neler yazdığını hatırlıyor musun? Bu yüzden mi buradasın?"

"Mektubun tamamını ezberledim," dedi Gardo. "Eğer isterseniz..." Gözleriyle kapıyı kolaçan etti. "Mektupta yazanları size söyleyebilirim."

İkimiz de oğlana baktık. "Tüm mektubu mu ezberledin?" diye sordu yaşlı adam. "Hepsi aklında mı yani?"

Gardo başını salladı. "Çok uzun değildi zaten," dedi gülümseyerek.

Bunun üzerine yaşlı adam arkasına yaslandı ve tüm dikkatini Gardo'ya verdi.

"Anlat öyleyse."

Gardo doğrulup neredeyse hazır ola geçti. Ellerini arkasında kavuşturunca, sınıfta tahtaya kalkmış da ezberinden anlatıyormuş gibi göründü gözüme.

"746229 numaralı mahkûma," diye başladı. *"Hücre 34K, Güney Kanadı, Colva Hapishanesi."* Derin bir nefes aldı. *"Sevgili Büyükbaba. Uzun zamandır size yazamadım ama özellikle son zamanlarda sürekli aklımdasınız ve sanırım doğum gününüzde şerefinize çok sayıda kadeh kaldırıldığını bilmek size mutluluk verecektir. İşim dolayısıyla sık sık şehir dışına çıkmamın da etkisiyle size ulaşmanın giderek zorlaştığı şu günlerde, istisnasız her gün aklıma geldiğinizi bilmenizi isterim."*

Gardo kısa süreliğine durakladı.

"Değerli evladınız Dante Jerome'u da saygıyla anıyorum. Kızımı sizin ve Dante'nin gurur duyacağı bir şekilde yetiştirmek için elimden geleni yapıyorum. Sevgili büyükbaba, bu mektubu size çok önemli bir şeyi bildirmek için yazıyorum ve belki de sizi bir daha hiç göremeyebilirim. Mısır tohumu nihayet ekildi, ama sizin beklediğiniz şekilde değil. Hasat zamanı oldukça yakın diye umuyor ve dua ediyorum; evet, hasat zamanı yakın ve tamamlandı, tamamlandı, tamamlandı. Üç defa yazdım, biliyorum, ama dev bir afiş yaptırabilseydim bu cümleyi sizin de görebileceğiniz şekilde gökyüzüne asmak isterdim. Bu yazıyı size aceleyle yazıyorum, çünkü artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak ve sizin de bana birçok defa söylediğiniz gibi, temkinli olmak için çok nedenim var. Sonunda beni bulacaklarını biliyorum. Bu mektup gizli bir yerde, içinde talimatlarla birlikte bekliyor olacak. Size ulaştığı takdirde bilin ki ben yakalandım. Lütfen kızımı unutmayın; onun iyiliği için ne kadar nüfuzunuz varsa kullanmanızı rica edeceğim, çünkü Pia Dante'nin geleceğinden endişe ediyorum. Ama merak etmeyin, tohumlar güvende ve tapınağı gizleyen perde ortadan ikiye yırtıldı. Eğer bugünlerde Zapanta'nın evine gidebilseydiniz, ruhunuz bir kuş gibi şakırdı.

"Sevgili torununuz José Angelico olarak sizi, eşinizi, çok sayıdaki evladınızı ve onlarla paylaştığım tüm anıları kalbimin başköşesinde taşıdığımı, sizin yol gösterici ışığınız altında büyüdüğüm için kendimi çok şanslı saydığımı bilmenizi isterim."

Gardo susunca, yaşlı adamın yüzünün solduğunu gördüm. Gözlerini yummuş, hiç kımıldamadan duruyordu. Ağzının hafif aralık olduğunu görünce bir an için kalp krizi geçirdiğini sandım ve çok korktum. Göğsü hızla kalkıp iniyordu. Gardo su bardağını eline aldı.

"Hayır," dedi yaşlı adam. "Bu söylediği mümkün değil."

"Mektupta böyle diyor efendim."

"Bir şey daha vardı," diye fısıldadı yaşlı adam. "Talimatlardan bahsetmişti."

"Efendim?"

Yaşlı adam güçlükle gözlerini açtığında, yüzünün rengi de geri gelmeye başladı. Yeniden terliyordu. Uzanıp Gardo'nun kolunu tuttu. "Zarfın içinde başka bir şey var mıydı? Bir kâğıt parçası?"

"Evet efendim."

"Tabii ki vardı! Olmaz mı... Onu da yanında getirdin mi?"

"Hayır efendim. Ama... bir kısmını ezberledim."

"Neden sadece bir kısmını?"

"Şey, çünkü..."

"Çünkü çok uzundu, değil mi? Ve hiçbir anlam ifade etmiyordu?"

Gardo başını salladı.

"Sadece sayılardan ve bölme işaretlerinden oluşuyordu değil mi? Sen gerçekten cennetliksin evlat!"

"Evet efendim, sadece sayılar vardı ve 940.4.18.13.14 ile

başlıyordu. Yanılmıyorsam, ardından da 5.3.6.4 geliyordu. Sonrasını hatırlayamıyorum."

Gardo duraklayınca, yaşlı adam fısıltıyla konuşmaya devam etti. "Bu sayıların önemini bilmiyorsun. José'nin bahsettiği talimatlar sende evlat, elinde bir anahtar var şimdi... Bu numaralar da bir şifrenin parçaları." Kendi dilinde bir şeyler söyledi. Sandalyesinde kıpırdanıp duruyor, ayağa kalkmaya çalışıyordu.

"Mektubu buraya getirmemekle iyi etmişsin," diye fısıldadı. "Evlat, sen var ya, gerçek bir meleksin. Cennetten gönderilmiş genç bir melek. Bu şifreyi José ve diğer çocuklarla aramızda kullanırdık. Bu bir kitap şifresidir ve elinde doğru kitap varsa, çözmesi çok kolaydır. Bazen oyun olsun diye yapardık bunu, ama özel zamanlarda da kullanırdık. O numaralar... belirli sayfalardaki belirli harflere karşılık geliyor. Gidip İncil'imi almam gerek. Eğer nereye bakman gerektiğini bilirsen ve kuralları biliyorsan şifreyi çözmek çok basittir." Yeniden kendi dilinde konuştu. Ayağa kalkmıştı ve masaya dayanıyordu.

"Ne diyor Gardo?" diye sordum.

Cevap yine yaşlı adamdan geldi. "İncil'ime ihtiyacım var. Kullandığımız kitap, benim İncil'imdi."

"Anlamıyorum," dedim. Bu sırada kapı açılmıştı ve bir gardiyan girişte durmuş, bizi izliyordu.

"Anlamaman çok normal. Nasıl anlayacaksın ki? Doğru dürüst bir açıklama yapmadım. Olivia, bu oğlanın benim İncil'imi alması lazım. Sanırım böylece... Tanrım... Buna inanamıyorum ama, sanırım böylece tohumların nereye ekildiği ortaya çıkabilir. Eğer José ciddiyse... Ciddi olması lazım! Aksi takdirde böyle bir mektup yazmazdı." Gardiyan bize doğru

yaklaşıyordu. Yaşlı adam oralı olmadı. "'Tamamlandı' bizim aramızda kullandığımız bir tabirdi. Hz. İsa'nın son sözleridir. İncil okuyor musun? Yuhanna İncili'nin çarmıha gerilme bölümünde geçer: *Tamamlandı!* Biz de, çalman her şeyin iadesi anlamında, belki de biraz ciddiyetsizce kullanırdık bu tabiri. İkimiz de hayatlarımızı bunu başarmaya adamıştık. Şimdi anlıyor musun?"

Ben bile sonunda bir şeyleri kavramaya başlamıştım. "Yani siz, José'nin bir miktar para bulduğunu ve..."

Yaşlı adam beni susturup gardiyana döndü. "İncil'ime ihtiyacım var bayım," dedi. "Yatağımın yanında duruyor."

"Ziyaret saati sona erdi," dedi gardiyan.

"Evet ama yine de İncil'ime ihtiyacım var."

Gardiyan başını salladı ama hareket etmedi. Kendi dilinde bir şeyler söyledi.

Bunun üzerine yaşlı adam, "Lütfen," dedi, "bu dostlarıma vermem gereken bir şey var. Buraya gelmek için onca yol teptiler." Yeniden kendi dillerinde konuşmaya başladılar. Gardiyan ona dik dik bakmaya başlamıştı; son cümlesi kısa ve öz oldu.

Yaşlı mahkûm bana döndü. "Şu an bir şey yapamayacağını söylüyor," dedi. "Ziyaret saati bitmiş ve hapishaneden hiçbir şey çıkaramazmışız. Ama bize yardım edecek. Adı Marco ve şimdi gitmeniz gerektiğini söylüyor."

Gardiyana dönüp, "İncil'i alamaz mıyız?" diye sordum. "Nerede?"

"Size onu daha sonra vereceğini söyledi. Adı Marco ve ona bunun önemli olduğunu söyledim. Söz verdi. Söz veriyorsun, değil mi Marco?"

Gardiyan başını salladı. On dakika sonra, yanımda Gardo ile hapishanenin ana girişi önünde duruyordum. Bir süre bekledik ama İncil'i getiren olmadı; gardiyan ortadan kaybolmuştu. Gardiyan Marco, Gardo ile alçak sesle bir şeyler konuşmuştu ve sonrasında el sıkışmışlardı.

Birlikte taksi ararken, "Onu bize şimdi vermesinin imkânsız olduğunu söyledi," dedi Gardo. "Ama Behala'ya getireceğini söylüyor."

"Ne zaman?"

"Bilmiyorum."

"Sormadın mı bunu? Ne dedin peki? Bu sence... Off, neler olup bittiğini anlamıyorum Gardo. Getirecek mi sence?"

"Para isteyecek," dedi Gardo yumuşak bir ses tonuyla. "Çok para isteyecek, ama ben getireceğinden eminim. Bu iş çok tehlikeli oldu Olivia Abla, senin için de. Marco bize ihanet edebilir."

Ertesi sabah başka gelişmeler oldu ve benim hikâyem bitti.

Gabriel Olondriz hapishane hastanesinde huzur içinde hayata gözlerini yumdu. Ölüm haberi birçok gazetede yer aldı. İncil'i elinde tutan gardiyan Marco'nun, bu haberleri görünce bir zamanlar meşhur olan bir siyasi aktivistin değerli bir özel eşyasına sahip olduğunu anında fark ettiğini düşünüyordum. Bu da İncil'in fiyatının giderek artacağı anlamına geliyordu. Belki de Marco yaşlı adamın konuşmasına kulak misafiri olmuş ve hikâyenin bir kısmını anlamıştı. Ya da kim bilir, sadece yaşlı adamın gözlerindeki parıltı bile ona bu işten çok kârlı çıkabileceğini anlatmaya yetmişti.

O gardiyanı bir daha hiç görmedim, çünkü benim için hikâye bu noktada sonra erdi. Her şey çok hızlı oldu ve açıkçası hayatımda hiç bu kadar korkmamıştım.

Eve döndüğümde planladığım gibi arkadaşlarımla yemeğe çıktım ve tüm tanık olduklarıma rağmen o gece iyi uyudum. Ama ertesi sabah erken saatlerde, kaldığım hostele üç polis geldi ve onlarla karakola kadar gitmem gerektiğini söylediler. Hapishaneye girdiğimizde Bay Oliva tüm belgeleri güvenlik şefine fakslamış, işini bilen biri de ikimizin isimlerini bilgisayara kaydetmişti. Adres olarak Behala'yı gösterdiğim için anında radara takılmış olmalıydık. Tabii ki Behala her şekilde gözetim altındaydı ve çöplükle ilgili olağandışı ne varsa çanların çalmasına sebep oluyordu.

Odamın kapısı önünde bekliyorlardı... Üç kişiydiler. Dehşete kapılmıştım ve ne yapacağım konusunda hiçbir fikrim yoktu. Peder Juilliard'a haber yollamayı başardım ve o da şükürler olsun ki hemen geldi ve babamla irtibata geçti. Polisler, nasıl olsa her şeyi öğrenecekleri konusunda beni uyardılar; ama ben yine de bizimkileri elimden geldiğince korudum ve bir daha yakalanıp karakola götürülmemeleri için dua ettim.

Bu kadar az şey biliyor olduğum için şanslıydım. İncil'den hiç bahsetmedim ve Gardo ile yaşlı adamın sürekli kendi dillerinde konuştuklarını anlattım; anladığım kadarıyla bir evden, torundan ve büyükbabadan bahsettiklerini söyledim.

Babam sayesinde bir süre sonra İngiliz Büyükelçiliği'nden biri geldi ve suçsuzluğumu hararetle savundu. Herhangi bir kanunu çiğnememiştim. Yasal işlem başlatamazlardı. Elçilik görevlisi bunları tekrar tekrar, nazik ve ikna edici şekilde söylüyordu.

Bir süre sonra serbest bırakıldım ve pasaportuma kavuştum. Sonra da bana verilen tavsiyeye uyup aynı gün bir uçağa bindim ve ülkeyi terk ettim.

İşte benim hikâyem böyleydi, anlatmama izin verdiğiniz için teşekkürler. Kalbimin bir kısmı ülkenizde kaldı çocuklar ve ne yazık ki artık dönmem mümkün değil. Kendime soruyorum: Ne öğrendin Olivia? Behala çöplüğü sana ne öğretti ve seni nasıl değiştirdi?

Galiba bana herhangi bir üniversitenin öğretebileceğinden fazlasını öğretti. Dünyanın para etrafında döndüğünü öğrendim. Değerler, erdemler var tabii; ilişkiler, güven, aşk... ve tüm bunlar çok önemli. Fakat ne yazık ki para daha önemli ve tıpkı, çok değerli su damlacıkları gibi damlıyor. Bazıları kana kana içiyor, bazılarıysa susuz kalıyor. Para olmayınca kuruyup ölüyorsunuz. Paranın yokluğu, hiçbir şeyin yaşamasına izin vermeyen bir kuraklık yaratıyor. Behala gibi kupkuru bir yerde yaşamadığınız sürece paranın değerini anlamanız mümkün değil. Binlerce insan her gün yağmur yağmasını bekliyor.

Neredeyse hiç kimseye veda edemedim ve artık dönmem mümkün değil. Bu beni gerçekten çok üzüyor, çünkü kalbimin bir parçası Gardo ve Raphael'de ve sanırım en çok da Sıçan'da kaldı. Bu yazıyı yazarken sizleri ne kadar çok özlediğimi fark ediyorum ve bu sayfa gözyaşlarımla ıslanıyor.

Elveda. Beni kullandığınız için size ne kadar teşekkür etsem azdır, çocuklar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1

Bir kez daha sıra bendeniz Sıçan'da. Şimdi size küçük çetemize liderlik yaptığım bölümü anlatacağım. İşlerin zora girdiği, kanlı ve çok tehlikeli bölümü!

Gardo'nun dönüşünden kısa süre sonraydı. Günbatımında onu kanalın yanında bekliyorduk. O yanımıza geldikten kısa süre sonra polisler de Behala'ya akın ettiler. Daha konuşmaya bile fırsat bulamadan sirenleri duyduk ve mavi bir nehir gibi içeriye taşmaya başladılar! Yavaş yavaş ve sessizce gelselerdi belki de yakalanmıştık, ama neyse ki gürültü yapmayı çok seviyorlardı ve kulakları sağır eden bir siren gürültüsüyle, bir karnaval gibi girdiler içeriye. Biz de onları görür görmez mantıklı davranıp kimseye veda etmeden, sadece paramı almak için yarım dakika harcadıktan sonra oradan sıvıştık. Behala çok geniş bir alan ve dışarıya çıkmanın pek çok yolu var. Bizimkileri rıhtıma götürdüm ve birlikte bir çöp mavnasına binip körfezin karşı tarafına geçtikten sonra yürümeye başladık.

Gardo'nun amcalarından biri, kuru gıda satan bir bakkal tanıyormuş. Biz de onun dükkânına gidip yerde yattık ve kaçak çocuklar olarak ne halt edeceğimizi düşünerek huzursuz bir uykuya daldık.

Sabah durumumuz şöyleydi: Kaçaktık, polis tarafından aranıyorduk ve gidecek yerimiz yoktu! Mektup ve harita hâlâ yanımızdaydı ve Gardo bize kitap şifresinin ne olduğunu, anladığı kadarıyla anlattı. Biz de ona Zapanta'nın evinden ve içi para dolu buzdolabından bahsettik. Düşünüp durmaktan kafamız patlamak üzereydi: Yapmamız gereken şeyi nasıl yapacağımızı bulmaya çalışıyorduk. O kitaba ihtiyacımız olduğunun farkındaydık ama hiçbirimiz ne yapmamız gerektiğini bilmiyordu.

O sırada aklıma bir fikir geldi. O an için en önemli şeyin güvenli bir yer olduğunu anlamıştım ve bizimkilere çok sayıda sokak çocuğunun çalıştığı ya da dilendiği büyük turistik alanlardan birinde gizlenmemiz gerektiğini söyledim. Bu tip yerlerde, sürüsüne sokak çocuğu vardır; istasyon günlerimden sonra ben de biraz oralarda takılmıştım.

Bunun üzerine dediğimi yaptık ve Buendia bölgesindeki ana caddelerden birine gidip kendimize ucuz bir otelin yakınında iyi bir nokta bulduk. Kalabalığa yakın durmaya ve fazla dikkat çekmemeye özen gösteriyorduk. Polis Raphael'i tanıdığı için onun saçını kestim. Artık tımarhane kaçkını gibi görünüyordu ama hâlâ sevimliydi; yabancılardan dilenecek kadar hem de. Tabii o bunu yapmayı reddediyordu.

Yapmak zorundasın dediğimde cevabı hayır oldu. Bu şekilde paramın yetmeyeceğini anlatmaya çalıştıysam da Gardo çenemi kapamamı söyleyince sustum. Sonra da paramı şortumun astarına diktim ve bu parayla geçinmeye başladık. Sokakta yiyor, sigara içip elimizden geldiğince sert görünmeye çalışıyorduk. Birbirimizden ayrılmıyor, gölgeler ardına saklanıyorduk. O geceyi diğer çocukların yaşadığı harabe bir evde

geçirdik ama hiçbirimiz kendimizi güvende hissetmedik. Çocuklar bize istasyonda yaşayanlar gibi kötü davranmıyorlardı çünkü gelip giden çocuk sayısı zaten fazlaydı, ama sanırım biz üçümüz yalnız kalmaya alışmıştık. Kalabalık Raphael'i tedirgin ediyordu. Onun yerine, bir çamaşırhanenin üzerine diklemesine dizilmiş döküntü kulübelerden birine yerleştik. Bir tabuttan daha büyük değilse de en azından kapısı ve penceresi vardı. Hem kirası da düşüktü. Başımız neredeyse tavana değecek gibi oturup fısıltıyla plan yapmaya koyulduk.

Odada yaptığım bir değişiklik Gardo'yu güldürdü ama... sonunda kahraman oldum. Bir odaya sıkışıp kalmak beni hep rahatsız ettiğinden –ayrıca hâlâ uyumakta zorluk çeken Raphael'i de düşünerek– bir demir çubukla çatının bir kısmını yerinden oynatıp gevşettim. Bu bizim için her ihtimale karşı bir acil çıkış olacaktı, çünkü işlerin gitgide daha da kızıştığının farkındaydık. İçinde bulunduğumuz durum bir alev çemberinden farksızdı. Havada bile bir tuhaflık vardı: Nereden çıktığı belli olmayan bir rüzgâr esiyordu ve denizin üstünde anormal bir tayfun oluşmaktaydı. Büyük bir şeyin yaklaştığını hissediyorduk. Artık ok yaydan çıkmıştı ve dönüş yoktu; bu da bizimkiler için tanıdıklarını bir daha görememek anlamına geliyordu. Ben uykuya dalarken onlar fısıldaşıp duruyor, ne yapacaklarını düşünüyorlardı. Gece bir ara Raphael'in, teyzesi ve kuzenleri için ağladığını duydum.

Bir daha çöplüğe dönemezlerdi... Evlerinden ve ailelerinden olmuşlardı.

Daha da önemlisi, her şeyin o kitaba ve üzerinde sayılar olan kâğıt parçasına bağlı olduğunu biliyorduk. İncil'e ulaşmamız ve o sayıların şifresini çözmemiz gerekiyordu.

Bu yüzden Gardo bir gün büyük bir risk aldı ve benim kirli giysilerimi üzerine geçirip Colva Hapishanesi'ne kadar yürüdü. Orada bütün gün oturup görevlilerin hangi kapıdan çıktığını öğrendi. Sonra iki gününü daha orada harcayıp, sağır ve dilsizmiş gibi davranarak farklı vardiyaları izledi. Sonunda aradığı gardiyanı gördüğünde de kalkıp onun peşinden gitti.

Gardiyanı hapishaneden uzaklaşana kadar çaktırmadan izleyen Gardo, kendini göstererek adamın peşinden gitmeye devam etti. Gardiyan Marco epeyce bir süre yürümeye devam ettikten sonra Çin mahallesinde küçük bir çayevine girdi; Gardo da gidip adamın karşısına oturdu. İçeride ikisinden başka kimse yoktu. Bu, Gardo açısından oldukça cesurca bir davranıştı çünkü hepimiz, gardiyanın, Gardo'nun kellesine ödül konduğunun farkında olduğundan emindik. Tekrar tekrar üzerinden geçmiştik: Hapishane yönetimi onun Behala ile bir ilgisi olduğunu anlamış ve polise haber vermiş olmalıydı. Polis yaşlı adamla ikisinin konuştuklarını bilmek için neler vermezdi kim bilir.

Cevaplamamız gereken soru şuydu: Marco'ya güvenebilir miydik?

Döndüğünde, Gardo bize kötü haberi verdi.

"Adam yirmi istiyor," dedi.

Yirmi bin pesoyu kastetmişti tabii ki. İncil'in fiyatı buydu.

Raphael homurdandı. "Kitabın onda olduğundan emin misin? Onu bize verecek mi gerçekten?"

Gardo kitabın gardiyanda olduğuna inanıyordu ama onu bize verip vermeyeceğini bilmediğimizden bu iş çok tehlikeliydi. Paranın yarısını alıp sonra bizi kolaylıkla ele verebilirdi. Polis Gardo hakkında bilgi elde edebilmek için ne kadar para

teklif ederdi acaba? Tutuklanırsak bize ne olacağını hiç konuşmuyorduk. Çok iyi biliyorduk ki, bir kere tutuklanırsak bir daha oradan canlı çıkamazdık. Artık ben de kâbuslar görmeye başlamıştım ve geceleri ağlayarak uyanıyordum. Üçümüz de küçük çocuklardan farksızdık.

Ama yine de bir çetenin üyeleri gibi birbirimize destek oluyor, hiç ayrılmıyorduk.

"Sence kitabı verecek mi?" diye sordu Raphael yüzüncü kez. "O kadar parayı bulsak bile... Sence bunu yapmak güvenli mi?"

Gardo omuz silkti. "Ya bu işi unutur ve sonsuza dek burada yaşarız ya da kitabı almayı deneriz."

Yirmi bin peso... Oysa bende iki binden biraz az vardı. Eve dönüş paramı burada takılarak savuruyordum. Daha önce de dediğim gibi, çok büyük bir şeyin yakınlarında dolanıyorduk ama bu şeyin çevresi dikenli tellerle çevriliydi. Raphael bana gazeteleri okuyordu. Her gün Zapanta soygunuyla ilgili son gelişmeler yazılıyor, olayın nasıl olduğu konusunda küçük ipuçları veriliyordu. *Polis ipuçlarını değerlendiriyor ve yakında birilerinin tutuklanacağını söylüyor.* Şişman adam tek kelime bile etmiyordu ama daha önce yaptığı yolsuzluklara dair haberler yeniden gündeme gelmeye başlamıştı ve o kocaman, pis suratı artık hiç gülmüyordu. Haberler hep aynı şekilde son buluyordu: *Aleyhindeki suçlamaların hiçbiri kanıtlanamadı.* Gardo bize yaşlı adamla aralarında geçen konuşmayı defalarca anlatmıştı ve kime inanacağımızı çok iyi biliyorduk.

O şişkonun parasını bulmayı öylesine istiyordum ki! Buzdolabından ve kamyoneti mezarlıkta durduran cesur kâhyadan başka bir şey düşünemez olmuştum. Anahtarı ve cüzdanı

çöpe nasıl attığını merak ediyordum: Acaba kaçarken çaresizlikten mi atmıştı, yoksa anlaştığı birinin onu bulacağını bildiği için mi koymuştu oraya? Bu konu üzerinde çok konuştuysak da bir cevap bulamadık. Sanırım anlık gelişen, çaresizlikten dolayı yapılmış bir hareketti bu; sonra da karakolda polisler onu döverek öldürmeden önce çantanın yerini öğrenmiş olmalılardı. Eğer bir gün cennete gidersem ona soracağım ilk soru bu olacak. Kâhyanın orada olduğundan hiç şüphem yok. Hem de hiç.

Neyse, hikâyeye dönelim. Bir hafta bu şekilde yaşayıp hiçbir yere varamadığımızı gördükten sonra harekete geçmeye ve Marco'nun istediği yirmi bini bulmaya karar verdim. Bir süredir bu fikri zihnimde döndürüp duruyor ama kimseye söylemiyordum; fakat düşündükçe tek yol buymuş gibi görünüyordu.

Raphael ve Gardo'ya, Behala'ya gideceğimi, oradan bir şey alıp hemen döneceğimi söyledim. Açıkçası bana izin vereceklerini pek sanmıyordum. Deli olduğumu, bunun çok tehlikeli bir hareket olduğunu, herhangi biri tarafından görülürsem yakalanıp polise teslim edileceğimi söylediler. Polis üçümüzün de başına ödül koymuş olmalıydı çünkü.

Behala'dan ne alacağımı tahmin edemiyorlardı tabii, ben de kötü şans getirmesin diye planımı onlara anlatmak istemiyordum. Yaptığım işleri kendime saklamaya çok alıştığım için fikrimi onlarla paylaşamıyordum; bunu ay sonu gelmeden önce yapmam gerektiğini de. Ruhlar Gecesi, daha bilinen adıyla Ölüler Günü yaklaşıyordu. O gün gelip çatmadan önce işimi halletmeliydim.

Bizimkilere sadece, "Gitmem gerek," dedim. Defalarca.

Sonunda gece yarısı geldiğinde, onlar uyurken çatıdaki delikten sıvıştım.

Kara marsık gibi göründüğünüz zaman otobüse binmenin zor olduğunu söylemiştim, değil mi?

Para uzatsanız bile bir sinek gibi kovalanıyorsunuz. Raphael'le bindiğimde sadece şanslıydım, ayrıca onun sevimli gülümsemesinin ardına saklanmıştım. İşte bu nedenle Behala'ya giderken yolun bir kısmını yürüyerek, bir kısmını da kamyonların arkasına takılarak katettim. Şanslıydım ve şansım giderek açılıyordu: Hayvanat bahçesi yakınlarında bir çöp kamyonu buldum. Tahmin edin nereye gidiyordu? Tabii ki Behala'ya. Hemen içine atladım. Eski evimin civarına yaklaştığımızda gözlerimi iyice açtım. Behala'da çalışan çocuklardan biri kamyona atlayabilirdi ve bizimkiler haklıydı, eğer görülürsem, orada bir ailem bile olmadığı için herhalde hemen polise ispiyonlanırdım.

Ana kapıdan geçişte bir sorun olmadı. Girişte bir polis arabası duruyordu ve kapıları açıktı; bunu görünce epey korktum. Ama polisler kapıdaki görevlilerle sohbet ediyor, kaşına kaşına öylece duruyorlardı. Köpekler de hiçbir şeyin farkına varmadılar.

Kamyon, Misyoner Okulu'nun önünden geçti ve sanki bir taksi tutmuşum gibi tam okulun önünde yavaşladı. Çabucak atladım ve yerde yuvarlanarak binanın altına saklandım. Okul, birbirine vidalanmış devasa metal kutulardan oluşuyor. Alt kattaki kutular ayaklar üzerinde durduğu için saklanacak boşluk var. Bir süre orada kıvrılıp kalp atışlarımın normale dönmesini bekledim. Etrafta kimseler olmadığını görünce de kalkıp binanın arkasına geçtim.

Okulun ön tarafında bir bekçi var ama geceleri sürekli uyur, sonuçta kim okula gizlice girmek istesin ki? Ne çalacaklar? Bu, kendi insanından çalmakla aynı şeydir. İşte ben de kendimi bu yüzden aşağılık biri gibi hissediyordum. Az sonra, sadece Behala'da yaşayanlardan değil, gerçek babasını hiç tanımayan benim için bir babaya en yakın kişi olan Peder Juilliard'dan da çalacaktım. Evet, çok zeki biri olmadığı ve insanlara fazla güvendiği herkes tarafından biliniyordu. Ama sonuçta iyi bir adamdı ve onu çok seviyordum.

Binanın köşesinden tırmanmaya başladım.

Alt kattaki pencerelerin hepsinde panjur vardı ve geceleri kilitleniyordu. Üst kattakilerdeyse panjur yerine sadece metal parmaklıklar vardı ve ben gizlice içeriye girmek istediğim zaman hep bu noktayı kullanıyordum. Gerçeği söylemek gerekirse arada sırada geniş bir odada uyumak çok güzeldi; tabii bunu alışkanlık haline getirmemeye dikkat ediyordum. Bir başka gerçekse, her ay okulun kasasından azıcık para alma gibi çok kötü bir huyum olmasıydı. Bu yüzden demir parmaklıklardan ikisini başımın geçebileceği kadar bükmeyi başarmıştım ve kimse bunun farkına varmamıştı. Odaya bir gölge gibi sızıp yaşlı adamın halısına ayak bastım.

Kasadan nasıl para çaldığımı mı merak ediyorsunuz?

Pekâlâ. Kasa bir masanın üstünde, duvara tutturulmuş. Büyük bir şey değil, zaten olmasına da gerek yok çünkü içinde fazla bir şey olmuyor. Sanırım büyük miktarda paralar doğruca bankaya gidiyor ve burada sadece günlük harcamalar ve acil durumlar için bir miktar bırakıyorlar. Yine de bu miktar, yirmi ya da yirmi beş bin civarında olmalıydı, en azından ben öyle umuyordum. Daha önceki seferlerde küçük miktarlarda,

en fazla bir yüzlük alıyor ve Peder Juilliard'ın fark etmeyeceğini, fark etse de kendisinin bir hesap hatası yaptığını sanacağını umuyordum. Bunu ayda bir ya da iki defa yapıyordum; eve dönüş parasını da bu sayede biriktirdim. Bunu Raphael'e anlatmadım çünkü o benden çok daha dürüst biriydi. Ama şimdi her şey ortaya çıkmak üzere...

Şöyle düşünüyor olmalısınız: *Aptal bir sıçandan farksız bir çocuk, kasayı nasıl açar?* O kadar basit ki, söyleyince büyük ihtimalle güleceksiniz. Sevgili Peder Juilliard, hafızanız kötü olmalı çünkü kasanın şifresini her ay günlüğünüze yazıyorsunuz. Şifreyi ay sonunda değiştiriyor ve yeni şifreyi deftere geçiriyorsunuz. Günlüğünüz hep masanızın üzerinde açık olduğu için her seferinde sayıyı görüp ezberliyordum. Bu ayınki 20861'di; bize limonata getirdiğiniz gün, bilgisayarınızı kullandığımız sırada görmüştüm. Ama Ruhlar Gecesi'nden sonra hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı ve bu yüzden kendimi zorlayıp buraya gelmek zorundaydım.

Şifreyi girip kasanın kapağını açtım. İçeride yirmi üç bin pesodan biraz fazla vardı. Bay Marco'ya verilecek İncil parası karşımdaydı.

Parayı şortuma sokup gitmeye hazırlandım.

Ancak tam o sırada kendimi çok kötü hissettim –lütfen benden nefret etmeyin– ve duraksadım. Pederin masasının üstü kâğıtla doluydu ve çekmecesinde bir kalem vardı. Sevgili Peder Juilliard, bu fikir o anda aklıma geldi ve çok riskliydi; ama sizi habersiz bırakmaya, bunu kimin yaptığını düşünüp durmanıza içim elvermedi ve ben de oturup bir resim çizdim. "Jun-Jun" yazmayı biliyordum ve kendi resmimin üstüne adımı yazıp büyük bir ok çizdim. Peder Juilliard'ı, ona

sarılıyormuşum gibi gösterdim ve onu çizdiğimi iyice anlasın diye eline kocaman bir haç kondurdum. En alta da bir sürü x çizdim çünkü insanların bunu öpücük yerine kullandıklarını biliyordum. Çizmeyi bitirince kâğıdı alıp kasaya koydum. Gözlerimde yaşlar birikmişti. Bu bir vedaydı. Behala çöplüğü yanıp kül olsa keyifle izleyip dans edebilirdim belki; ama okul iyi, güvenli, sıcak, samimi, mutluluk dolu ve eğlenceli bir yer olmuştu hep. Olivia Abla en iyi gönüllülerden biriydi ve ondan öncekiler de harikaydı. Peder Juilliard bana hikâyeler anlatmış, karnımı doyurmuş, sık sık para vermişti. Hatta bir keresinde yanağımdan öpmüştü... Hayatım boyunca bunu yapan ilk kişiydi o.

Bunları düşünürken pencereden çıkıp aşağıya inmekte epey zorlandım. O sırada Raphael ve Gardo'ya, yapmak zorunda olduğumuz şeye odaklanmaya çalıştım. Ayrıca polis tarafından yok edilen José Angelico'yu düşündüm ve bu sayede yola devam edebildim.

Bir çöp kamyonu geçene dek bekledim. Kamyon gelip de yavaşlayınca hızla içine atladım ve geldiğim gibi kolay bir şekilde Behala'dan çıktım. Gün ağarmadan epey önce küçük odamıza vardım, sessizce bizimkilerin yanına yattım. Raphael'in iyi bir yanı da, kuzenleriyle birlikte uyumaya alışık olduğu için herhalde, yakın uyumayı çok sevmesiydi. Örtünün altına girer girmez bir kol uzanıp bana sıkıca sarılınca, kötü kalpli, sinsi, hain ve nankör bir hırsız olduğum hissi birazcık da olsa azaldı.

O gece Raphael hiç kâbus görmedi ve güneş doğana kadar enseme doğru hafif hafif soluyarak deliksiz bir uyku çekti.

2

Yine Gardo.

Sıçan parayı nereden bulduğunu iki gün boyunca sakladıktan sonra sonunda baklayı dilinin altından çıkardığında, açıkçası çok büyütülecek bir olaymış gibi gelmedi bana. Ancak onun kendini kötü hissettiğini görebiliyorduk ve bu yüzden ona, kitabı ele geçirir ve José Angelico'nun o gizemli şifresini çözüp bahsedilen paraya ulaşırsak okula yirmi bin pesoyu geri götüreceğimizi, hatta üzerine hediye olarak fazladan para ekleyeceğimizi söyledik.

Bunun üzerine Sıçan'ın neşesi yerine geldi ve birlikte dışarı çıkıp, gardiyanı bulmak için oldukça dikkatli davranarak birkaç tur attık. Adamı bulunca da değiş tokuş için bir zaman belirledik. Bu şimdiye kadar yapacağımız en tehlikeli şey olacaktı çünkü adam, İncil'i almak için can attığımızı biliyordu ve bu da kitabı çok değerli hale getiriyordu. Ayrıca ortalıkta tuhaf bir şeylerin döndüğünü sezmemiş olmasına da imkân yoktu.

Olivia Abla'yla o hapishaneye girişimizi hatırlayıp duruyordum. Girişte fotoğrafımı çekmişlerdi. Şimdi "ya şöyle olursa",

"ya böyle olursa" diye düşünmekten kendimi alamıyordum ve uykularım kaçıyordu.

Ya polis çayevini gözetliyorsa?

Ya beni yakalarlarsa?

Ya beni oracıkta vururlarsa?

Ya tüm bölgeyi kuşatırlarsa?

Ya sivil kıyafetle orada bekliyorlarsa ve ben onları zamanında tanıyamazsam?

Bizi yakalarlarsa, bedenimizdeki tüm kemikleri yavaş yavaş kırarlar ve bundan büyük zevk alırlardı.

Raphael bana karakoldaki pencereden bahsetmişti ve yakalandığımızda hiçbirimizin o odadan sağ çıkamayacağını biliyordum. Beni ya da diğerlerini o odaya götürmeden önce öleceğimden emindim çünkü onlara var gücümle karşı koyacaktım. Raphael'in anlattıkları ödümü koparmıştı ve inanın onun yaptığını ben yapamazdım.

Salı günü, Marco'nun vardiyası bittikten sonra buluşacaktık. Mekân aynıydı: Çin mahallesindeki çayevi. Olivia Abla'nın bana aldığı kıyafetleri yıkadım çünkü o bölgede fazla sokak çocuğu yoktu ve ben fazla dikkat çekmek istemiyordum. Raphael'le Sıçan yol boyunca bana uzaktan gizlice eşlik etti; polisler orada bekliyorlarsa üçümüzün birden yakalanmasını istemiyorduk.

Elli pesoya bir beyzbol şapkası aldım; ayağımdaki spor ayakkabıların da sayesinde sokak çocuğuna hiç benzemiyordum. İnsanların arasından hızla ilerledim. Üçümüz de yanımıza kancalarımızı almış, onları kısaltıp uçlarını bilemiştik; benimki kolayca ulaşabileceğim bir yerde, kot pantolonumun

arka cebindeydi çünkü daha önce bir kavgaya karışmıştım ve kancam yanımda olmadığı için epey hayıflanmıştım.

Çayevinin içi karanlıktı, panjurları kapamışlardı. Doğruca içeriye girip sadece önüme bakarak geçen sefer oturduğumuz masaya ilerledim. Masa mutfağın hemen yanındaydı ve tepesinde para saymaya yetecek kadar ışık veren kırmızı bir lamba asılıydı. Marco benden önce gelmişti ve tek başına oturuyordu. Kalın enseli, iriyarı bir adamdı. İçimden *hızlı davran, hızlı davran* diye kendimi uyararak karşısına oturdum; etrafta kimse olmamasına, hatta mutfaktan bile ses gelmemesine rağmen bir an önce oradan çıkıp gitmek için sabırsızlanıyordum.

Tabii ki Marco önce parayı görmek istedi ve ben de banknotları tek tek saydım. Açgözlülüğü yüzünden okunuyordu; belki de gerçekten tehlike yoktur ve yirmi bin onun için yeterlidir diyordum içimden. Sandalyemin ucunda, her an hareketeye geçmeye hazır halde oturarak paranın tamamını saydım ve o da çantasından İncil'i çıkarıp masaya koydu. Tam bu sırada mekânın sahibi Çinli adam masamıza gelip iki bardak bıraktı.

Gardiyana bu kitabın Gabriel Olondriz'e ait olduğunu kanıtlamasını söyledim, çünkü bana herhangi bir eski İncil'i getirmiş olabilir ve daha sonra tekrar para isteyebilirdi; ama ben bunu sorar sormaz kitabın kapağını açtı ve yaşlı adamın imzasını ve aldığı notları gösterdi. Daha da güzeli, bahsettiği türden harf ve sayı dizileri de vardı kapağın iç kısmında. Ayrıca kitabın epey yıpranmış oluşu da ona ait olduğunun bir göstergesi gibiydi.

Bu yüzden ben de parayı masada bırakıp kitabı aldım ve hızla harekete geçtim.

Belki de Marco benim bu kadar hızlı davranmamı beklemiyordu, ama ben oradan nasıl çıkacağımın planını önceden yapmıştım ve mutfağın yakın olduğunu bildiğimden oradan kaçmaya karar vermiştim. Yerimden fırlayıp doğruca o tarafa koştum. Ama buna rağmen yeterince hızlı değildim ve Marco'ya yakalandım: Kendini masanın üzerine atıp kolumu kavradı ve bağırmaya başladı. Bardaklar düşüp kırılmış, paralar dört bir yana saçılmıştı. Sanırım paraların yere savrulduğunu görünce panikledi ve bir an kolumu bırakır gibi oldu, ben de bu fırsattan yararlanıp bir balık gibi kıvrılarak kurtulmaya çalıştım; fakat o sırada dışarıdan birinin koşarak içeriye doğru geldiğini gördüm. Birden bir düdük sesi duyuldu ve bağrışlar gelmeye başladı. Bu arada gardiyanın yeniden kolumu sıkıca kavradığını hissettim ama can havliyle geri çekilip kendimi kurtardım. "Onu yakaladım! Onu yakaladım!" diye haykırıyordu Marco.

İşte o sırada arka cebime uzanıp kancamı çıkardım.

Hızla arkama dönüp kancamı gardiyanın yüzüne doğru savurdum. Nereye denk geldi bilmiyorum ama bir şeyi yardığını hissettim. Marco acı bir çığlık atıp arkaya doğru yuvarlandı; artık beni yakalamaya çalışmıyordu. Sanırım gözünü çıkarmıştım. Biliyor musunuz, umarım çıkarmışımdır. Umarım şimdi tek gözlü bir gardiyandır ve herkese başından geçenleri anlatıyordur: Küçük bir oğlanla anlaşma yaptıktan sonra ona ihanet etmeyi denediğini, oğlanın da dönüp onun gözünü çıkardığını... Umarım o kaypak suratı boydan boya yarılmıştır. Alçak bir haine benden hediye.

Ancak gardiyana ne olduğuna bakma fırsatı bulamadım çünkü o sırada can havliyle mutfağa dalmış ve içeriye girmeye

çalışan bir polise çarpmıştım. Hızla bacakları arasından geçtiğim sırada o da dengesini kaybedip sendeledi. Kancamı ona doğru savurdum ama denk getiremedim, sonra da arka bahçeye fırladım ve bir çitin üstünden atlayıp koşmaya başladım.

"Gardo! Gardo! Gardo!"

Sıçan'dı bu, hemen arkamdan koşuyordu. Bu sırada iki el ateş edildiğini duydum ama herhangi bir yerimde kurşun hissetmedim; sadece birinin haykırdığını duydum. İncil'i Sıçan'a verdim, ikimiz ayrı yönlere koşmaya başladık. Ben bir köprünün altından geçip trafiğe karıştım; insanlar bana bakıyor ama kimse harekete geçmiyordu. Bana doğru gelen bir taksinin tepesine fırlayıp diğer tarafa atladıktan sonra yerde yuvarlandığımda bile herkes bakmakla yetindi. Göz açıp kapayana dek ayağa kalktım ve eğilerek ilerleyip bir balık pazarına daldım. Bu sırada gömleğimi, o güzelim gömleğimi çıkarıp attım ve pazarın en karanlık bölgesine, balık temizleyen çocukların olduğu yere saklandım. Peşimden kimse gelmiyordu ama yine de koşmaya devam edip kanala vardım. Kulübelerin suya uzandığı noktaya kadar hızla yüzdüm ve karaya çıkıp bir kez daha kancamı kullanarak kot pantolonumun paçalarını kestim ve kendime bir şort yaptım. Spor ayakkabılarımı çıkarıp beni izleyen bir çocuğa verdikten sonra önce kanal yatağı boyunca, sonra da kulübeler arasında korkudan hâlâ titreyerek, iki dostumun da başına bir şey gelmemiş olması için dua ederek yürüdüm.

3

Üçümüze de bir şey olmamıştı, ama tehlikenin geçmediğini çok iyi biliyorduk.

Ben Raphael, ama bu bölümü adamakıllı aktarabilmek için Sıçan'la birlikte yazıyoruz, çünkü sanırım az sonra okuyacaklarınız benim hatamdı. Gardo'nun koştuğunu ve Sıçan'ın da onun peşinden gittiğini göz ucuyla gördüm ama tam o sırada bir polis bana bağırınca fırlayıp caddeye koştum ve frene basıp korna çalmaya başlayan otobüslerin arasından geçerek karşı kaldırıma vardım. Beni takip etmiş olmalılar; yeterince hızlı değildim galiba. Arka sokaklardan kaçmış olmama rağmen gittiğim yönü görmüş ve tahminde bulunmuş olmalılar. Sıçan, biz çayevine yaklaştığımızda polislerin fotoğrafımızı çekmiş olabileceklerini düşünüyor.

Her neyse, sonuçta yakalanmaya çok yaklaşmıştık ve bizi niye hemen enselemediler bilmiyorum. Belki de istediğimiz şeyin İncil olduğundan emin olmak ve bunun nedenini bilmek istediler. Ya da bir hapishane gardiyanının Gardo gibi küçük bir oğlanı çayevi içinde rahatlıkla etkisiz hale getirebileceğini düşündüler ve rahat davrandılar... Bilemiyorum.

Her neyse, galiba gerçekten de fotoğraflarımızı çekmiş olmalılar çünkü ertesi sabah yaşadığımız mahallede kapı kapı dolaşıp bizi sormaya başlamışlardı. Sıçan, sokağa çok sayıda adam yollayıp fotoğraflarımızı gösterdiklerini ve para teklif ettiklerini düşünüyor, çünkü birilerinin bizi ele verdiği kesin...

4

Raphael.

Polisin elinden kıl payı kurtulduğumuz günün akşamı yeniden bir araya geldik. Mahalleye farklı yollardan dönüp kulübe kulesinin en tepesine, ayakkabı kutusu büyüklüğündeki evimize tırmanmıştık. Birbirimizi gördüğümüze öylesine sevinmiştik ki, el sıkışıp birbirimize sarıldık ve bir süre öylece kahkaha atıp durduk.

Sıçan okuma yazma bilmediğinden yemek almak için aşağıya indi. Ben ve Gardo da hiç zaman kaybetmeden işe koyulduk. Oyalanacak lüksümüz yoktu... Hem de hiç.

Zaman aleyhimize işliyordu, bu yüzden hemen başladık; zaten yatmak isteseydik bile uyku tutmazdı ki!

Bir düzine mum yakıp İncil'in ve küçük kâğıt parçasının çevresine dizdik. Önceleri kitap şifresinin tam olarak ne olduğu konusunda tartıştık; evet, bunu yaşlı adamdan duyan kişi Gardo'ydu belki ama sistemin nasıl işlediğini ilk benim kavradığımı söyleyebilirim. Gardo alınmasın ama benim gözlerim daha keskindir. O bu işi birlikte becerdiğimizi söylüyor; haklı da.

Oturup sınava hazırlanan iki öğrenci gibi çalışmaya başladık. İncil'in ön ve arka kapakları yıpranmış, sayfaları kirlenmişti. Ön kapağın içinde sayılar yazılıydı: 937, 940, 922... Hepsi de bunlar gibi yüksek on sayı, yukarıdan aşağıya sıralanmıştı. Açıkçası ikimiz de sayılar konusunda herhangi bir ders görmemiştik ama bu zorlu şehirde hayatta kalabilmek için toplama çıkarma yapabilmek gerekiyordu. Sonuçta aptal çocuklar değildik ve bu işi kotarabileceğimizi düşünüyorduk.

Sayıların işaret ettiği sayfalar hep sonlara doğruydu. Gardo bu sırada, yaşlı adamın İncil hakkında söylediği bir şeyi hatırladı.

"Aziz Yuhanna," dedi. "*Tamamlandı.*"

Biz de kitabın o kısmından başlamaya karar verdik ve bu sayfalarda çok sayıda parmak izi olduğunu gördük. Yapraklar çok fazla kullanıldıklarından incelmişlerdi ve onları yırtmamak için çok dikkatli davranmak zorundaydık. Çarmıha gerilme ile ilgili bölüm 940. sayfadaydı ve kâğıt parçasında yazılı ilk sayı da 940'tı. Dikkatimizi o sayfada topladık. En altta, birinin el yazısıyla şunlar yazılmıştı:

Ve işte o zaman gökyüzü kararda ve İsa Peygamber 'Tamamlandı!' diye haykırdı. Tapınağı gizleyen perde ortadan ikiye yırtıldı, yukarıdan aşağıya doğru... yeryüzü sarsılmaya başladı ve mezarlar açılıp azizler ayağa kalktı...

Gardo, sayfadaki satırların başında, İncil'deki hangi ayete ait olduğunu belirten bir sayı olduğunu fark etti. Çeşitli düzenlerde onlarca birleşim denemeye başladık. Kâğıttaki sayıların sayfadaki sayılarla ilgisini bulmaya çalışıyorduk. İlk sayıyla yukarıdan aşağı, ikinci sayıyla soldan sağa doğru

harfleri saymayı denedik ama işimiz hiç de kolay değildi, çünkü ne bulabileceğimizi bilmiyorduk. Sırayla kendi fikrimizi uyguluyor ve sonunda birbirimize ters düşüyorduk. Bir süre sonra kendimizi tekrarladığımızı fark ettik. Tek bildiğimiz, elimizdeki sayıların (940.4.18.13.14...) bir şekilde satırlara uygulanması ve belirli harflere dönüştürülmesi gerektiğiydi, yaşlı adam böyle demişti. Ama ne yaparsak yapalım anlamsız kelimelerden başka bir şey elde edemiyorduk.

Sıçan döndüğünde rom kokuyordu, bize de birer yudum getirmişti. Birlikte yemek yedikten sonra o uykuya daldı.

Gardo ve ben birkaç mum daha yakıp yeniden çeşitli olasılıklar denemeye başladık. Artık tartışmıyor, sırayla denemeler yapıyorduk. Birimiz deneme yaparken diğeri de oturup derin derin düşünüyordu.

Gece yarısı olmuştu artık... ve galiba sihri yaratan da buydu. Ayın sonuna gelmiştik ve Ruhlar Günü –burada Ölüler Günü'ne böyle diyoruz– başlamak üzereydi. Belki de José Angelico ve Gabriel Olondriz gelip yanımıza oturmuştu; odanın kalabalık olduğuna yemin edebilirdim. Belki de cevabı Gardo'nun zihnine yerleştiriverdiler, kim bilir, çünkü bir anda turnayı gözünden vurdu diyebilirim. Soldan sağa doğru ilerlemek yerine sağdan sola gitmeye başladı. 4 satır aşağıya, 18 harf sola gitti ve büyük "H"yi buldu. 13 satır aşağıya, 14 harf sola gidince de "a" harfine denk geldi. Sonraki iki sayı "r" harfini işaret ediyordu. Bu şekilde devam ettik ve ortaya çıkan kelimeyi görünce heyecandan az kalsın nefes almayı unutuyorduk:

Harita

Aynı sayfada devam ettik ancak sonrasında çıkan harfler bir şey ifade etmeyince, eğik çizginin belki de sayfa değiştirmek anlamına gelebileceğine karar verip bir sonraki sayfaya geçtik. Fakat bu da bir işe yaramadı. Biz de bir önceki sayfayı denedik ve sayıları uygulamaya devam ettikçe yeni bir kelime bulduk. Eğik çizgi, "bir önceki sayfaya git" demekti. Kısa süre sonra önümüzde iki kelime duruyordu:

Harita referansında

Her çizgide bir sayfa geriye gidiyorduk artık. Yazılar çok küçük olduğu için gözlerimizi kısarak bakıyor, satırlar üzerinde pürdikkat ilerliyorduk. Arada sırada hata yapıyor olsak da sürekli gülüyorduk çünkü artık sistemi çözmüştük. Az sonra karşımızda bir cümle duruyordu:

Harita referansında yattığımız yere gidip en parlak ışığı bul yavrum.

Sıçan'ı uyandırıp cümleyi ona da okuduk.

İlk işi elimizi sıkmak oldu. Biz de ona sarılıp sevincimizi paylaştıktan sonra, "Harita referansının ne demek olduğunu biliyorum," dedi. Gözleri nasıl da kocamandı ve parlıyordu! "Bir ara derse girmiştim," diye devam etti, "ve harita konusunu işliyorlardı. *Yattığımız yer* ise... buluştuğumuz ya da karşılaştığımız yer olabilir. Kızının okuyacağını düşünerek böyle yazmış olmalı."

"Haritayı aç," dedim. O an açıkçası Sıçan'ın bilgiçlik tasladığını düşünüyordum, ama kim hangi fikirle gelirse gelsin uygulamaya koymanın yararlı olduğunu kavramıştık artık. "Bir kez daha göz atalım."

Haritaya neredeyse yüz defa bakarak bir ok ya da çarpı işareti arayıp durduk; bir yandan da bu işaretlerin sonradan

silinmiş olabileceğinden endişeleniyorduk. Bir süre sonra Sıçan, "Harita referansı, sayılardan oluşuyor diye hatırlıyorum," dedi. "Bir dizi sayıdan oluşmalı."

"Yine mi sayılar!" dedim bıkkınlıkla. Başım ağrımaya başlamıştı doğrusu, ama yine de hep birlikte mektuba geri döndük. Az önce çözdüğümüz şifreye ait olanlar dışında herhangi bir sayı bulamayınca yeniden haritaya baktık. Haritanın kenarlarında bir sürü sayı vardı ama bunlar bize bir şey ifade etmiyordu. Tam yılgınlığa kapılmak üzereydik ki, mektup zarfının üzerindeki yazıyı gördüm: *746229 numaralı mahkûma.*

Yüksek sesle okudum.

"Yaşlı adamın numarası bu değildi," dedi Gardo.

"Değil miydi? Nasıl yani?"

"Hapishaneye vardığımızda önce bekleme odasında oturduk. Hapishanenin müdürü gelip Olivia Abla'ya, görmek istediğimiz kişinin adını sordu, çünkü verdiğimiz numara hapishane kayıtlarındakiyle uyuşmuyordu. Bir yerlerde bir hata yaptığımızı düşünüp panikledim."

"Benim tek bildiğim, haritada sağa sola ve aşağı yukarı gidildiğidir," dedi Sıçan. Çıkış yolunu bulmamız da böyle oldu. Zarfın üzerindeki sayıyı ortadan ikiye ayırıp 746 ve 229 sayılarını elde ettik. Çok geçmeden harita üzerinde 74 ve 22 sayılarını gördük; haritanın kenarlarında duran bu sayıların kesişimi bizi ortadaki karelerden birine götürdü: Bir mezarlık vardı burada ve neredeyse tüm kareyi kaplıyordu. 6 ve 9'un ise ne işe yaradığını bir türlü çözemedik.

"José Angelico buzdolabını bir mezarlığa bıraktırmıştı," dedi Sıçan usulca. "Bahçıvan öyle demişti bize."

"*Yattığımız yer,*" dedim fısıldayarak. "Sanırım bu... *gömülü olduğumuz yer* anlamına geliyor."

Kısa bir sessizlik oldu; ardından hep birlikte bir kez daha gülmeye başladık. Elimizden geldiğince sessiz olmaya çalışıyorduk. Dışarıdan az da olsa ışık gelmeye başlamıştı, bütün gece çalışmış ve en önemli sorularımızın cevaplarını bulmuştuk. Sevinçle el ele tutuştuk; bu sırada Gardo beni alnımdan öptü. Yaklaştığımızı hissediyorduk. Şehir merkezinde bir mezarlık: Naravo Mezarlığı. Yapmamız gereken tek şey, oraya gidip *en parlak ışığı* bulmaktı. Özel bir mezar mıydı bu acaba? Ya da oradaki kilisenin bir bölümü müydü? Bir kez daha, çöp çocukları çöp polisinden bir adım öndeydi.

Ya da biz öyle sanıyorduk.

5

Bu defa sessizce geldiler.

Ben Jun-Jun. Bu kısmı ben anlatıyorum çünkü her şeyi ayrıntısıyla hatırlıyorum. İçimizde en iyi duyan, en iyi zıplayan, en iyi koşan benim; atıp tuttuğumu düşünüyorlar ama bunun doğru olduğunun farkındalar!

Bizi uykuda faka bastırma umuduyla sabahın erken saatlerinde geldiler. Hem sivil hem üniformalılar dört bir yanı sarmıştı. Gardo ve Raphael mumları söndürmüşlerdi. Tam yerdeki kâğıtları katladığımız sırada, aşağıdaki merdivenden, sert bir adımın yarattığı titreşimler geldi.

Bunu nasıl fark ettim bilmiyorum. Raphael'in dediği gibi, José ve Gabriel'in işi olabilir; ne de olsa Ölüler Günü'nde ölüler sizi kollar, değil mi? Her neyse, bu sırada içerideki tuhaf sessizliğin farkına vardım: Genelde bu saatlerde alt kattaki teyzenin bağrışlarını duyardık, on çocuğu vardı ve daha güneş doğmadan uyanıp yaramazlığa başlıyorlardı. Ama şimdi sessizlerdi ve biz de olduğumuz yerde hareketsiz kalıp sabahları odaya dolan seslerin nereye kaybolduğunu düşünmeye başladık.

Belki de bizi ele veren, aşağıdaki teyzeydi, kim bilir?

Aşağıda biri konuşmaya başladı, endişeli bir ses tonu vardı. Hemen ardından merdivende ayak sesleri duyuldu. Tek söyleyebileceğim, bu adımların gereğinden fazla ağır birine ait olduğuydu, oysa binanın bizim yaşadığımız derme çatma bölümünde yaşayan birinin hafif olması gerekir.

Doğruca gidip çatıdaki kapağı açtım.

Raphael neredeyse kımıldayamayacak kadar korkmuştu; onu tokatlamak zorunda kaldım. Gardo ile birlikte taşıyabilecekleri kadar eşyayı yanlarına aldılar ve üçümüz yavaşça ve çıt çıkarmadan harekete geçtik. Gürültü yapmamaya çabalıyorduk. Eğer gelen polisse, içeri girdiklerinde boş bir odayla karşılaşmalarını istiyorduk. Böylece belki yakınlarda olduğumuzu düşünüp aynı katta kalır ve başka odalara dalarlardı. Paniklemek ve onların bizim kaçtığımızı görmeleri, en son istediğimiz şeydi. Kalbimin küt küt atmasına ve içimden bir sesin, *Çabuk kaç buradan!* diye haykırmasına rağmen, kendimizi yavaş hareket etmeye zorluyorduk.

Ben önden gidip Gardo'ya yardım ettim, Gardo da Raphael'e. Birilerinin bize bağırmasını hatta ateş etmesini bekliyordum. Binanın her köşesine adam yerleştirdiklerini, geçen seferki gibi aptallık etmeyeceklerini düşünüyordum. Ama çatıda kimseler yoktu.

Tam bu sırada aşağıdan biri Gardo'ya seslendi.

"Hey Gardo! Kuzenin kötü durumda!"

Yalanlar.

"Gardo! Hey, kuzenin çok hasta!"

Bu çılgınca yalanlar, bize bir an önce oradan uzaklaşmamızı söylüyorlardı sadece.

Korkmuş üç kedi yavrusu gibi büzülüp bir süre hiç kımıldamadan durduk. Benim işaretimle birlikte harekete geçtik ve bir televizyon anteni yardımıyla ses çıkarmadan yan çatıya atladık. Çatı boyunca uzanan çok sayıda kablo da vardı ama üçümüz de onlara dokunmanın iyi bir fikir olmadığını biliyorduk; insan bir kere çarpıldıktan sonra çok dikkatli oluyor. Ayak uçlarımıza basa basa ilerleyip çatıda bizi kimsenin göremeyeceği kuytu bir yere saklandık.

Şansımız yaver gidiyordu.

Karşıdaki evin penceresinden sarkan bir adam oturmuş sigara içiyor, bir yandan da bizi izliyordu. Çevrede başka insanlar da vardı: Bir kadın çamaşır asıyor, iki çocuk bir köpekle oynuyordu. Herkes durmuş bize bakıyordu, ama kimse ses çıkarmıyordu... köpek bile.

Bu sırada aşağıda kapıların yumruklandığını duyunca polisin harekete geçtiğini anladık. Ayak sesleri ve bağrışlar geliyor, iri köpeklerin havlamaları duyuluyor, arabalar çalıştırılıyordu. Birdenbire, bizim bulunduğumuz bölüme çok yakın bir noktada, çatının kenarına bir merdiven dayandı ve bir polisin kafası belirdi. Göz göze geldik.

Adam bir şeyler bağırdı ve düdüğünü ağzına götürdü. Sonra silahına uzandığını gördüm ama hâlâ merdivene tutunduğu için hızlı hareket edemiyordu ve o daha nişan almaya fırsat bulamadan biz toz olduk. Aşağıda ve dört bir yanımızda kıyamet kopuyordu.

6

Bir gün içerisinde ikinci kez canımızı kurtarmak için kaçıyorduk! Her ikisinde de öyle korkmuştuk ki, kalbimiz yerinden fırlayacaktı neredeyse. Ama sonradan oturup sakin kafayla düşününce, Sıçan'ın yıllar içinde fazladan bazı hisler geliştirmiş olduğuna karar verdik. Kim bilir kaç defa kovalanmış, kaç defa yakalanmamak için canını dişine takmıştı. İstasyon çok zorlu bir yerdi belki ama Behala da hiç kolay sayılmazdı doğrusu. Tuhaf dişli çelimsiz bir çocuğu yakalayıp ceplerini karıştırmanın eğlenceli olacağını düşünen tiplerden orada da vardı. Birinin kendisine doğru geldiğini gördüğünde Sıçan'ın ayakları kendiliğinden harekete geçiyordu artık.

Tabancalı polis ağır kalmıştı, ama etraf polis doluydu ve çok hızlı hareket etmemiz gerekiyordu. Sıçan'ın önderliğinde, üzerinde olduğumuz çatının kenarına gelip alçak bir duvarın üzerinden geçtik ve oradan da bir ambarın uzun çatısının üzerine atlayıp yağmur oluğu boyunca koşmaya başladık. Bir an için tehlike geçmiş gibi göründüyse de, az sonra bir polisin aşağıda bahçe kapısını kırarcasına açıp içeri girdiğini fark ettik. Tıpkı diğeri gibi onun da elinde silahı, ağzında düdüğü vardı. Ateş edecek fırsat bulamadı çünkü hemen birkaç

bacayı kendimize siper edip çatının diğer tarafına tırmandık; ama polisin bir telsizi olduğunun ve yakında etrafımızın çevrileceğinin farkındaydık. Çok hızlı düşünmemiz gerekiyordu. Galiba yine Sıçan'a teşekkür etmemiz gerekiyor çünkü bu bölgeyi az da olsa tanıyan da, sokak çocuklarıyla kaldığımız zaman onlarla iletişim kuran da oydu ve bir çıkış yolu görüp harekete geçen yine o oldu.

Yan bina sokak çocuklarının yaşadığı ve bizim de bir gece kaldığımız yerin ta kendisiydi. Sıçan, yeniden çocukların arasına karışmamız gerektiğini anlamıştı. Polis yüz çocukla nasıl baş edecekti? Bu, Sıçan'ın şimdiye kadar aklına gelmiş en zekice fikir olmalıydı.

Çocukların yaşadığı mekân tam karşımızda duruyordu. Burası yıllar önce bir yangında harap olmuş eski, büyük bir binaydı ve görünüşe göre sahipleri bu kararmış, çirkin beton yığınıyla ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Yüzden fazla sokak çocuğu burada yaşıyor, çöpten besleniyor, dilencilik ve bilmek istemeyeceğiniz daha birçok şey yapıyorlardı. Bazen oradan kovuluyorlar, geri geliyorlar, daha sert bir şekilde kovuluyorlar ve yine bir yolunu bulup içeri sızıyorlardı; bu tür harabelerde durum hep aynıydı.

Üzerinde bulunduğumuz çatı doğruca bu binaya uzanıyordu ve tek bir zıplayışta pencerelerden birine ulaşmamız mümkündü. Kıyıya yaklaştığımızda içeride kahvaltı yapan birkaç çocuk gördük. İçlerinden biri başını kaldırıp bize baktı ve el salladı.

Oraya varmamız için uzun bir atlayış yapmamız gerekiyordu ve bir an için Gardo ile birbirimize bakıp bunu yapamayacağımızı düşündük. Tam o sırada Sıçan hiç duraklamadan

atlayınca cesaretimizi topladık. Gardo'nun ardından kendimi atıverdim ve az kalsın düşüyordum... ama bir şekilde beni yakalayıp çektiler ve bir kez daha pencerenin kenarına sürtünüp üstüm kanlı bir şekilde içeriye daldım.

Koşmaya başladık... Bizi görmeye ve yardım etmeye gelmiş çocuklar hem bize yol açıyor, hem de etrafımızda toplanıyorlardı. Polisten kaçtığımızı anlamışlardı, çünkü aralarında aynı yoldan geçmemiş çocuk yok denecek kadar azdı ve bize yardım etmek için can atıyorlardı. Hep birlikte koşuyorduk. Merdivenleri bulup aşağıya inmeye başladığımızda hepsi bağırıyor, gülüyor, arkadaşlarını çağırıyordu. Girişe vardığımız o kısa süre içinde koca bir kalabalık haline gelmiştik.

Yemin ederim ki bizi kurtaran da bu oldu.

Caddeye vardığımızda çılgın bir kuş sürüsü gibi dört bir yana dağıldık. Civarda iki polis arabası duruyor, bir tanesi de büyük bir gürültüyle yaklaşıyordu. Telsizli ve silahlı birkaç polis afallamış halde kollarını açmış, yanlarından geçip giden bu coşkulu sürüyü engellemeye çalışıyordu ama boş yere... İçlerinden biri bir çocuğu kavrayınca diğerleri sanki oyun oynuyormuş gibi bağırarak, kahkahalar atarak ondan uzaklaştı ve doğruca yola döküldü. Bu sırada da bir kamyon sert bir fren yapmak zorunda kaldı, bir otobüs de kaldırıma çıkıp doğruca bir polis arabasına çarptı.

Göz açıp kapayıncaya kadar bir kuş sürüsü gibi ara sokaklara dağılmış, arkamızdan koşan polisleri çaresiz bırakmıştık. Bize eşlik eden beş altı çocuk kalmıştı artık; kısa süre sonra onlar da yanımızdan ayrıldı ve üçümüz koşa koşa başka bir caddeye çıktık. Peşimizden gelen kimse yoktu.

Derken bizi hayrete düşüren bir şey oldu.

Gardo öylesine akıllıca bir şey yaptı ki, sanırım Sıçan gidip onu öptü. (Gerçi kendisi bunu inkâr ediyor!) Kalan paramızı eline alıp, ağır ağır ilerleyen boş bir taksiye doğru salladı. Şoför afallamış olmalı ki gelip önümüzde durdu; biz de adamın, kokumuzu almasına fırsat vermeden içeriye doluştuk. Birkaç dakika sonra Güney Otobanı'nda ilerliyorduk ve elinde normal ücretinin iki katını tutan taksici de keyifle gülümsüyordu.

"Nereye gidiyoruz? Nereye gidiyoruz?" deyip duruyordu.

"Naravo Mezarlığı," dedik.

Başka nereye gidecektik? Tabii ki haritada işaretli kareye gidiyorduk.

Komik olan başka bir şey de, neredeyse şehrin yarısının bizimle aynı yöne gitmesiydi, akıntıya kapılmış ilerliyor gibiydik. Ölüler Günü'ndeydik ve Naravo şehrin en büyük mezarlığıydı; zengin yoksul fark etmeden herkes oraya koşacaktı o gün. Biz de ne olur ne olmaz diye arka koltuğa iyice gömüldük ve mutlu şoförümüzün, otobüs ve kamyonların arasından hızla ilerleyişini izlemeye koyulduk. O sırada şoförün aklına radyoyu açmak geldi de hep birlikte bir şarkı tutturduk.

Pencereleri açıp, gittikçe yükselen güneşin gözümüzü almasına izin vererek çalan şarkılara daha da yüksek sesle eşlik etmeye koyulduk. Tamam, her şey bitmemişti, hatta belki yeni başlıyordu. Ama sonuçta bir gün daha hayatta kalmayı başarmıştık ve şarkı söylemeye değerdi doğrusu!

7

Adım Frederico Gonz, mezar taşı ustasıyım.

Peder Juilliard'ın isteği üzerine size ufak bir ayrıntıdan bahsedeceğim.

Çoğu müşterimle nasıl tanışıyorsam José Angelico ile de öyle tanıştım. Mezarlık yolunda, levazımatçıları geçtikten sonra küçük bir dükkânım var. Uzmanlık alanım küçük, basit taşlar. Müşterilerimin çoğunun neredeyse hiç parası olmadığının farkındayım; ceplerindeki üç kuruş da mezar kirasına gidiyor zaten. Bu yüzden ben de mezar taşlarımın üzerinde sürekli uğraşıyor, en düşük fiyata ulaşmaya çabalıyorum, çünkü ölülerin o taşa ihtiyacı var: O adamın, kadının ya da çocuğun bir zamanlar var olduğuna dair ebedi bir hatırlatma aracıdır mezar taşı.

Bazı mezarlarda merhumun adı boyayla, hatta tükenmez-kalemle yazılmıştır ve herkes bunu çok acıklı bulur. Taştan bir şey yaptırırsanız mezara kimse dokunmaz, derim hep. Neden mi? Buraya fakirler gömülmüyor da ondan. Naravo'da yeterli alan kalmadığı için artık mezarları üst üste koyuyorlar; fakirlerin mezarları, anca tabutun sığabileceği boyutlarda, beton kutulardan oluşuyor. Bazen yirmi tanesi üst üste

konuluyor. Cenaze töreni, tabutu kutuya koyup bölmenin ağzının kapatılmasını izlemekten ibaret. Benim verdiğim hizmetin bir parçası da, yaptığım mezar taşını beton kutunun ağzına yerleştirip mezarı sonsuza dek kapamak.

José Angelico ilk olarak oğlu öldüğünde gelmişti dükkânıma. Daha sonra kızının da vefat ettiğini öğrenince çok üzüldüm... Koca dünyada kimsesi kalmamıştı artık.

İnce yapılı, her zaman sakin bir ses tonuyla konuşan nazik bir adamdı. Zengin bir adamın kâhyalığını yaptığını biliyordum, o kadar. Bir sabah erken saatte gelip beni bulduğunda, çok uzun bir süredir uyumuyormuş gibi görünüyordu. Mezar taşını o sabah bitirmemi isteyince şaşırmadım değil; ama dediğine göre naaşın bekletildiği cenaze evine verecek parası kalmamıştı ve tabutu o gün oradan almak zorundaydı. Hiç akrabası olmadığını, çok sade bir tören olacağını söyledi.

Ona başsağlığı diledikten sonra, uzattığı iki yüz peso depozitoyu alıp işe koyuldum.

Pia Dante Angelico: Tohumların hasat zamanı yavrum. Tamamlandı. Seçtiği kelimeler bunlardı.

Onları taşa ben yazmadım. Oğlum on yaşında ve daha şimdiden iyi bir taş ustası. Eskiden o kabasını hazırlar, ben de ince işçiliğini yapardım. Şimdi ince işçiliğini de o yapıyor ve kendine has bir tarz geliştirmeye başladı bile: Süslü işçiliğiyle zarif kelimelere zarafet katıyor. Dört saat içinde taşı bitirmişti.

Hepsinin yalan olduğunu nereden bilebilirdim? Öylesine hüzünlü ve sakin görünüyordu ki... Yüzünde yalandan eser yoktu. Taşı aldı ve ödemeyi ufak bir deri çantadan yaptı. Tabut arkasındaydı ve çöpçüye benzeyen iki genç tarafından taşınıyordu. Rahip yoktu. Onlarla birlikte gidip tabutun kutu-

lardan birine yerleştirilmesini izledim ve hep birlikte ufaklık için dua ettik. Sonra da oğlumun yaptığı mezar taşını kutunun ağzına kapattım. Tek görebildiğim, endişe ve kederdi... Sıfırı tüketmiş biri vardı karşımda. Yüzünde yalandan eser yoktu.

Karakolda öldüğünü duyduğumda, *Zavallı adam*, dedim içimden. Yazıyı oğluma da okudum ve birlikte José Angelico için dua ettik.

POLİS, ÇEMBERİ DARALTIYOR

Dün akşam saatlerinde Emniyet Müdürlüğü basın sözcüsü bir açıklama yaptı ve önemli ipuçlarının peşinden gidildiğini; operasyonun profesyonelce, gayretkeş ve amansız bir şekilde yürütüldüğünü; Başkan Yardımcısı'nın evinden çalınan bilinmeyen miktardaki paranın bulunacağından şüphe duyulmadığını belirtti ve şöyle dedi:

"Bu miktarda parayı saklamak mümkün değil. Tecrübelerimiz bize yakın zamanda birilerinin konuşmaya başlayacağını söylüyor. O zaman harekete geçip bu işi bitireceğimizden kimsenin şüphesi olmamalıdır. Çok hassas bir aşamadayız. Konuştuğumuz kişilerin kimliklerinin gizli kalması gerekiyor. Tek söyleyebileceğimiz, bu olayı açıklığa kavuşturmaya çok yakın olduğumuz." Sözcü, daha fazla ayrıntı isteyen basının bu talebini kati bir şekilde reddetti.

Başkan Yardımcısı Zapanta bu tür sorunlara yabancı değil; görevde bulunduğu süre boyunca başı sürekli çeşitli suçlamalar ve skandallarla dertteydi. Bir hukuk adamı olarak, izlediği politikaları ve tutumunu eleştirenlere meydan okuma ve çoğu zaman da onlara karşı savaş açma konusunda hiç tereddüt etmedi ve şimdiye kadar da hep başarılı oldu. Senatörün sözcüsü yaptığı açıklamada, Başkan Yardımcısı'nın "oldukça sıkıntılı ama bir yandan da umutlu" olduğunu belirtti.

Çeşitli kaynaklar, hırsızın senatörün evinde çalışan personelden biri olduğuna işaret ediyor. Geçtiğimiz perşembe günü Zapanta'yı ziyaret eden Başkan, "Bu türden bir zararla karşılaşan çalışma arkadaşlarımızın her zaman yanında olacağız," dedi. "Hırsızlık hırsızlıktır, insan kendini kullanılmış hisseder."

Başkan Yardımcısı Zapanta, ortağı olduğu "Besle Bizi!" adlı şirkete karşı açılmış olan davanın en önemli tanığı konumunda. Bilindiği üzere şirket iki milyon dolar borçla iflas etmiş, ardından da şirketin, geçen sene yaşanan sıkıntılı ekonomik dönemde, pirinç ithalinden alınan gümrük vergilerinin artırılmasında rol oynadığı iddia edilmişti.

Dava dördüncü yılına girmiş durumda. Gazetemiz olarak, Başkan Yardımcısı'nın kendisine yöneltilen tüm suçlamaları reddettiğini bir kez daha hatırlatmak isteriz.

Zapanta acı kaybının yasını tutuyor!

Başkan Yardımcısı Senatör Regis Zapanta'nın, geçen hafta evinden çalınan belirsiz miktardaki para yüzünden oldukça kaygılı olduğu söyleniyor. Kendisine yakın kaynaklardan edinilen bilgilere göre senatörün evinde yere bir iğne ya da bir banknot düşse sesi duyuluyor, hatta zaman zaman içeriden çaresizlik iniltileri geliyormuş. Daha da yakın kaynaklar, çok sevgili Başkan Yardımcısı'nın öfkeli olduğunu bildiriyor ve hepimiz senatörün öfkesinin geçmişte nelere kadir olduğunu çok iyi biliyoruz.

Senatör Zapanta'nın bugünkü kötü şöhretine kavuşması, daha önce görülmemiş büyüklükte bir alışveriş merkezi ve sinema kompleksi inşası için polise o bölgede yaşayan evsizlerin uzaklaştırılması emrini vermesiyle olmuştu. Ününü perçinleyen bir başka olay ise, okuma yazma bilmeyenlere yönelik poster kampanyasıydı. Posterlerde, gülümseyen kimsesiz çocuklar ellerinde senatörün ismini heceleyen pankartlar tutuyorlardı; çocuklara bu iş için herhangi bir ücret ödenmedi.

Başkan Yardımcısı seçim kampanyalarında eğitimin önemini vurgulayıp durduysa da, son iki yılda eğitim bütçesinin %18 oranında azaldığı da bir gerçek.

Kendisi röportaj talebimizi reddetti.



"NELER OLUYOR!"

İMDAT, HIRSIZ VAR!!!

Her zaman yüzünde güller açan Regis Zapanta'yı son zamanlarda gördünüz mü? Rüzgâr tersten esmeye başlayınca, gülümsemesi yerini çatık kaşlara bırakmış gibi görünüyor. Söylentiler gerçek olabilir mi? Temiz olduğuna dair yemin etmekten dilinde tüy biten adamımızın aslında hiç de öyle olmadığı doğru mu?

Eğer gerçekten de on milyon dolar çaldırdıysa, birilerinin er ya da geç şu soruyu sorması kaçınılmaz: "Evinizde on milyon dolar ne arıyordu?" Hepimizin nakit paraya ihtiyacı oluyor. Yanımızda mutlaka bir miktar para bulunduruyoruz. Ama on milyon dolar? ATM'ler bozulursa diye mi?

Yastık altında on milyon dolar demek, ya o kişi vergi ödemiyor ya da başkalarının parasını çalıyor demektir.

Bunu ben demedim efendim, lütfen gazetemi kapatmayın! Yalvarırım ailemi kurşuna dizdirmeyin!

Öğrenciler 'yetti artık' diyor

Başkan Yardımcısı Senatör Regis Zapanta'nın evde milyonlarca dolar nakit para sakladığı gerçeği, bizlere onun da yolsuzluk dünyasına ait olduğunu ve tekrar seçilmemesi gerektiğini anlatıyor. Bu ülke hâlâ ileriye gidebilecek potansiyele sahip, ama bunu yapabilmek için kötü niyetli, açgözlü yaşlı adamlara güle güle demek zorundayız.

Genç ve yeni bir yüz için vakit geldi!

Öğrenci Birliği Başkanı Bayan Charuvi Adarme, dün üniversite öğrencileri önünde yaptığı ateşli konuşmada duygularını açıkça ifade etti.

"Beş sene önceki seçim kampanyasında Zapanta, 'gülümseyen bir yüz, keskin bir zekâ' sloganıyla yola çıktı. İzninizle bugün ben de buna bir ekleme yapmak istiyorum: 'Kuşkulu bir vicdan ve çürümüş bir kalp!' Kendisi neredeyse otuz yıldır cebini doldurmakla meşgul ve şu âna kadar en büyük başarısı da ülkenin fakir insanlarına kendilerini değersiz ve güçsüz hissettirmesi."

Ülkemizin şu anda neye ihtiyacı var?

ÜÇ ŞEYE:

Devrime.

Sonra, devrime.

Ve ortalık durulduktan sonra, bir kez daha, devrime.

BEŞİNCİ BÖLÜM

1

Raphael, Gardo ve Jun-Jun (Sıçan):

Ölüler Günü yılın en önemli festivallerinden biri; Noel ve Paskalya'nın toplamından bile daha büyük. On milyon mumun yakıldığı, hayaletlerin kol kola gezdiği, insanların ölmüşlerini görmeye gittiği ve onların da mezarlarından çıkıp yakınlarına merhaba dediği bir gün bu.

İşte bu yüzden trafik bir süre sonra durma noktasına geldi ve kendimizi berbat bir sıkışıklığın içinde bulduk. Sonunda taksi bizi mezarlığa giden yolun girişinde bırakınca biz de çiçek kokuları arasında hedefimize doğru ilerledik.

Mezarlıkta iğne atılsa yere düşmeyecekti.

Kalabalık ailelerin bireyleri birbirlerinden fazla uzaklaşmadan yürümeye çalışıyordu. Kadınlar çocuklarını kucaklarına almışlardı; bazı erkekler başlarının üzerinde katlanır masa, bazıları da itekledikleri tekerlekli arabalarla kat kat sandalye, kasa kasa bira, küçük ocaklar, torba dolusu yiyecek, damacana dolusu su ve devasa buz kütleleri taşıyorlar, önlerindekilere yolu açmaları için bağırıp duruyorlardı. Sanki bir karnavala gidiyormuşçasına, herkesin üzerinde en şık giysileri vardı; kız çocukları en yeni elbiselerini giymişler, oğlanlarsa hava epey

sıcak olmasına rağmen kravat takmışlardı. Tüm ailenin bir araya geldiği gündü bu. Hep birlikte mezar başında oturuyor, gece yarısına dek yiyip içerek sohbet ediyordunuz. Hava kararduğında tüm mezarlık mum ışıklarıyla pırıl pırıl parlamaya başlıyordu; fazladan bir sandalyeye ve bir kadehe ihtiyaç duyulduğu söylenen anlar da bu anlardı işte. Arkanızı döndüğünüzde, size anlatacak yüzlerce hikâyesi olan merhum büyükannenizin gülümseyerek yanı başınızda belirdiği anlar... Kaybettiğiniz evladınızın yeniden ayağınızın dibinde oynadığı, kavgalı olduğunuz kardeşinizle konuşup barıştığınız... Bir keresinde Peder Juilliard, Sıçan'a İncil'deki "diriliş" konusunu anlatmıştı; sanırım bahsettiği şey buydu.

Sıçan diyor ki: Ben böyle bir olaya hiç tanık olmadım, gerçi burada ailem olmadığı için bunda şaşılacak bir şey yok. Ama hayaletlere inanıyorum ve geldiğim yerde, yani Sampalo Adası'nda, bir kayık battığı zaman denizden hayaletlerin geldiğini söylerler. Köye gelip gece boyunca kapınızın dibinde hüzünle ağlarlarmış. Ama ben ne bilirim ki? Sonuçta daha önce hiç böyle bir manzarayla karşılaşmadım.

Çevremizdeki çiçekçilerin sayısı giderek artıyordu ve etrafa yayılan harika kokular insanın ayağını yerden kesecek kadar yoğundu. Ayetlerin yazılı olduğu süslü küçük kâğıtlar, plastik heykelcikler, kartpostallar ve üzerine yazı yazdırabildiğiniz küçük metal plakalar satan dükkânlar diziliydi yol boyunca. Piyangocular ellerinde bir avuç dolusu biletle dolaşıp bağıra bağıra müşteri arıyorlardı. Tüm bunları geçince mum tezgâhlarına vardık: En incesinden en kalınına, parmak kadarın-

dan taşıyamayacağınız büyüklüktekilere kadar binlerce mum vardı burada. Az ileride sıra sıra yiyecek tezgâhları dizilmişti ve oldukça iyi iş yapıyorlardı. Kahvaltı etmediğimiz için çok acıkmıştık ve durup balık yedik.

Raphael: Ben kollarımdaki kurumuş kan lekelerini temizlediğim sırada Gardo bir plan yapma zamanının geldiğini söyledi. Oturup bir yandan yemek yemeye, bir yandan da İncil'i açıp okumaya başladık. Kimse bizi rahatsız etmiyordu; sokak çocuğu da olsalar, Ruhlar Günü'nde İncil okuyan çocuklardan kim rahatsız olacaktı ki? Bir süre önce hafif hafif başlayan ve çiçek kokuları taşıyan bir esinti de giderek güçleniyordu; çadırları ve gölgelikleri sarsmaya başlamıştı ve üçümüz de bunun o anormal tayfunun başlangıcı olduğunu hissediyorduk. Mumları yanık tutmak epey zor olacağından, insanlar kapış kapış küçük kavanozlar satın almaya başlamıştı.

"*Yattığımız yer,*" deyip başımı kaşıdım. "Sanırım José Angelico burada gömülü olmalı. Bu size mantıklı geliyor mu?"

"O herhangi bir yerde gömülü olamaz," dedim (ben, Gardo). "Eğer polisler onu öldürdüyse, cesedini yakıp artakalanları da çöpe atmış olmalılar. Ayrıca tüm bunları ölmeden önce yazmış olmalı."

Bu fikre hepimiz katıldık. Hemen sonra, eşinin burada gömülü olabileceği fikri geldi aklımıza. Eğer öyleyse, *yattığımız yer* bir aile mezarı anlamına geliyor olabilirdi ve işe onu arayarak başlamaya karar verdik.

Sıçan: Kendimi kötü hissettim, çünkü o mezarı arayabilmek için okuma yazma bilmek gerekiyordu. Bense okumayı

bilmiyordum ve bu yüzden onlara yardımcı olamayacaktım. Ama sonuçta bu konuda yapabileceğim bir şey yoktu ve balıklarımızı bitirdikten sonra onlar önde, ben kitap ve kâğıtları taşıyarak arkada, yola koyulduk.

Dediğim gibi, orası şehrin en büyük mezarlığıydı. Kapıdan girdiğinizde, sağa ve sola doğru kilometrelerce uzunlukta yollar vardı. Kısa süre sonra mezarlar, ağaçlar ve anıtların içinde kaybolmuştuk. Çalılar ve bodur ağaçlar arasından ilerliyorduk ve bazen karşımıza yapraklar arasından kocaman melekler çıkıveriyordu. Huzurlu yüz ifadesiyle uzaklara bakan Meryem Analar, ufacık haçlar üzerinde ağlamaklı minik İsa bebekler, gözlerini cennete dikmiş halde çarmıha gerilmiş yetişkinler... Daha önce hiç bu kadar fazla aziz tarafından korunduğumu hissetmemiştim ve onlara bakarken az kalsın bizimkilerden kopuyordum.

Masalar kuruluyor, piknik sofraları hazırlanıyordu. Eğlence başlamıştı ve Raphael'le Gardo milyonlarca isim arasında aradığımızı bulmamızın imkânsız olduğunu istemeyerek de olsa kabul ettiler.

"Birilerine sorabiliriz," dedi Raphael. "Burada yatanların isim listesinin olduğu bir ofis var... Sizce bu büyük bir risk mi?"

"Yapacağımız her şey riskli," dedi Gardo, etrafı süzerek. Bakışları hâlâ sertti. "Şu âna kadar yaptıklarımız da öyleydi."

İşte bu sırada ortaya atılıp bu işi yapmaya gönüllü olduğumu söyledim. "Bayan Angelico'nun bana zamanında bir iyilik yaptığını, bu yüzden ona dua etmeye geldiğimi söylerim."

Teklifim kabul edilince Gardo bana kendi paramdan bir miktar verdi; Marco ile yapılan anlaşmadan sonra para işle-

rine o bakıyordu. "Bir demet çiçek al," dedi. "Daha gerçekçi görünür."

Ben de öyle yaptım ve sonraki üç saat boyunca mezarın yerini öğrenmeye çabaladım. Ofisin önünde uzun bir kuyruk vardı ve ikide bir arkaya itiliyordum. En sonunda bir görevliyle konuşabildiğimde bana kayıtlara bakması için yirmi peso gerektiğini söyledi. Bunun bir yalan olduğunu biliyordum ama yine de parayı verdim. Parayı alıp yanımdan uzaklaştı ve uzunca bir süre başkalarıyla ilgilendi; ben de beni unutmamasını umarak, elimde çiçeklerle bir köşede oturup bekledim. İhtiyacımız olan kâğıt parçasını aldığımda akşamüstü olmuş, Gardo benim kaytarıp kuytu bir yerde içmeye gittiğimi düşünmeye başlamıştı.

"B yirmi dörde sekiz," dedim Raphael'e. "Görevli tepeye çıkıp pembe meleği bulmamızı söyledi.

"Hava kararıyor," dedi Gardo. "Karanlıkta pembe rengi ayırt edebilecek miyiz?"

Raphael yola koyulmuştu bile. Hazırdı ve eskisi gibi güçlü görünüyordu artık.

Ben Raphael.

Mezarlık iyice kalabalıklaşmaya başlamıştı çünkü buranın en hareketli zamanı akşamdı. Mangallar yakılıyor, dört bir yanda çeşitli yiyecekler satılıyordu. Şık kıyafetler giymiş zengin insanlar arasındaydık ve kendimizi her zamankinden daha soluk ve pis hissediyorduk, ama kimse bizimle uğraşmıyor, bizi görmüyordu. Ruhlar Günü'nün hayaletleri biz olmuştuk sanki.

Yirmi dakika sonra tepenin en üst noktasına vardık.

Çevrede bir sürü melek vardı ve içlerinden pembe olanını seçebilmek için yeterli ışık yoktu. Bizi boşuna oyaladığı için görevliye bir küfür savuracaktım ki, Gardo kamyon büyüklüğünde bir mezarın üzerinde duran mermer bir heykeli işaret etti. Mum ışığında somon pembesi renginde görünüyordu ve harika bir gol atmışçasına şehre doğru kollarını açmış bakıyordu. Etrafında sohbet edip kâğıt oynayan kalabalık bir aile oturuyordu. Her taraf brendi şişeleriyle doluydu ve ikide bir yeni insanlar geliyor, oturanlarla kucaklaşıyordu.

Onları kendi hallerine bırakıp, B24/8'in ne anlama geldiğini düşüne düşüne, Angelico ismini bulmaya çalışarak mezarları incelemeye koyulduk. Ama bir sonuç alamadık.

Kısa süre sonra hava iyice kararınca isimleri okuyamaz olduk. Bunun üzerine pembe heykelin yanına gidip yakınlardaki bir duvara tırmandık ve ne yapacağımızı düşünmeye koyulduk.

Ve işte o zaman, *en parlak* ışığı gördük.

2

Raphael, Gardo ve Jun-Jun (Sıçan):

Koca günü yanlış yere bakarak geçirmişiz meğer! İsim listesine bakmak için paramızı alan o aptal görevli de bizim mezarlığı bildiğimizi sanıp açıklamaya gerek görmedi herhalde... Ya da tembelin tekiydi ve üşendi. Her neyse, mezarlık bir duvarla ortadan ikiye ayrılıyordu ve biz de o duvarın tam üstünde oturuyorduk. Zengin ailelerin ölülerinin toprağa gömüldüğü pahalı bölümle, durumu olmayan ailelerin ölülerinin kat kat kutulara yerleştirildiği ucuz bölümü ayırıyordu bu duvar.

Fakirlerin tarafında olmamız gerekirken, bizler günümüzü zenginlerin tarafında dolanarak geçirmiştik. En parlak ışık fakirlerin tarafındaydı çünkü mesai saati bitiminde binlerce kişi ellerinde mumlarla buraya akın ediyordu. Etraf gündüz gibi aydınlıktı ve insanlar sevdiklerinin mezarlarına doğru ilerlerken mumların ışığı ağır ağır akan bir nehri andırıyordu. Mezarların arasındaki dar yollarıyla burası küçük bir kasabadan farksızdı.

B24/8 ise bu beton kutulardan birinin numarasıydı.

Raphael.

Gardo'nun bana bakıp gülümsediğini, Sıçan'ın da bana sarıldığını hatırlıyorum... Bir sorunun daha üstesinden gelmiştik çünkü. Duvardan atlayıp, diğer yana açılan yıkık dökük bir geçitten geçtik. Mum ışığında ilk gördüğümüz şeylerden biri, katlı mezarlardan birinin yanındaki tabelada okunan G9 yazısıydı. Numaralandırma sistemini çözmeye çalışarak yolumuza devam ettik.

Burası gerçekten de bir kasaba gibiydi: Mezarlığın bu tarafında, katlı mezarların arkalarına yapılmış küçük gecekondularda insanlar yaşıyordu. Mezar bloklarının tepelerinde bile plastikle sağlamlaştırılmış minik kulübeler vardı ve buralara merdivenle çıkılıyordu. Tepelerde küçük çocuklar ellerinde uçurtmalarla koşuyorlar, tayfunun getirdiği rüzgârdan faydalanmaya çabalıyorlardı. Bu kalabalık yeri görünce aklıma teyzemin sık sık söylediği bir söz geldi: İnsanların yaşayamayacağı yer yoktur.

Sayısız mezarın yanından geçtik.

İnsana en çok dokunanlar açık, yani kırılmış mezarlardı. Hikâyesini herkesin bildiği bu kutulara bakamıyor, gözlerimi kaçırıyordum. Bu mezarlar ailelere beş yıllığına iki bin beş yüz pesoya mal oluyordu. Onları satın alamıyor, sadece kiralayabiliyordunuz. Beş yıl sonra yeniden ödeme yapmazsanız mezarı elinizden alıyorlardı. Bazen aileler uzağa taşınmış oluyorlar ya da ödeme yapacak parayı bulamıyorlardı. Herhangi bir nedenden dolayı para ödenmediğinde ne oluyordu peki? Devreye balyoz giriyordu tabii, ne olacak? Mezarın kapağı kırılıyor ve içeride ne varsa dışarıya çıkarılıyordu. Mezarlığın bir köşesi vardı ve burada ölülerin kemikleri çöplerle birlikte

atılıyor, çürümeye bırakılıyordu. Birilerinin çocuğu, birilerinin büyükannesi... Kırık mezarlar beni korkutuyordu, çünkü dünyada bundan daha üzücü bir manzara yoktu; görmeye dayanamıyordum. Birileri gelip sahip çıkar umuduyla bazen kemikleri birkaç hafta kutuda bıraktıkları oluyordu; sonuçta kimse ölülerden arta kalanları öylece çöpe atmak istemez, değil mi?

Gardo.

Numaralandırma sistemini çözmek üzereydim.

Bizimkileri arkadan dolaştırdım ve katlı mezarların üstünde oturan birkaç çocukla konuştum. İşaret ettikleri yönde ilerleyince önce D, sonra C, en sonunda da B bölümüne vardık ve sayılara bakmaya başladık: On beş, yirmi, yirmi iki... Dört mezar sonra aradığımızı bulduk: Küçük bir mezar taşının üstünde, *Maria Angelico, José Angelico'nun eşi* yazıyordu. Raphael ile tırmanıp, yakından bakabilmek için taşa doğru eğildik çünkü ismin altındaki yazı epey küçük harflerle yazılmıştı. *En parlak ışık* yazısını okuyunca donakaldım; peşinde olduğumuz kelimeleri bulmuştuk ve bulmacanın parçaları yerine oturuyordu artık... Sona yaklaşmıştık. Kelimelerin etrafında, yakılan mumların bıraktığı yanık izleri vardı. Raphael taşın üzerinde yazanları bağırarak Sıçan'a okudu, çünkü çevremizde çok sayıda insan içip eğleniyor, kahkahalar atıyordu. Bir alttaki kutuya bakıp mezar taşı üzerinde yazanları yüksek sesle okudum:

"Eladio 'Joe' Angelico," dedim. *"Canım oğlum."*

Raphael kolumu yakalayıp, "Olmamız gereken yerdeyiz," dedi. "Bu onun oğlunun mezarı."

"Biliyorum," dedim. Her şey açıktı. Ama bir yandan da şöyle düşünüyordum: *Burada ne bulacağız? Tamam, zavallı adamın aile mezarını bulduk, ama bu o kadar da önemli mi gerçekten? Çöplükte bulduğumuz cüzdandaki fotoğrafta hüzünlü yüzünü gördüğümüz bu zavallı adam... eşini ve oğlunu kaybediyor ve bizler burada onun parasını bulmaya çalışıyoruz, öyle mi? Parayı buraya saklamış olması mümkün değil.*

"Evet, olmamız gereken yerdeyiz," dedim. "Ama parayı mezara koymuş olamaz."

"Bence de," dedi Sıçan. "Bunu nasıl yapabilir ki?"

"Şuradaki kutu nedir?" diye sordu Raphael. "O da mı aileye ait?"

Jose Angelico'nun eşine ait mezarın üstündeki mezara bakıyordu. Mezarın üzerindeki taşta yazanı görebilmek için daha yükseğe tırmanmak zorunda kaldım. Yeni ve temiz bir taştı bu, ama ışık yetersiz olduğundan taşın üzerinde yazanları okumak epey zorlaşmıştı. Sıçan bana bir mum uzattı ve Raphael'in yardımıyla yavaş yavaş okumaya başladım.

"*Tohum...*" dedim. "Yine tohumlarla ilgili bir şey yazıyor burada... Sonra da: *Has... at. Zamanı. Yavrum. Ta...* Uzun bir kelime bu, seçemiyorum."

"*Tamamlandı*," dedik aynı anda.

"Tamamlandı," dedim. "*Tamamlandı. Sevgi ve... umutla.* Sonra da bir isim var, kısa bir isim." Parmaklarımla ismin üzerinden geçtim.

Raphael.

Taşın üzerinde *Pia* yazıyordu. Ardından da *Dante*. Pia Dante. Başımı eğip Sıçan'a baktım. "Tanrım..." dedim. Çok üzgündüm. "O küçük kız bu."

Cüzdandan çıkan fotoğrafı, meraklı gözlerle bakan o küçük kızı hatırladım ve kendimi çok kötü hissettim. Hepimiz onun hayatta olduğunu düşünüyor ya da öyle olduğunu umuyorduk.

"Bu adam her şeyini kaybetmiş..." dedi Sıçan.

"José Angelico onu okula yolluyordu," dedim. "Gazetede öyle yazıyordu."

"Mektupta da yazıyordu," dedi Gardo. "Bay Olondriz'e yazdığı mektupta. *Bu mektup size ulaştığı takdirde bilin ki ben yakalandım. Lütfen kızımı unutmayın; onun iyiliği için ne kadar nüfuzunuz varsa kullanmanızı rica edeceğim çünkü Pia Dante'nin geleceğinden endişe ediyorum.*"

Kısa bir sessizlik oldu; sonra yere atladım.

"Şimdi ne yapacağız?" diye sordum. "Burada ne bulmayı umuyoruz?"

"Bilmiyorum," dedi Gardo.

"Belki bir mesaj?" dedim. "Buralarda bir yerde başka bir mesaj olabilir..."

"İyi ama nerede?" dedi Sıçan. "Onu nereye saklamış olabilir ki?"

Belki bir mektup ya da başka bir ipucu buluruz diye çılgıncasına etrafa bakınmaya başladık, ama açıkçası pek umudumuz da yoktu hani. Yeniden bir açmaza sürükleniyorduk.

"Buraya kadar gelmeyi başardık," dedi Gardo. Kızgındı. "Gözümüzden kaçan bir şey olmalı!"

"Yok işte," dedi Sıçan. "Daha nereye bakacağız? Ayrıca ne arıyoruz? Bence José Angelico yapmak istediği şeyi yapamadan yakalandı ve öldürüldü."

"Polis gelip parayı almış olmasın?" diye sordum. "Belki de başka yollardan paranın izini sürdüler."

Gardo oturup bize baktı. "Delilik bu."

Gidip yanına oturdum. Düşünüp duruyorduk ama düşünecek ne vardı? O sırada yanımıza ellerinde bir sürü mum ve bir gaz ocağı olan geniş bir aile gelince, yolun diğer tarafına geçip yukarıya doğru daha az gürültülü bir yer bulduk.

"Bakın," dedim. Aynı konu beynimi kemirip duruyordu. "Parayı aldı diyelim... ve buzdolabıyla kaçırmayı başardı... Sizce hepsini burada bir yere, eşinin ve çocuklarının mezarları içine saklamış olması mantıklı mı? Böyle bir şeyi neden yapsın?"

"Daha sonra gelip almak için," dedi Sıçan. "Parası ödenmiş bir mezarı kimse açmaz, değil mi?"

"Polis açar," dedi Gardo. "En ufak bir şüphe duymaları yeter de artar bile. Kitap şifresi de bu yüzden var. Polis mektubu ele geçirmiş olsaydı ve gidip hapishanede Bay Gabriel'i sorguya çekseydi yaşlı adam onlara İncil'den ve kitap şifresinden bahsetmeyecekti. Onlar da hiçbir zaman bizim kadar ilerleyemeyecek, buraya varamayacaklardı." Gülümseyerek, hepimizin bildiği bir şeyi mırıldandı: "Zeki bir adammış."

"Pekâlâ," dedi Sıçan. "José Angelico, Gabriel Olondriz'e güvenebileceğini biliyordu. Gabriel, aradığımız şeyin... koruyucusuydu diyebiliriz. O olmadan paranın bulunması mümkün değildi. Şu mezarlardan birinin içinde bile olsa..."

"Sence onlardan birinin içinde mi?" diye sordum.

"Olabilir," dedi Gardo.

"Mezarların taşlarını kırıp içlerine mi bakacağız yani?"

diye sordum. Bunu aklımdan geçirdiğime bile inanamıyordum. Böyle bir şeyi hayatta yapamazdım.

Gardo ayağa kalkıp volta atmaya başladı. Tüm enerjisini bir cevap bulmaya harcadığı belliydi; düşünmekten gözleri büyümeye, delice bakmaya başlamıştı. "Mümkün değil!" dedi. "Böyle bir şeyi kim yapar? Kim kendi aile mezarını açıp içine para saklar? Ama belki de boş bir kutu vardı? Belki yakınlarda kırık bir tane vardı ve..."

Kutulara şöyle bir göz gezdirince çok sayıda kırık mezar gördük. Karanlıkta içlerindekilerin çöp mü yoksa kemik mi olduğunu seçmek zordu. Hangimiz böyle bir kutuya elimizi sokacaktık? Kesin olan bir şey varsa, o da bu kutuların değerli bir şey bırakılacak yerler olmadığıydı. Gardo gerçekten de soğukkanlılığını yitirmeye başlamıştı ve onu çok iyi anlıyordum: Bunca engeli aşmış, polisle mücadele edip durmuştuk; o da neredeyse yakalanacaktı ve ellerinden son anda kurtulmuştu... Tüm bunlar boşuna mıydı yani? Gardo bana bakıp, "Şimdi ne yapacağız Raphael?" diye sordu. Bilmiyordum. Elimden ona bakmaktan başka bir şey gelmiyordu. Sıçan da çaresizce bir ona bir bana bakıyordu.

İşte tam bu sırada bir ses duyduk.

Birisi yüksek bir yerden bize sesleniyordu ve öyle cılız bir sesti ki bu, rüzgâr tarafından sarmalanıp başka bir yöne savrulmasına ramak kalmıştı. Neyse ki son anda sesi duyup başımızı kaldırdık ve küçük bir kızın bize baktığını gördük.

"Bir şey mi arıyorsunuz?" diye sordu.

3

Raphael, Gardo ve Jun-Jun (Sıçan):

Mezar kütlesinin en tepesinde oturmuştu ve aşağıya, bize doğru bakıyordu. Onu daha önce fark etmemiştik çünkü gerçekten de ufak tefek bir kızdı ve o civarda fazla mum yoktu. Ellerini kucağına koymuş, sabırla bekliyordu. Uzun, siyah saçları ve üzerinde okul forması vardı.

"Ne dedin?" diye sordu Sıçan.

"Kimi arıyorsunuz?"

"José Angelico," dedi Raphael.

"Sanırım o gelmeyecek," dedi kız.

Bir an için ne diyeceğimizi bilemedik. Sonra Gardo konuştu: "Geleceğini mi söylemişti? Ne zaman?"

Üçümüz de küçük kıza bakarken, o hiç kıpırdamadan oturuyor ve bizi süzüyordu. Rüzgâr saçlarını dalgalandırıyor olsa da, bir heykelden farksızdı ufaklık.

"Bir hafta kadar önce," dedi usulca. "Bekliyorum işte."

"Ben de onun geleceğini sanmıyorum," dedi Gardo. "Oradan inip yanımıza gelsene?"

"Adın ne?" diye sordu Sıçan. "Aradığın şey nedir?"

"Bir şey aramıyorum," dedi kız. "Buraya onu beklemeye geldim."

"Peki nerede yaşıyorsun?"

"Bilmem. Burada."

"Burada? Tek başına mı? Adın ne küçük kız?"

"Pia... Pia Dante Angelico... Burada, babam José Angelico'yu bekliyorum."

Diğerlerini bilemem ama kendi adıma (ben Raphael) konuşmam gerekirse taş kesilmiştim ve neredeyse yere düşüyordum. Sıçan'ın da hızla nefes alıp verdiğini ve bir adım geriye çekildiğini gördüm. Küçük kızın saçları hâlâ dalgalanıyor, kendisi de yeterince gerçek görünüyordu; sesi de küçük bir kızın sesiydi... Ama o an aklımdan geçen ilk şey karşımızdakinin bir hayalet olduğuydu çünkü onun mezarını kendi gözlerimizle görmüştük.

Küçük kız, yepyeni bir taş üzerinde kendi isminin yazılı olduğu mezara, B25/8'e bakıyordu. Ve Ölüler Günü'nde ölü babasını bekliyordu. Nasıl bir mucizeydi bu?

4

Raphael, Gardo ve Jun-Jun (Sıçan):

Tabii ki küçük kız hayalet falan değildi. Kendimizi toparladıktan sonra onun aşağıya inmesine yardım ettik. Sıçan yukarı tırmanıp ona yardımcı oldu çünkü ufaklık gerçekten de çok narin yapılıydı. Onu oradan bir an önce uzaklaştırmaya karar verdik. İşler iyice tuhaflaşıyordu ve üçümüzün de zihninde aynı fikir belirmeye başlamıştı, ama önce oturup kafamızı toparlamamız iyi olacaktı. Minik Pia öylesine güçsüzdü ki zar zor ayakta durabiliyordu. Uzun süredir bir şeyler yemediğimizi fark ettik ve şöyle düşündük: *Çok çabalayıp buraya kadar geldik ve polisin bizi burada bulması mümkün değil... Biraz durup nefes alsak ne olur sanki?*

Gardo paramızı çıkarıp saydığında sadece birkaç yüz pesomuzun kaldığını gördük. Ama hepimiz de açtık; özellikle de küçük Pia. İnanır mısınız, kızcağız gerçekten de bir deri bir kemik kalmıştı, ayrıca üstü başı çok pisti ve kötü kokuyordu. Mezarlıktan çıkıp küçük bir tezgâhtan tavuk ve pilav aldık; iyi bir yemeğe ihtiyacımız olduğunun farkındaydık çünkü. Yolun sonuna gelmiştik, öyle olması gerekiyordu... Ve daha bu konuyu konuşmaya başlamadığımız halde duru-

mun farkındaydık ve heyecanlanıyor, korkuyor, huzursuzlanıyorduk. Sanki ateşimiz varmış gibi soğuk terler dökü-yorduk.

Sıçan ve Pia hemen hemen aynı vücut ölçülerine sahiplerdi ve Sıçan bu kızın kötü durumda olduğunu benden ve Gardo'dan daha iyi görebiliyordu. Onun da böylesine aç kaldığı, ödünün koptuğu zamanlar olmuştu ve bu yüzden ne yapılması gerektiğini biliyordu. Tavuk ve pilavı bir bulamaç haline getirerek Pia'ya çok yavaşça yedirdi. Gidip ona bir şişe su alıp bir kısmını içirdikten sonra bir yerlerden muz buldu ve muzu soyup, sanki bir bebeğe yediriyormuşçasına küçük parçalara böldü. Zaten bir açıdan bakıldığında küçük kız bir bebekten farksız durumdaydı. Çok korkmuş olmasına rağmen, öylesine güçten düşmüştü ki ne yapacağını bilememişti. Bugün hâlâ Sıçan'ın onun hayatını kurtardığını düşünüyoruz.

Pia bize babasıyla buluşma amacıyla bir haftadır Naravo'da olduğunu, annesi ve kardeşi burada yattığı için eskiden sık sık buraya geldiklerini anlattı.

Birkaç çocuk onu bulmuş ve gecekondulardan birine götürmüştü. Ona biraz yemek vermişler ve burada ne aradığını sormuşlardı. Küçük kız sık sık annesinin mezarının başına dönüp orada bekliyor, ama bu konuda kimseye tek kelime etmiyordu. Boyu yetmediği için tepedeki mezar taşında kendi isminin yazdığını görmüyordu tabii; ya da gördüyse de bu ona bir şey ifade etmemişti. Babası ona burada buluşmak üzere haber göndermişti ve o sırada Pia'ya bakanlar her kimse, kızı buraya getirip kaderine terk etmişlerdi. Babasının ölüm

haberini okumuş, artık ondan para gelmeyeceğini bildikleri için kızından kurtulmaya karar vermişlerdi.

Pia Dante yapayalnızdı artık.

Gardo.

Yemek yediğimiz yerde bir çocukla konuşup elli peso karşılığında Pia'ya o geceyi geçirebileceği bir yer bulduk. Sıçan onu yatırdı ve tayfun rüzgârının bir çocuk için fazla soğuk olduğunu bildiğinden ona fazladan bir battaniye buldu. Pia'nın saçlarını okşuyor, üzerini iyice örtüyor, onunla konuşuyor ve geri gelip ona göz kulak olacağımıza dair söz veriyordu. Onu uyutup yanımıza geldiğinde Sıçan ağlıyordu. Önemli olduğunu düşündüğüm için anlatıyorum bunu, çünkü daha önce ağladığını hiç görmemiştik.

Üçümüz de artık aklımızda ne varsa ortaya döküp sonuncu ve en büyük planımızı yapma zamanının geldiğinin farkındaydık. Birer bardak çay söyledikten sonra ben gidip yetmiş pesoya bir şişe brendi aldım ve hepimizin çayına üçer kapak karıştırdım; bizi bekleyen dakikaların çok zorlu geçeceğinin farkındaydım. Bir yandan da, bundan sonrasının serbest düşüşten farksız olacağını biliyordum çünkü yapmamız gereken şey çok açıktı ve planın dışına çıkmamız mümkün değildi. Üç kapak brendi yeterliydi, çünkü bu planı uygulayabilmek için cesur olmamız gerekiyordu. Dostum ve kardeşim Raphael'in karakolda olduğundan bile daha cesur olmalıydık; Ruhlar Günü'nde gece yarısından sonra mezarlıkta dolaşmak resmen çılgınlıktı; herkes mezarlıktan ayrılmış oluyor, ölüler de yeniden yalnız kaldıkları için hüzünleniyorlardı. Ama başka çaremiz olmadığının farkındaydık ve yapmamız gere-

ken şeyi yapabileceğimiz tek zaman buydu. Böyle bir durumda içtiğimiz için bizi suçlayabilir misiniz?

"Bazı aletlere ihtiyacımız olacak," dedim ve gerekenlerin bir listesini yaptık.

Raphael, "Buradan kimseye görünmeden sıvışmamız gerek," deyince kendimize bir kaçış rotası belirledik.

"Altı milyon dolar neye benziyor acaba?" diye sordum. Brendi kanıma karışmaya başlamış olmalıydı çünkü gülümsüyordum. Epey bir süre sonra ilk defa, hep birlikte gülmeye başladık. Ve biliyor musunuz, o an bile o paranın bize ait olmadığının, olamayacağının farkındaydık. Sadece küçük bir kısmını istiyor ve ona çok yaklaştığımızı hissedebiliyorduk. Havada uğultu, elektrikvar gibiydi; dört bir yanımızı hayaletler sarmıştı sanki! Onca para, tabii gerçekten de orada duruyorsa... Tam altı milyon. Size yemin ederim, bildiğimiz bir şey vardıysa, o da bu paranın bize ait olmadığıydı ve ufak bir kısmından fazlasını almayı aklımızdan bile geçirmiyorduk.

En kısa sürede mezarın başında buluşmak üzere, gerekli alet edevatı bulmak için dağıldık. Ne yapmamız gerektiğini kelimelere dökmeden biliyorduk: Oraya gidip mezar taşını kırmamız ve mezarın içine bakmamız gerekiyordu. Bu konuda tek kelime etmediğimiz halde sözleşmiş gibiydik. Raphael gidip bir çuval, bir de eski, kırık bir bıçak buldu. Bense mezarlığın bataklığa ve denize yaklaştığı bölgedeki gecekonduların arasında dolanırken sivri uçlu, demir bir çubuk gördüm. Çubuğa birinin kayığı bağlıydı; ben de çıt çıkarmamaya dikkat ederek ipi çözüp tahta bir kazığa bağladım ve demir

çubuğu aldım. Sıçan ise kalın bir iple koyu renkli büyük bir naylon torba getirdi. İhtiyacımız olan her şeyi toplamıştık.

Raphael'e, "Bu işi hızlı halledeceğiz, bir kere başladıktan sonra durmak yok," dedim. Birbirimize sıkıca sarıldık.

Ben Raphael. Gardo'ya, "Epey gürültü çıkacak," dedim. "Çabuk olalım, tamam mı?" Çayları bitirmiştik ve kendimizi daha güçlü hissediyorduk.

Yine Gardo.

Küçük Pia'nın mezarının bulunduğu kata tırmandık. Etrafımızda bir sürü hayaletin bizi izlediği hissinden kurtulamıyordum. Raphael demir çubuğu tutarken Sıçan da bana iri bir taş parçası uzattı.

Mezarlıkta kimse kalmamış, mumların da çoğu sönmüştü. Tayfun giderek yaklaşıyor, rüzgâr insanın kemiklerine işliyordu. Üstüm çıplaktı; denizden gelen soğuğu içimde hissediyordum. Bu mezarlığın gerçek sahiplerinin bizi çepeçevre sarmış, fal taşı gibi açık gözlerle izlediğine yemin edebilirdim. Yerde ve gökte ölü adamlar, çocuklar ve anneler... gözlerini bizden ayırmıyorlardı. Onları neredeyse görebiliyor, bu yüzden başımı kaldırmaya cesaret edemiyordum.

Taş ideal boydaydı ve elime tam oturmuştu. Raphael metal çubuğu mezar taşının köşesine yerleştirdi; ben de biraz geri çekilip elimdeki taşla var gücümle çubuğa vurdum. Tok bir sesle birlikte taş yerinden oynadı; sanırım daha yeni olduğu için yerine tam oturmamış, harcı iyice kurumamıştı. İkinci darbeyle birlikte üç parçaya ayrıldı; düşen parçalardan biri

neredeyse Sıçan'ın ayağına denk gelecekti ama Sıçan son anda zıplayıp yaralanmaktan kurtuldu. Sonra da ipi ve mumları alıp yanıma tırmandı ve birlikte mumları hızla yakıp mezarın içine yerleştirmeye başladık.

İçerisi küf kokuyordu ama kötü bir koku değildi bu. Tam ortada, bir çocuğun sığabileceği büyüklükte bembeyaz bir tabut duruyordu; bu manzara karşısında korkmadık dersem yalan olur. Tabut bir katman tozla kaplıydı ve üzerindeki çiçekler çoktan kurumuştu. Çekindiğimiz şey başımıza gelmemişti; ölüm kokmuyordu içerisi. Hepimiz ölü şeylerin nasıl koktuğunu biliyorduk çünkü insanlar çöplüğe ölü şeyler atıyorlardı. Hatta bir seferinde ölü bir çocuğa rastlamıştım. O kokuyu bir kez almayagörün, bir daha aklınızdan hiç çıkmıyor.

Mezarın ağzındaki kırık taşları yere atıp tabutu çıkarmaya koyulduk.

Yine ben, Raphael. Gardo'nun da dediği gibi, rüzgâr giderek hızlanıyor ve bizi, elimizi çabuk tutmaya zorluyordu. Sıçan ipi tabutun çevresine dolayıp bağladı. Sonra da, biz tabutu dikkatle kendimize doğru çekerken, çevik bir hareketle mezarın içine girdi. Bu şekilde tabutu bize yavaşça sallandırabilirdi, çünkü tahta bir kutuda altı milyon dolar... İnanın bana, tahta bir kutuda altı milyon dolar epey ağır oluyormuş. Tabii o sırada kutunun içinde ne olduğunu bilmediğimiz, sadece tahmin ettiğimizi de unutmayın. Ama böyle büyük miktarda bir para için bu ağırlık uygunmuş gibi geliyordu. Nihayet tabutu yere indirdiğimizde, az önce hızlı hareket etmeyi kararlaştırmış olmamıza rağmen, kapağını açıp içinde ne olduğunu görmeden oradan ayrılamayacağımızı anladık.

Bıçak bizim için tornavida görevi gördü. Kapağı yerinde tutan sekiz vida vardı ve evet, biliyorum, gece yarısı bir mezarlıkta bir tabutun kapağını açmak... İnsanın aklına bin bir türlü korkunç şey geliyordu. Ama sanırım artık üçümüz de dönüş olmadığının farkındaydık ve vidaları gevşetip kapağı kaldırdık... Tıpkı Gardo'nun dediği gibi, hayaletler etrafımızı sarmış, bizi izliyorlardı.

Ah, Tanrım... Tamı tamına altı milyon dolara bakıyorduk.

Para tabutun içine öylesine güzel sığmıştı ki, kutu bu amaçla yapılmış gibi görünüyordu.

Altı milyon doların nasıl göründüğünü bilmek ister misiniz? Durun anlatmaya çalışayım.

Yiyecek ve içecek vardı o tabutun içinde. Başka bir hayat, bu şehirden sonsuza dek kurtulma ihtimali vardı. Baktıkça değişimi, geleceği görüyorduk. Nasıl tarif edebileceğimi bilemiyorum.

Bir süre kimse tek kelime etmedi. Bir planımız vardı ve bu plan henüz tamamlanmamıştı; ama hiçbirimiz, aniden bu planı değiştirmeyi ve paranın tamamına sahip olmayı aklının ucundan bile geçirmedi; kimse planın son bölümünü değiştirmeyi teklif bile etmedi. Paranın bize ait olmadığını biliyorduk ve Gabriel Olondriz ile tanışamamış olmama rağmen, Gardo'nun anlattıklarından onun iyi ve dürüst biri olduğunun farkındaydım. Ruhlar Gecesi'ndeydik ve onun bizi izleyen hayalet kalabalığının en önünde olduğunu umuyor ve buna inanıyordum! Yanı başımızdaydı ve sanırım sonrasında da, umarım José Angelico ile kol kola, hep bizimle oldu.

5

Jun. Sıçan değil. Bundan sonra adım Jun-Jun.

Bizimkiler, hikâyemizin son bölümünü benim anlatmamı istedi çünkü fikir benden çıktı. Gerçi bu konuda uzlaşmış değiller: Gardo fikrin ona ait olduğunu söylüyor çünkü aramızda Bay Gabriel ile tanışan tek kişi oydu; ama bunun nasıl yapılacağını bilen tek kişi bendim ve planı gerçekleştirdiğimiz nokta eskiden evim olan yerdi (daha doğrusu onun tam üstüydü).

Ayrıca Raphael hikâyemizin başlangıcının tamamını anlattı ve sanırım o da yaşadıklarımızı birlikte anlatmamızın daha iyi olduğunu biliyor, çünkü artık biz bir ekibiz. Sonuçta ne fark eder ki zaten? Tüm bunları beraberce yaptığımızı bildikten sonra kimin ne yaptığının önemi var mı?

Aynı soruları tekrar tekrar sorup durarak bir karara varmaya çalıştık: Altı milyon dolarla ne yapılır? Bunca para nasıl harcanır? Şimdi ne yapmamız gerek? Sabah bankada sıraya girip bunca parayı bir kasaya koymalarını mı rica edeceğiz? Yoksa güvenli bir yer bulup gömecek miyiz?

Bildiğimiz bir şey varsa, o da bu paraya sahip olduğumuz anda bir şekilde elimizden alınacağıydı. Bir milyonu bile

elimizde tutma şansımız var mıydı sizce? Bu yüzden ben parayı Behala'ya götürmeyi ve bir başkasının bulması için onu çöplerin içine gömmeyi teklif ettim.

Belki de brendi yüzündendi ama bunu söylediğimde bizimkilerin kahkaha attığını hatırlıyorum.

Paraları tabuttan çıkarıp çuvala ve naylon torbaya yerleştirdik. José Angelico'nun parası... Cehennemlik senatör tarafından kendi halkından çalınan para. Ağızlarını iple sıkıca bağladıktan sonra çuvalı ve torbayı sırtımıza aldık ve giriş kapısında bekçi olma ihtimalini düşünerek –şehirde, önünde bekçi olmayan kapı yok gibidir– mezarlığı duvardan atlayarak terk ettik. İlk işimiz gidip Pia'yı almak oldu; küçük kız öylesine uykuluydu ki onu sırtımda taşımak zorunda kaldım. Gardo ile Raphael de paraları yüklendiler ve birlikte şehrin rüzgârına daldık. Tayfun iyice kuvvetlenmişti ve sokaklarda gürültüyle eserek, çöpleri önüne katarak, uğulduyordu şimdi.

Kimle karşılaştık? Tabii ki bir yük bisikleti ile gece vardiyasına çıkan çöp toplayıcı çocuklarla. Gardo'nun onlara uzattığı banknot işe yaradı ve otuz saniye sonra para torbaları arabanın içine konmuş, Pia ise bisikletin üst demirine yerleşmişti. Çocuklarla birlikte sokaklarda pedal çevirip şarkı söyleyerek ilerliyorduk. Sabahın köründe maskaralık eden üstü başı pis birkaç çöplük çocuğunu kim durduracaktı? İnanır mısınız, yol ayrımında duran bir polis arabasının yanından geçerken el bile salladık. Hava aydınlanıyor, rüzgâr da arkamızdan esiyordu; heykellerin ve terk edilmiş gibi görünen plazaların yanından süzülüp çöplüğe giden yolu bulduk. Üçümüz inip Pia'yı seleye oturttuk ve onun keyifli kahkahaları eşliğinde arabayı var gücümüzle itmeye başladık.

Etrafta ne polis arabası ne de başka bir tehlike vardı, ama yine de işimizi şansa bırakmadık ve arabayı çocuklara teslim edip kanal boyunca yürüdük.

İlk işim okula, Misyoner Okulu'na gitmek oldu. Bir avuç para alıp tişörtümün içine soktum ve Gardo'nun yapmamız gerektiğini söylediği şeyi yaptım. Binanın köşesinden tırmanıp demir parmaklıkların arasından içeriye sızdım. Eski dostum Peder Juilliard parmaklıkları hâlâ tamir ettirmemişti; belki de döneceğimi umuyordunuz, değil mi efendim? Parayı masasının üzerine bırakıp bir kalem buldum ve kocaman siyah harflerle adımı yazdıktan sonra yanına aklıma gelen tek şeyi çizdim: Bahardaymışçasına açmış koca bir demet çiçek. Ve işte o sırada aklıma harika bir fikir geldi; kim bilir, belki de diğerleri gibi hayatımızı kurtaran fikirlerden biriydi bu da. Gardo, sürekli övünüp durduğumu söylüyor ve evet, hepimizin aklına parlak fikirler geliyor ama bu seferki gerçekten de dâhiyane bir fikirdi; aksi halde gün ışığında şüphe çekmeden nasıl dolaşacak, insanların arasına nasıl karışacaktık?

Nereden aklıma geldi bilmiyorum. Sanırım hepimiz bir adım sonrasını düşünüp duruyor, karşımıza çıkabilecek tehlikeleri önceden engellemeye çabalıyorduk. Ya da belki de Gabriel ve José hâlâ bizimleydi ve yük bisikletini bile bizimle birlikte itmişlerdi. Bilmiyorum, belki de sadece dolabı gördüm ve aklıma bu geldi... Sonuçta, Peder Juilliard'ın ofisinde bir sürü dolap vardı ve içleri ıvır zıvırla doluydu; bir tanesinin içinde de o uçuk kaçık okul kıyafetleri duruyordu.

Gömlekler ve şortlar! Yıllar önce, okula gelen çocukların gerçek birer öğrenci gibi görünmelerinin iyi olacağını düşünen bir hayırsever tarafından bağışlanmışlar ama hiç rağbet

görmemişlerdi. Bize buranın gerçek bir okul olduğunu hissettirebilmek için olacak, bu kişi yaklaşık yüz tane beyaz gömlek, yüz tane lacivert şort ve yüz tane de minik elbise yollamıştı okula. Dolapta, yüzlerce paket kıyafetin yanında, küçük terlikler ve sırt çantaları da vardı. Hani şu, öğrencilerin kitap taşıdığı okul çantalarından... Ama burada öğrencilerin hiç kitabı yoktu ki! Çocuklar çöp dışında ne taşıyacaklardı? Çantaların üstüne de bu bağışa aracı olan vakfın adı kocaman harflerle yazılmıştı ki, bu iyiliği yapanların kimler olduğu hiç unutulmasın.

Dolaptaki malzemelerden bize yetecek kadarını alıp parmaklıkların arasından aşağıya attım. Sonra da inip onları topladım ve bizimkilerle birlikte tek kelime bile etmeden yola koyulduk. Nereye gideceğimizi biliyorduk.

Önce sırt çantalarından dördünü açıp içlerini parayla doldurduk.

Sonra geriye kalan paraya dönüp –büyük bir kısmı hâlâ duruyordu– yüzlükleri bir arada tutan kâğıt şeritleri çıkarmaya koyulduk. Banknotların bir kısmı uçuşmaya başlamıştı bile; bu yüzden onları tekrar çuvala ve torbaya yerleştirip yeniden iple bağladık.

Rüzgâr çöplüğe hayat vermiş gibiydi. Havada tozlar uçuşuyor, küçük çöp parçaları daireler çiziyordu. Çatılardaki plastik parçaları havalanıp iniyor, metaller birbirine vuruyordu. Rıhtımdaki vinçlerin civarından biraz ışık gelmeye başlamış, ama çöplükte daha kimsecikler uyanmamıştı. Havanın ağarmasına ve hayaletlerin veda etmek zorunda kalıp gizlice çöplüğü terk etmesine on on beş dakika kalmıştı. Bu yüzden acele edip her şeyi benim eski evimin oraya, kullanılmayan, on dört

numaralı paletin amaçsızca gökyüzüne bakıp durduğu noktaya taşıdık.

Hayır, eski dostlarım fareleri ziyaret etmek için evime inmedim! Pia kıyafetler ve çantalarla aşağıda kalıp bizi izlerken, ben de ipin bir ucundan tutup çekerek palet kolunun tepesine tırmanmaya başladım. Arkamdan Gardo ve Raphael ipin bağlı olduğu ağırlığı yüklenerek beni takip ettiler. Yavaş yavaş ilerliyor, giderek daha yükseğe çıkıyorduk. Güçlü esen rüzgâr tişörtümü bir bayrak gibi dalgalandırmaya başlamıştı. Paletin tamamı sallanıp durduğundan kendimi bir gemideymiş gibi hissediyordum. Çuvalı tepeye, ta en tepeye çıkardık; buradan tüm Behala'yı ve ötesini, şehri ve denizi bile görebiliyordum! Raphael yanıma vardığında yüzünü rüzgâra dönüp ne kadar mutlu olduğunu haykırdı; sevinçle birbirimize sarılıp kurtlar gibi uluduk. Sonra da çuvaldan avuç avuç para alıp havaya savurmaya başladık. Banknotlar döne döne dört bir yana savruluyorlardı şimdi. Tayfunun adının Terese olduğunu ve Çin'in güneyinden geldiğini öğrenecektik daha sonra. Bir gün sonra da bardaktan boşalırcasına yağmur yağmaya başlayacaktı. O anda rüzgâr, attığımız tüm paraları alıp götürüyor, Behala'nın dört bir yanma savuruyordu.

Bir süre sonra kolum ağrımaya başladı.

Raphael ulumayı bırakıp bitkin bir şekilde direğe dayandı. İkinci torbanın içindekileri savururken daha yavaş hareket ettik; paralar azalmaya başladığı sırada Gardo da yanımıza geldi ve güçlü kollarıyla bize yardım etmeye başladı. Bu sırada rüzgâr daha da kuvvetlenmişti, paletin koluna nasıl sıkı tutunuyorduk görmeliydiniz! Bir kasırgaydı bu... Para kasırgası. O gün o paletin tepesinden aşağıya yaklaşık beş buçuk milyon

dolar fırlattık ve o deli rüzgâr da bu parayı bizim büyük, güzel ve berbat Behala'mızın en ücra köşelerine taşıdı.

Naylon torbanın dibinde ne bulduk dersiniz? Bir mektup daha! José Angelico tarafından yazılmış ve paraların arasına gizlenmişti. Gardo mektubu tişörtünün içine soktu ve sonra torbayı da rüzgâra fırlatıp ağır ağır aşağıya indik. Yere ayak bastığımızda başımız dönüyordu.

Pia bizi sırt çantalarının yanında bekliyordu. Üniformaları poşetlerinden çıkarmış, üst üste koyduğu boş poşetlerin üzerine oturmuştu. Üstümüzü değiştirip okulun musluğunda yüzümüzü yıkadık ve Behala'dan çıkmak üzere yola koyulduk.

İzlemek istiyordum. Burada kalıp, ilk uyanan çöplük çocuğunun kancasına *stuppa* yerine yüz dolar takıldığında neler olacağını görmek istiyordum. Ama Gardo'nun bu konudaki kararı çok kesindi ve yüz yüzeyken ona diklenmenin iyi fikir olmadığını zamanla öğrenmiştim.

Raphael'in veda etmek istediği insanlar vardı. Ayak sürüdüğünü görebiliyordum. Aslında Gardo'nun da durumu pek farklı değildi. Ama ikisi de buradan veda etmeden ayrılmanın daha iyi olacağının farkındaydı, başka yol yoktu. Gardo, Raphael'in omzuna kolunu atıp onu ağır adımlarla ana kapıya doğru yönlendirdi.

"Yetişmemiz gereken bir tren var," dedi... ve biz de gidip o trene yetiştik.

6

Raphael, Gardo, Jun, Pia.

Bu son bölümü hep birlikte yazıyoruz.

Teşekkürler Peder Juilliard ve Olivia Abla. Teşekkürler Grace. Teşekkürler Bay Gonz. Hikâyemizi anlatmada bize yardımcı olduğunuz için teşekkürler. Sona gelmek üzereyiz ve neredeyse başladığımız yerdeyiz: Bir trene bineceğiz.

Trene Behala'nın güneyinde, dönmek üzere yavaşladığı noktada bindik. Pencereden girip koltuklara oturan üç erkek ve bir kız öğrenci... Önceleri içeride fazla yolcu yoktu, ama Merkez İstasyonu'nda trene çoğu bizim gibi giyinmiş bir sürü öğrenci bindi. Görevli gelince son kalan pesolarımızla biletlerimizi aldık.

Vagondaki diğer öğrenciler gibi bizim de sırt çantalarımız vardı. Onlar kitap, bizse dolar taşıyorduk. Bir süre sonra onlar okullarının durağına varıp trenden indi, bizse yolumuza devam ettik.

Sampalo'ya giden yol çok uzundu ama oraya varacağımızı en başından beri biliyorduk. Tren gece boyunca ilerleyip bizi sabaha karşı feribot iskelesi yakınında bıraktı. Dokuz saatlik bir deniz yolculuğu sonunda Fort Barton adında ufak bir sahil

kasabasına vardık. Buradan bir otobüse atlayıp doğu kıyısına gittik ve bir bisiklet taksiye binip iskeleye ulaştık. Başka bir tekne bizi uzaklara, suyun şeffaflaştığı ve renginin koyu turkuaza dönüştüğü bir cennete götürdü.

En sonunda bir sahile varıp tekneden indik ve yürümeye başladık.

Toprağın, yeterince yürüdüğünüzde yerini yumuşak kuma bıraktığı, tüm dünyadan bile daha güzel bir yerdeydik artık.

O günün üzerinden epey zaman geçti. Artık kayıklarımız var ve balık avlamayı biliyoruz. Bundan sonra yalanlara gerek yok, size gerçeği söyleyebiliriz. Burada sonsuza dek balık tutacak ve mutlu hayatlar süreceğiz. Hedefimiz bu ve bizi hiçbir şey durduramayacak.

Ek

José Angelico'nun son mektubu:

İlgili Kişiye:

Bu mektup şu an başka birinin elindeyse ya öldüm ya da kısa süre sonra öleceğim demektir. Bu parayı alırkenki umudum, onu gerçek sahiplerine kendi ellerimle teslim edebilmekti ve bunun için planlarım vardı. Ama şimdi bu mektubu ölü bir adam olarak yazıyorum, çünkü beni ele geçirdilerse yaşamama izin vermeyeceklerdir.

Kızımın adı Pia Dante Angelico ve artık şu hayatta kimsesi yok. Sizden rica etsem ona yardım edebilir ve tehlikeden uzak kalmasını sağlayabilir misiniz? Tüm küçük kızlar gibi o da masum ve ben ona ihanet ettiğimin farkındayım. Pia, eğer bir gün bu mektup eline geçerse bilmeni isterim ki niyetim çok basitti ve tüm bunları sen ve senin gibi çocuklar için yaptım.

Bay Gabriel Olondriz ile tanıştığım günden beri (onunla tanıştığımda henüz küçük bir çocuktum) içimde bir ateş yanıyor. Yaktığı diğer birçok ateş gibi benim içimdeki ateşi de o yaktı.

Bana çok şey öğretti, ama bunların en önemlisi, Senatör Zapanta'nın işlediği suçun, yani Bay Olondriz'in ortaya çıkardığı ve bu yüzden hapse girdiği suçun inanılmaz boyutlarda olduğuydu. Senatör Zapanta bir milletin ilerleyişini durdurdu. Ülkemizin gelişmesini engelledi. Daha da kötüsü, diğer ülkelerin bize yardım etmemeleri için bir mazeret sundu onlara. Çaldığı milyonların yanında, gelecek kaç milyona engel oldu kim bilir? Ama en korkuncu, çalmanın yükselmek, fakirlerin sırtına basarak yükselmenin de doğa kanunu olduğuna diğer politikacıları, kolluk kuvvetlerini, memurları, öğretmenleri, tezgâhtarları, komşuları inandırması oldu. Şimdi fakirler bile buna inanıyor ve ülkece yoksul kalışımızın sebebi bu.

Pia, beklemekten yoruldum. Matta İncili'nde, "Kapıyı çalın, size açılacaktır," der. Bu söz Tanrı için geçerli olabilir ama insanlar için değil. O kapıda ne kilitler, ne zincirler gördüm, bir bilsen... Ne mühürler... Bizim ömrümüz boyunca kapılar kapalı kalacak kızım. İşte ben de bu yüzden kendi hayatımı Senatör Zapanta'ya hizmet etmeye adadım: Belki bir gün kapısını açık bırakır da içeri girerim diye.

Bunun gerçekleşmesi için yıllarca bekledim. Şimdi ise bilinmeyen hiçbir şey kalmasın, bizi soyanları soymanın ne kadar kolay olduğunu görebilesin diye olayın nasıl geliştiğini anlatacağım.

Senatör Zapanta geleneksel bir düşünce yapısına sahip, korkak biri. Gülüşleri hep sahte; aslında sürekli kaygı içinde. Zamanında yaptığı kötü anlaşmalar yüzünden epey para kaybetmiş ve bu yüzden bankalara hiç güvenmiyor. Babası da batan bir banka yüzünden çok zarar etmiş; bu yüzden Senatör Zapanta sadece nakit paraya güvenir. Evinin bodrum katına bir kasa odası yap-

tırmış olmasının ve işlediği suçlardan elde ettiği kara paraları burada saklamasının sebebi budur.

Zaman zaman kasa odasından aldığı bir miktar parayı üst kattaki küçük kasasına koyar. Bu kasadaki para fazla değildir, asıl kasa odasının ikide bir açılıp kapanmasını engeller. Kasa dairesine girmek için bir anahtar ve bir şifre gerekir. Bunu nereden mi biliyorum? Çünkü bana güvenip her ikisini de veriyordu da ondan. Kimseye güvenmeden yaşamak zorlu ve yorucu bir iştir. Bu yüzden de güvenecek birine ihtiyacı vardı Pia. Benim tatlı, itaatkâr saflığıma inanıp bana güvenmeye karar verdi. Onun yanındaki yıllarımı hevesli ve uysal biri olarak geçirdim. Emirleri yerine getiriyor ve gülümsüyordum. Bir ömrü başımı sallayarak, hizmet ederek, istenenleri tedarik ederek, yardımcı olarak geçirdim. Bana verilen hiçbir görevi imkânsız bulmuyor, hiçbirini yarım bırakmıyordum. Bu yüzden de gitgide yükseldim ve senatöre yaklaştım. Onun için vazgeçilmez biri olmuştum çünkü güvendiği çok az sayıda insandan biriydim artık.

Beni sekiz yıl önce kasa odasına götürdü. Giriş kapısı o kadar büyük ve ağırdı ki tekerlekler üzerinde hareket ediyordu. İçeride kilitli kutular vardı ama paralar raflarda desteler halinde duruyordu. Desteler gelip gidiyordu. Zapanta bana, içeride altı milyon dolar tutmayı sevdiğini, çünkü altı milyonun raflara tam sığdığını söylemişti. Desteler azaldığında bankalarının birinden bir evrak çantası içinde taze para geliyordu. İlk zamanlar aşağıya inerken beni de yanında götürüyordu senatör; ama üç yıl önce bir gün bana anahtarı ve şifreyi verip beni aşağıya tek başıma yolladı. Kasa odasına her inişimden sonra şifre değişiyordu tabii, yani onun izni olmadan içeriye girmem mümkün değildi. Fakat bir süre sonra, senatörün sadece beş farklı sayı kombinasyonu

kullandığını fark ettim. Beş oğlu vardı ve şifre olarak onların doğum tarihlerini kullanıyordu. Sayıları ezberleyemeyecek kadar aptal olduğumu düşünmüştü; zaten anahtarın da evden çıkmadığı takdirde kopyalanamayacağının farkındaydı. Tuttuğum notları odamda sakladığımı, onları ezberlediğimi, sayı değişimlerini çözdüğümü aklının ucundan bile geçirmiyordu. Birisi bulur diye notlarımı mutfaktaki fırında yaktım Pia. Bunu Gabriel Olondriz'den öğrenmiştim ve aldığım notları ezberler ezberlemez yaktım.

Anahtar konusunda haklıydı tabii, ama kâhyasının, kalemle anahtarın üzerinden geçip resmi şehrin diğer ucundaki bir anahtarcıya götüreceğini düşünememişti. Kâhyanın dönüp bir sonraki kasa ziyaretinde kopya anahtarı deneyeceğini, anahtarın kilide uymadığını görünce çizimde değişimler yapacağını, kâğıdın çöp gibi görünmesi için onu buruşturup yeniden evden çıkaracağını da aklının ucundan bile geçirmemişti. Benim, tıpkı hapisteki üvey büyükbabam gibi, gün ya da saatlerle değil yıllarla düşündüğümü nereden bilebilirdi? Doğru anahtar kopyasını bulabilmek için tam on altı defa deneme yaptım. Geriye, doğru koşulların oluşmasını beklemek kalıyordu. Senatör Zapanta üç aylık Avrupa seyahatine çıkacağını söylediğinde, bunun doğru zaman olabileceğini düşündüm. Evde çalışanların sayısı azaltılmıştı. Çok sayıda oda elden geçirilecek ya da yeniden döşenecekti; bu da çok sayıda ziyaretçi demekti. Hizmetçilerin mutfağındaki buzdolabının bu iş için biçilmiş kaftan olduğuna karar verdim ve termostatını iki defa kırıp sonra tamir ettim. Birisi tamirci çağırmayı teklif ettiğinde, iş arkadaşlarıma sabrımın tükendiğini, kendi paramdan yeni bir buzdolabı alacağımı söyledim. Evin baş kâhyası biraz beklersem bunu eve ait masraflara eklemeye çalışacağını söyle-

diyse de, ona bu sıcak ülkede güvenilir bir buzdolabına ihtiyacımız olduğunu ve daha fazla beklemek istemediğimi söyledim.

Baş kâhya bana güveniyordu. Güvenlik görevlileri de öyle. Beni en fazla tedirgin eden konu, dolabı parayla doldurduktan sonra kapıda her zamanki gibi aranma ihtimaliydi. Ama ben José Angelico'ydum ve doğru belgelere sahiptim. Ayrıca o sabah çok sayıda kargo aracı giriş çıkış yapmıştı ve ben de buzdolabını naylonla sarıp iple sıkıca bağlamıştım. Sorunsuzca çıkıp gittik.

Parayı kasa odasından buzdolabına nasıl mı taşıdım? İki seferde. Her perşembe evdeki tüm çöpleri çıkarıp çöp kamyonuna verdiğimden, bunun için perşembe gününü seçtim. Bir kâhyanın elinde birkaç çöp torbasıyla görünmesi kimseyi şaşırtmadı; özellikle de evde tadilat olduğundan ortalık savaş alanı gibiyken. Senatör Zapanta altı milyon dolarının ne kadar kolay bir şekilde kaybolduğunu öğrenince umarım dizlerinin üstüne çöküp ağlamaya başlar. Unutma Pia –siz de unutmayın Senatör– benim hakkımda ne derlerse desinler, ben hırsız değilim. Sadece bize ait olan parayı geri aldım ve birazdan onu bu tabuta yerleştireceğim.

Elbette bir başka seçenek de yarattım. Eğer paraya bu yolla ulaştıysanız, bunu sadece Bay Olondriz'in yardımıyla yapmış olabilirsiniz ve umarım iyi niyetli bir dostsunuzdur. Ona yazdığım son mektup 101, numaralı dolapta duracak, çünkü 101 karşı koyamayacağınız şeydir. Mektubun içinde sadece onun anlayabileceği talimatlar olacak. Dolabın anahtarı da bende.

Çok yoruldum.

Tabutu, üzerinde senin ismin yazan bir mezara yerleştirmek üzereyim yavrum. İçindeki parayı da gerçek sahiplerine ulaştırmanın bir yolunu bulmayı hedefliyorum. Ama birisi bu mektubu

okuyorsa, öldüğüme neredeyse hiç şüphe yok demektir ve para da bu kişinin eline geçmiştir. O kişiye tek bir şey söyleyebilirim: "Dikkatli ol, çünkü bu para yoksullara aittir. İşte bu gerçeğe karşı koyamazsın."

Ölüler Günü'nün yaklaşıyor oluşu da kaderin bir cilvesi olsa gerek. Yeniden görüşeceğiz Pia Dante, en parlak ışığın içinde, yeniden görüşeceğiz.

Tamamlandı.

Yazarın Notu:
Kitabın Şifresi nedir?

Bu şifre yöntemiyle, ilk kez John le Carré'nin yazdığı bir romanda karşılaştım. İki ya da daha fazla kişinin, bir kitabın tamamen aynı baskılarına sahip olmasına dayanan basit bir yöntem olarak anlatılmıştı. Mesela ben, sizin elinizde *Yanardağın Altında*'nın Penguen Yayınları'ndan çıkan 1975 baskısı olduğunu bilirsem ve bende de aynı kitap varsa, sizinle şu şekilde iletişim kurabilirim:

234.15.1.3.3.7.4/8.2.6.15.5.3.16.2.3.4.19.16

En önemli sayı en baştakidir: Size hangi sayfaya bakmanız gerektiğini söyler. O sayfayı bulduğunuzda yukarıdan aşağıya on beş satır inip birinci harfe bakarsanız "i" harfini bulursunuz. Sonra üçüncü satırın üçüncü harfine gidersiniz ve "y" harfine ulaşırsınız. Devam ettiğinizde karşınıza "iyi" kelimesi çıkar. Şimdi karşınıza çıkan eğik çizgi ise bir sonraki sayfaya gitmenizi söylüyordur size. Sekiz satır aşağıya gidip ikinci harfe bakarsanız "y" harfini görürsünüz ve kısa süre sonra "yıllar" kelimesi görünür.

Yani bölme işareti bir sonraki sayfaya geçileceğini ve yeni bir kelime oluşturulacağını söyler size. Satırlarda soldan sağa doğru karakterler sayılırken boşluklar ve noktalama işaretleri

de sayılmalıdır. Kafa karışıklığının önlenmesi adına, paragraf başı olan satırlar şifre dışı bırakılabilir. Zaten çeşitlemeler sonsuzdur; kuralları dilediğiniz gibi oluşturabilir, dilerseniz işleri çok kolay ya da zor hale getirebilirsiniz. Kitap şifresinin eğlenceli tarafı, onu dilediğiniz gibi yaratabilmenizdir.

Kullanılan kitabı bilen biri şifreyi çözebilir, aksi takdirde bunu yapmak imkânsızdır. José Angelico'nun şifreli mesajlarını çözebilmeniz için 1984 Thomas Nelson baskısı Yeni Kral James İncil'ine sahip olmalısınız. Gabriel Olondriz'de bu kitabın aynısından vardı ve ona şifreli mesaj yollamak isteyen başkaları da aynı baskıya sahipti. Kitap şifresini kendilerine göre kişiselleştirmişler; satırlarda soldan sağa değil sağdan sola, sayfa değişimlerinde de ileriye değil geriye doğru gitmişlerdi. Birbirlerine gönderdikleri mesajların çok önemli olmadığını sanıyorum; sırf şifreli mesajlaşmanın keyfini çıkarmak için yapılmış olmalı. Ama işte bu sayede José, ardında bıraktığı izlerin en önemli kısmını saklamayı başardı ve bunu yaparken Tanrı'nın adını anmayı da ihmal etmedi.

940.4.18.13.14.5.3.6.4.9.1.12.10./3.3.12.9.2.3.25.32.6.1.6.2.1.11.3.3.

3.2.1.6.15.5.1.6./5.11.1.6.2.4.5.2.5.4.3.1.4.1.4.1.13.28.2.16./4.7.7.1.5.

9.11.2./5.6.2.7.6.2.7.2.21.7./7.3.7.5./1.2.1.1.7.5.16.3.7.9.12.6./4.3.5.1.

1.4.11.3.2.6./3.1.1.2.1.9./1.4.7.15.2.2.6.14.1.9.9.13.

TEŞEKKÜRLER

Jane ve Joe Turnbull'a sonsuz minnet borcum var, onlar olmasaydı bu kitap da olmazdı. Aileme ve bazı yakın arkadaşlarıma, özellikle de desteği için Jane Fisher'a ve bu hikâyenin ortaya çıkması için fikir veren Michael Hemsley'ye müteşekkirim.

Bu kitabı Manila İngiliz Okulu'nda öğretmenlik yaptığım sırada yazdım. Okul yönetimine ve oradaki iş arkadaşlarıma, bana karşı iyi ve şefkatli davrandıkları için teşekkürler.

Ayrıca David Fickling Yayınevi'nden Linda, Hannah, Bella ve David'e; bir de Clare ve tüm Random House ekibine teşekkürlerimi sunarım. Ken, Sally ve Jen de tüm sürece dinamizm kattılar.

Behala Çöplüğü, Manila'da yaşarken ziyaret ettiğim bir yerden esinlenildi. Orada gerçekten de bir okul, ve sonsuza dek çöp karıştıracak olan çocuklar var. Eğer yolunuz Filipinler'e düşerse, siz de Olivia'nın yaptığını yapın. Her şeyi görün ve âşık olun.

Kitabın karakterleri ve konusu ise tabii ki hayal ürünü.